

Univerzita Palackého v Olomouci
Filozofická fakulta

Bakalářská práce

**První angažmá herce Ilji Racka
(Olomouc 1950-1960)**

Denisa Knausová

Katedra divadelních a filmových studií
Vedoucí práce: Doc. PhDr. Jiří Štefanides
Studijní program: Česká filologie – Divadelní věda
Olomouc 2015

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci s názvem *První angažmá herce Ilji Racka (Olomouc 1950-1960)* vypracovala samostatně za použití v práci uvedených pramenů a literatury. Dále prohlašuji, že tato bakalářská práce nebyla využita k získání jiného nebo stejného titulu.

V Olomouci dne 9. 4. 2015

.....

Denisa Knausová

Touto cestou bych ráda poděkovala doc. PhDr. Jiřímu Štefanidesovi za pomoc při hledání tématu bakalářské práce, za vedení, cenné připomínky a rady. Rovněž bych chtěla poděkovat své rodině a přátelům za podporu při tvorbě této práce.

.....

NÁZEV:

První angažmá herce Ilji Racka (Olomouc 1950-1960)

AUTOR:

Denisa Knausová

KATEDRA:

Katedra divadelních a filmových studií

VEDOUCÍ PRÁCE:

Doc. PhDr. Jiří Štefanides

ABSTRAKT:

Cílem této bakalářské práce bylo vytvořit úplný soupis inscenací, v nichž působil Ilja Racek ve svém prvním angažmá v Olomouci v letech 1950-1960. Tento seznam je doplněn o příslušnou základní dokumentaci k jednotlivým inscenacím a také o soupis dohledaných recenzí. Bakalářská práce postupuje chronologicky od první sezony 1950/1951, kdy Racek do olomouckého divadla nastoupil, po sezonu 1959/1960, kdy odešel do Divadla E. F. Buriana v Praze. V každé kapitole, které jsou členěny podle šéfů činohry, pod jejichž vedením v daném období Ilja Racek pracoval, je nastíněn dobový kontext, proměny repertoáru a veškeré změny, jež v Krajském oblastním divadle v Olomouci probíhaly – změny vedení divadla, šéfů činohry, názvu divadla apod. Závěr je věnován pokusu o charakteristiku hereckého typu, k němuž Ilja Racek ve svých začátcích patřil. Bakalářská práce obsahuje obrazovou přílohu.

KLÍČOVÁ SLOVA:

Ilja Racek, české divadlo v Olomouci, Jaromír Pleskot, Karel Novák

TITLE:

The first engagement of the actor Ilja Racek (Olomouc 1950-1960)

AUTHOR:

Denisa Knausová

DEPARTMENT:

Department of Theatre and Film Studies

SUPERVISOR:

Doc. PhDr. Jiří Štefanides

ABSTRACT:

The aim of this bachelor's thesis was to create a complete inventory of productions in which Ilja Racek participated in his first engagement in Olomouc in 1950 – 1960. The list is supplemented by the relevant basic documentation of each individual productions and by the list of found reviews. The bachelor thesis progresses chronologically from the first season 1950/1951, when Racek joined theatre in Olomouc, to the season 1959/1960, when he left to the E. F. Burian theatre. In each chapter, which are divided according to drama bosses in specific period, is added the time context, changes of the repertoire, and any changes to the theater in Olomouc - changes in the management of the theater, drama bosses, title, theater, etc. The conclusion is devoted to an attempt to characterize the actor type, which Ilja Racek in his beginning belonged to. Bachelor's thesis contains pictures.

KEYWORDS:

Ilja Racek, czech theatre in Olomouc, Jaromír Pleskot, Karel Novák

Obsah

ÚVOD	7
1. Medailon Ilji Racka.....	12
2. Nástupní rok 1950 pod vedením Rudolfa Kulhánka.....	14
3. Tři sezony s Jaromírem Pleskotem (1951-1953)	17
4. Šéf činohry Karel Jernek (1953-1955).....	23
5. Čtyřleté období Karla Nováka (1956 -1960)	29
6. Pokus o charakteristiku hereckého typu Ilji Racka	45
ZÁVĚR	47
SOUPIS ROLÍ ILJI RACKA V OLOMOUCI (1950 – 1960).....	49
ZÁKLADNÍ DOKUMENTACE	51
OBRAZOVÁ PŘÍLOHA	110
LITERATURA	124
PRAMENY	124

ÚVOD

Ve své bakalářské práci se zabývám prvním obdobím herecké kariéry Ilji Racka, který začínal a působil v letech 1950 – 1960 v Krajském oblastním divadle v Olomouci (v roce 1958 změnilo uvedené divadlo svůj název na Divadlo Oldřicha Stibora). Hlavním cílem bakalářské práce tedy je sestavit kompletní soupis rolí Ilji Racka doplněný o příslušnou dokumentaci k inscenacím a bibliografický soupis jejich recenzí. Ve své bakalářské práci se rovněž zabývám dobovým kontextem a veškerými změnami, které v olomouckém divadle v době působení Ilji Racka proběhly. V závěru své práce se pokouším vystihnout, jaký herecký typ u Ilji Racka v jeho začátcích převládal.

Počátek mé práce spočíval v pořízení soupisu veškerých inscenací, v nichž Ilja Racek hrál, a vyhledání recenzí k těmto jednotlivým inscenacím. Stručný soupis mi poskytl archiv Moravského divadla Olomouc – obsahoval celkem 52 rolí Ilji Racka ve 44 inscenacích. Tento soupis jsem doplnila o jména autorů a režisérů těchto inscenací. Důkladným prostudováním všech recenzí, programů a meziaktí (což byla tehdejší podoba dnešního divadelního programu), které v té době vycházely, jsem dále našla další čtyři inscenace, které soupis z archivu Moravského divadla neobsahoval.

Při hledání pramenů k bakalářské práci jsem jako první navštívila archiv Moravského divadla Olomouc, který mi poskytl výše zmíněný seznam inscenací a další prameny: programy a meziaktí, fotografie, dramatické texty k inscenacím, recenze a zprávy z tisku, ročenky a dvojčísla programového listu. Dramatické texty, využívané v inscenacích, ani fotografie nejsou v divadelním archivu všechny dochovány, obrazová příloha k mé práci tedy obsahuje několik vybraných fotografií z těch, které zde byly dostupné.

Dalšími prameny z archivu Moravského divadla Olomouc jsou také recenze jednotlivých inscenací, ve kterých Ilja Racek hrál a které připojuji k seznamu inscenací v závěru bakalářské práce, v příloze. Při zpracovávání tématu bakalářské práce byly pro mne tyto recenze a zprávy v tisku jedním z nejdůležitějších pramenů. Na jejich základě jsem se pokusila charakterizovat herecký typ Ilji Racka. V desetiletí, kdy Ilja Racek působil v Olomouci, zde vycházela periodika Stráž lidu, Lidová demokracie, Svobodné slovo, Zemědělské noviny, Divadelní noviny, Mladá

fronta a jiné. Z těchto periodik jsem mohla čerpat kritickou reflexi a divácký ohlas na jednotlivá představení. Autoři recenzí se často podepisovali šiframi či zkratkami jmen, které již nebylo možno dohledat, např. čk, sj. Tento problém se týká i křestních jmen, které se mi nepodařilo najít, např. J. Schäfer z deníku Práce. Materiály z těchto periodik (recenze a zprávy) má archiv Moravského divadla zpracovaný formou výstřižků nalepených do složek náležejícím ke konkrétnímu roku. Jednotlivé výstřižky z novin jsou opatřeny datem vydání a názvem periodika.

Okrajové a doplňující údaje mi poskytly rovněž meziaktí a programové listy, díky nimž jsem mohla do svého upraveného soupisu doplnit chybějící čtyři inscenace, v nichž Ilja Racek hrál. Po doplnění byl soupis poslán Iljovi Rackovi k verifikaci. Herec vrátil soupis opravený - vyřadil jednu roli, která byla v seznamu z archivu chybně uvedena, doplnil své alternace a zdůraznil, že do olomouckého divadla nastoupil v roce 1950. Premiéry inscenací, konané před tímto rokem, se jej tedy netýkaly. Více však své opravy nekomentoval.

Meziaktí a programové listy jsem rovněž využila při sestavování základní dokumentace k jednotlivým inscenacím, neboť obsahují seznam herců a rolí jim přidělených a další potřebné údaje. K pokusu o sestavení portréту herce Ilji Racka jsem použila také fotografie z vybraných inscenací.

V rámci své badatelské práce jsem dále navštívila Divadelní ústav v Praze, kde jsem v informačně-dokumentačním centru našla pět rozhovorů s Iljou Rackem a vyhledala si a přidala ke svým materiálům několik dalších fotografií. Jednalo se o fotografie k inscenacím *Lidé, bděte!* (premiéra 11. 11. 1951), *Talenty a ctitelé* (premiéra 9. 4. 1952), *Lipsko 1933* (premiéra 31. 1. 1953), *Pekelník* (premiéra 25. 2. 1956) a *Dobrý člověk ze Sečuanu* (premiéra 7. 2. 1960).

Kvůli neúplnému počtu dramatických textů v archivu Moravského divadla jsem vyhledala další předlohy k inscenacím ve Vědecké knihovně v Olomouci a Knihovně Univerzity Palackého. Vědeckou knihovnu v Olomouci jsem rovněž navštívila i z důvodu dohledání a studia dalších recenzí, a také proto, že výstřižky v divadelním archivu nejsou opatřeny dalšími údaji potřebnými k citaci (ročníkem, číslem a konkrétní stranou). Zde jsem také pracovala s dalšími zdroji – publikacemi popisujícími historii divadla a dobový kontext.

Ve studovně vázaných novin ve Vědecké knihovně je rovněž umožněn přístup k digitální formě některých starých periodik. Nejvíce recenzí, které jsem

využila ve své bakalářské práci, obsahovala např. Stráž lidu. V dalších periodících se objevovaly pouze krátké sloupky charakterizující celou inscenaci v několika větách, proto jsem se zaměřila jen na takové recenze, které konkrétně zmiňovaly Ilju Racka a jeho herecký výkon. Jednalo se především o inscenace, v nichž hrál jednu z hlavních rolí; takových recenzí jsem našla přibližně sto. Vedlejší role buďto nejsou uvedeny vůbec, nebo bylo Rackovo jméno zahrnuto do výčtu zdařilých výkonů a dále nekomentováno.

Důležitým pramenem pro mou bakalářskou práci byl almanach Olomoucké divadlo v desetiletí 1945-1955.¹ Autoři zde popisují rozvoj a práci souborů činohry, baletu, opery a operety, zaměřují se také na repertoár divadla, připojují soupis her, který zahrnuje autora hry, datum premiéry, režiséra a dramaturga, a také počet repríz. V závěru almanachu je přehled stálých zaměstnanců divadla a těch, kteří v daném období z divadla odešli. Podobně koncipovaným pramenem byly také dvě ročenky Krajského oblastního divadla v Olomouci, vydané pod vedením Vojtěcha Kabeláče a Svetožara Vítka, nesoucí název Olomoucké divadlo 1956-1957 a Divadlo Oldřicha Stibora 1957-1958. V neposlední řadě jsem čerpala informace o činnosti divadla také z almanachu Divadlo Oldřicha Stibora v desetiletí 1955-1965.² Tyto publikace obsahují i obrazové přílohy, díky kterým jsem si vytvořila konkrétnější představu o tehdejší podobě divadla. V těchto publikacích jsem také mohla ověřit údaje v seznamu inscenací, jenž mi poskytl archiv divadla. Jednalo se především o data premiér, jména režisérů a autorů her.

Z odborné literatury jsem ve své bakalářské práci nejvíce čerpala z publikace Vladimíra Justa *Divadlo v totalitním systému: Příběh českého divadla (1945-1989)* nejen v datech a souvislostech.³ Jsou zde popsány čtyři důležité milníky historie, které měly vliv na divadelní vývoj a život – revoluční období, stalinismus, šedesátá léta 20. století a období normalizace. Publikace zahrnuje také důležité kulturní, politické a společenské události. Na základě studia této publikace jsem mohla charakterizovat tehdejší dramaturgický plán a repertoár divadel a také jsem se lépe zorientovala v celkovém kontextu změn a událostí v kulturním životě.

¹ KABELÁČ, Vojtěch – VÍTEK, Svetozar. *Olomoucké divadlo v desetiletí 1945 – 1955*. V Olomouci : Krajský národní výbor, 1957. 88 s.

² CHARVÁTOVÁ, Zdenka – BARTONÍČKOVÁ, Marie. *Divadlo Oldřicha Stibora v desetiletí 1955 – 1965*. V Olomouci : Divadlo Oldřicha Stibora, 1965. 101 s.

³ JUST, Vladimír. *Divadlo v totalitním systému: Příběh českého divadla (1945 – 1989) nejen v datech a souvislostech*. Vyd. 1. Praha : Academia, 2010. 679 s.

Z odborné literatury mi také výrazně pomohla publikace Jindřicha Černého *Osudy českého divadla po druhé světové válce – Divadlo a společnost 1945-1955*,⁴ v níž se autor zabývá vývojem poválečného českého divadla. Prostřednictvím této publikace jsem porozuměla kontextu doby i změnám, které probíhaly. Dalším významným studijním materiálem pro mou bakalářskou práci byl *Almanach Moravské divadlo 1920 – 2000*,⁵ vydaný k 80. výročí olomouckého divadla, obsahuje několik studií napsaných teatrology. Jiří Stýskal, autor kapitoly *Stručný pohled do historie*⁶ se zabývá dějinami divadla a v kapitole *Obrisy vývoje činohry v Olomouci (1920-1983)*⁷ charakterizuje veškeré významné události týkající se souboru činohry, např. změny ve vedení, režiséry, herce a inscenace. Proto pro mě byla tato publikace cenným zdrojem k pochopení časových posloupností ve všech změnách týkajících se vedení divadla, činohry, příchodů a odchodů herců či režisérů. Podobným zdrojem informací je rovněž Stýskalův příspěvek *Dvacet let divadelního života v Olomouci*⁸ ve sborníku prací *Olomouc v novodobých dějinách*.⁹

V publikaci *Kalendárium dějin divadla v Olomouci*,¹⁰ jež mapuje veškerou historii divadla, jsem si pak vyhledala a doplnila konkrétní data ke všem událostem, především k příchodům a odchodům šéfů činohry, ředitelů divadla a herců. Neméně významnou odbornou literaturou, jež mi také pomohla vytvořit si ucelenější představu o vývoji olomouckého divadla, byla publikace Evy Šormové *Česká divadla: encyklopedie divadelních souborů*,¹¹ zabývající se vývojem a tvůrčí činností divadelních souborů od 17. do 20. století. Tato publikace obsahuje heslo *Moravské divadlo*, které jsem pro svou práci využila.

Ve své bakalářské práci jsem postupovala chronologicky od první sezony Rackova působení v Olomouci až po jeho odchod v roce 1960. Práce je

⁴ ČERNÝ, Jindřich. *Osudy českého divadla po druhé světové válce: divadlo a společnost 1945 – 1955*. Vyd. 1. Praha : Academia, 2007. 526 s.

⁵ STEINMETZ, Karel (ed.). *Moravské divadlo Olomouc 1920 – 2000: almanach*. Olomouc : Moravské divadlo, 2000. 152 s.

⁶ STÝSKAL, Jiří. *Stručný pohled do historie*. In STEINMETZ, cit. 5, s. 9 – 16.

⁷ STÝSKAL, Jiří. *Obrisy vývoje činohry v Olomouci (1920 – 1983)*. In STEINMETZ, cit. 5, s. 87 – 102.

⁸ STÝSKAL, Jiří. *Dvacet let divadelního života v Olomouci*. In POSPÍCHAL, Miloslav a kol. *Olomouc v novodobých dějinách: sborník prací*. Vyd. 1. Olomouc : Městský Národní Výbor - Park kultury a oddechu, 1965. s. 93 – 101.

⁹ POSPÍCHAL, tamtéž.

¹⁰ ŠTEFANIDES, Jiří a kol. *Kalendárium dějin divadla v Olomouci*. Vyd. 1. Praha : Pražská scéna, 2008. 271 s.

¹¹ *Moravské divadlo*. In ŠORMOVÁ, Eva (ed.). *Česká divadla: encyklopedie divadelních souborů*, s. 301 – 313. Vyd. 1. Praha: Divadelní ústav, 2000.

strukturována do šesti kapitol. První kapitola představuje osobnost Ilji Racka a poslední kapitola je pokusem o charakteristiku Rackova tehdejšího hereckého typu. Další čtyři kapitoly jsou členěny podle jednotlivých šéfů činohry. Tento způsob rozčlenění práce se mi jevil jako logický - do každé kapitoly jsem totiž k popisu rolí a inscenací, v nichž Ilja Racek hrál, mohla zahrnout i dobový kontext a důležité změny, Rackovu práci za vedení toho kterého šéfa činohry, jeho herecký vývoj a úspěchy. Bakalářská práce je zakončena úplným soupisem rolí Ilji Racka v době jeho působení v Olomouci s příslušnou bibliografií recenzí divadelních inscenací, v nichž hrál, a je doplněna o obrazovou přílohu sestávající z fotografií z jednotlivých inscenací z archivu Moravského divadla, pokud není uvedeno jinak.

1. Medailon Ilji Racka

Ilja Racek se narodil 24. 6. 1930 v Praze. Jeho dědeček Adolf Racek, jehož zásluhou se Ilja Racek začal zajímat o loutkové divadlo a později i o divadlo hrané, pocházel ze Vsetína a byl redaktorem Moravských novin v Olomouci, kde se narodil Rackův otec Sáva.¹² Díky svému dědečkovi mohl Racek během druhé světové války až do jejího konce pracovat několik sezon v loutkovém divadle Říše loutek jako pomocný technik a kulisák.¹³

V roce 1947 se Racek přihlásil na Pražskou konzervatoř, s čímž jeho otec, profesor na gymnáziu, nesouhlasil.¹⁴ Konzervatoř se po únoru 1948 během školské reformy administrativně proměnila na vysokou školu DAMU.¹⁵ Již jako osmnáctiletý mladík si zahrál Racek vedlejší roli ve filmu *Návrat domů*, v padesátých letech hrál především vedlejší role.¹⁶ Po ukončení studia na DAMU v roce 1950 nastoupil do svého prvního angažmá v Olomouci, kde působil deset let. V září 1953 nastoupil základní vojenskou službu a sloužil u Emila Františka Buriana v Armádním divadle jako voják, dokud jej nepřeveleli k černým baronům do Komárna.¹⁷

V roce 1960 odešel z Olomouce do Prahy do Divadla E. F. Buriana společně s režisérem a bývalým šéfem olomoucké činohry Karlem Novákem a hercem Radúzem Chmelíkem. O dva roky později získal hlavní roli Julia Fučíka ve filmu Jaroslava Balíka *Reportáž psaná na oprátce*. V Divadle E. F. Buriana strávil šest sezon jako neoficiální dramaturg, poté v sezoně 1966/1967 přestoupil do Divadla na Vinohradech, které vedl František Pavlíček.¹⁸ Racek se pod Pavlíčkovým vedením dostal k významným rolím pouze ojediněle, situace se pro něj zlepšila, jakmile se ředitelkou divadla stala Jiřina Jirásková – poté ztvárnil mnoho temperamentních a

¹² MACHALICKÁ, Jana. Ilja Racek: Na cestě od Černých baronů na Vinohrady. *Divadelní noviny* 9, 2000, č. 3, s. 16.

¹³ Tamtéž.

¹⁴ ČERNÝ, Milan. Ilja Racek. *ČSFD.cz* [online]. © 2001 – 2015 [cit. 2015 – 03 – 27]. Dostupné z: <http://www.csfd.cz/tvurce/1772-ilja-racek/>

¹⁵ argenson. Ilja Racek – životopis. *Fdb.cz* [online]. © 2003 – 2015 [cit. 2015 – 03 – 27]. Dostupné z: <http://www.fdb.cz/lidi-zivotopis-biografie/21343-ilja-racek.html>

¹⁶ ČERNÝ, cit. 14.

¹⁷ MACHALICKÁ, cit. 12.

¹⁸ SÍLOVÁ, Zuzana - HRDINOVÁ, Radmila. *Divadlo na Vinohradech 1907 – 2007. Díl II*. Praha: Divadlo na Vinohradech, 2007. 95 s.

bouřlivých postav, často hrál v Čechovových hrách.¹⁹ Ve vinohradském divadle byl v angažmá do roku 1990.²⁰

Ve filmu hrál Racek většinou menší role, významnější byla postava Hraběte Drákuly ve stejnojmenném filmu, k důležitějším rolím se poté dostal o deset let později, např. v *Lásce s vůní pryskyřice*, kde hrál roli Karla. V této době se více prosadil i v televizních seriálech, např. v *Dobrodružství kriminalistiky*, *Četnických humoreskách*, *Strážcích duší*. V roce 1995 začal moderovat vzpomínkový pořad *Trocha šafránu z televizního archívu*.²¹

V současné době je Ilja Racek v důchodu, občas hostuje v Divadle Rokoko, Divadle ABC a uplatňuje se také v televizi.²²

¹⁹ SÍLOVÁ - HRDINOVÁ, cit. 18, s. 106-115.

²⁰ MACHALICKÁ, cit. 12, č. 6, s. 16.

²¹ argenson, cit. 15.

²² ČERNÝ, cit. 14.

2. Nástupní rok 1950 pod vedením Rudolfa Kulhánka

Po únorovém komunistickém převratu ztratila Československá republika svou suverenitu a občanské svobody, a začalo období nejhorších a nejtvrdějších represí a čistek na vysokých školách, v soudnictví, v médiích a nejvíce v rozhlase, nad nímž po únoru 1948 převzala kontrolu komunistická strana. Směřování k totalitnímu způsobu myšlení a jednání se v divadlech pomalu projevovalo již před únorovým převratem, největší sílu však nabralo až od konce února do poloviny padesátých let, kdy se totalitní systém převzal kontrolu nad vším, tedy i nad kulturou a divadelním životem.²³

Totalitní systém změnil funkci všech kulturně-společenských organizací, včetně divadla, které mohlo svou činnost dále provozovat, avšak pouze v tom případě, že bude fungovat jako propagační nástroj režimu a bude jej pravidelně manifestovat ve svých představeních, čímž prokáže svoji platnou roli v něm. Divadlo bylo pravidelně kontrolováno výkonnými orgány státu, čímž se stalo závislé na politice a ideologii, což vedlo ke ztrátě nezávislosti. Tato situace pro divadlo trvala až do roku 1989.²⁴

V rámci ideologické identifikace divadla vznikaly výbory, jež převzaly kontrolu a moc nad veškerou jeho činností, nad provozem, financováním atd. Tyto kontrolní orgány spadaly pod nově vzniklý výbor Národní fronty, v němž zasedaly dobře známé osobnosti tehdejšího kulturního světa, např. Jan Mukařovský, Emil František Burian, Miroslav Kouřil apod.²⁵ Do Národní fronty se vrátil také Zdeněk Nejedlý, který na podporu budování socialisticko-realistické koncepce kulturního života zatvrzele prosazoval zastaralou obrozeneckou koncepci českého divadla, v níž dominovala výchovná funkce. Požadoval v první řadě ideovost, srozumitelnost a lidovost – do popředí se tak dostaly hry Aloise Jiráska, Josefa Kajetána Tyla, z opery pak Bedřich Smetana – tedy autoři, jejichž díla představovala lidovou, realistickou linii divadla. Díky Nejedlého koncepci pronikla komunistická ideologie hlouběji do divadelního života, pojala divadlo jako svůj propagační a výchovný nástroj, a své postavení upevnila vydáním divadelního zákona v březnu 1948, který divadlo předal pod vliv státu. Politické a ideologické

²³ JUST, cit. 3, s. 52.

²⁴ Tamtéž, s. 53.

²⁵ Tamtéž, s. 55.

požadavky se odrážely v repertoáru divadel omezeným výběrem titulů světové klasiky, zařazením nadměrného počtu děl ruských a sovětských autorů, uváděním tzv. pokrokových západních dramát a původních her se současnou tematikou nebo historickým námětem.²⁶

Za těmito pravidly determinované situace nastoupil v sezoně 1950/1951 do Krajského oblastního divadla v Olomouci, jež bylo v té době až do konce sezony 1953/1954 pod vedením Julia Lebla, dvacetiletý Ilja Racek. Vedení činohry měl v období od roku 1947 do konce sezony 1949/1950 na starosti Rudolf Kulháněk.²⁷ Na začátku této sezony byl zřízen samostatný zájezdový soubor, kde Racek společně se svými dvěma spolužáky Věrou Bublíkovou a Zdeňkem Ornestem začínal. V rozhovoru v Hanáckých novinách vyslovil herec zklamání nad svou první sezonou v divadle, situace se však rychle změnila, neboť bylo založeno stálé kamenné divadlo v Šumperku a zájezdový soubor přešel pod něj. Proto pak Racek se svými kolegy začal hrát výhradně v Olomouci.²⁸ V první sezoně jeho olomoucké kariéry jej čekaly tři role, z nichž mu v paměti zůstala nejvíce role Peška v *Noci na Karlštejně*.²⁹ Působnost olomouckého divadla byla rozšířena i do Prostějova a Přerova, z toho důvodu mělo divadlo dosud nejlepší výsledky. Soubory nastudovaly 38 nových inscenací a sehrály více než tisíc představení, z toho necelou polovinu na zájezdech.³⁰

V souvislosti s požadavkem zařazení více titulů z ruské a sovětské dramatiky do repertoáru, uvedlo Krajské oblastní divadlo v Olomouci hru Maxima Gorkého *Měšťáci* (premiéra 5. 11. 1949), a komedii o sovětské mládeži Alexeje Simukova *Vrabčí hory*, s premiérou v roce 1949 v Moskvě a 19. 12. 1949 v olomouckém divadle. Jednalo se československou premiéru, jež se konala v den výročí sedmdesátých narozenin Stalina.³¹ *Vrabčí hory* byly také zařazeny do programu Divadelní žatvy v říjnu 1950. Obě tyto inscenace, pod vedením hostujícího sovětského režiséra Vasilije Vasiljeva, se staly prvními inscenacemi, na nichž participoval Ilja Racek. V inscenaci *Měšťáky* si zahrál roli Petra, bývalého vysokoškolského studenta, a podobně v inscenaci *Vrabčích hor* ztvárnil

²⁶ ČERNÝ, cit. 4, s. 196.

²⁷ STÝSKAL, cit. 6, s. 93.

²⁸ KOLÁŘ, Bohumír. Jubilant, na kterého se stále vzpomíná. *Hanácké noviny*, 22. 6. 1995, s. 4.

²⁹ MACHALICKÁ, cit. 12, č. 5, s. 16.

³⁰ KABELÁČ – VÍTEK, cit. 1, s. 15.

³¹ *Alexandr Simukov – Vrabčí hory*. Divadelní program. Krajské oblastní divadlo v Olomouci, premiéra 19. 12. 1949. Olomouc : Krajské oblastní divadlo v Olomouci, 1949.

osmnáctiletého studenta gymnázia Lva Zarubějeva. Pod vedením režiséra Julia Lebla účinkoval Ilja Racek také ve veselohře Jaroslava Vrchlického *Noc na Karlštejně*, kde si zahrál králova číšníka Peška, člověka zmítaného láskou k Aleně a věrností ke králi. V meziaktí – tehdejší podobě dnešního divadelního programu – se objevila informace, že záměrem režiséra Julia Lébla bylo, aby herci mimikou, řečí a gesty zdůraznili hlavní charakteristiky postav, a sjednotit celkovou koncepci inscenace do výstižného koloritu doby i pomocí scénografie.³² Ani k jedné z těchto tří inscenací se mi nepodařilo nalézt recenze.

Svou olomouckou kariéru tedy Ilja Racek započal třemi rolemi – bývalým universitánem Petrem v Gorkého *Měšťácích*, Lvem Zarubějevem v Simukových *Vrabčích horách* a Peškem v *Noci na Karlštejně*. Jako na svou první roli vzpomíná Racek v rozhovoru v Hanáckých novinách právě na Peška v *Noci na Karlštejně* – z toho usuzuji, že předchozí dvě role pro něj nebyly důležitě.³³

³² Jaroslav Vrchlický – *Noc na Karlštejně*. Divadelní program. Krajské oblastní divadlo v Olomouci, premiéra 13. 9. 1950. Olomouc : Krajské oblastní divadlo v Olomouci, 1950.

³³ MACHALICKÁ, 2000, cit. 12, č. 5, s. 16.

3. Tři sezony s Jaromírem Pleskotem (1951-1953)

K propagaci komunistické ideologie byla také využívána historie zobrazovaná v dílech českých autorů – docházelo k její nové interpretaci, jež měla podpořit zásady a ideje komunismu a doložit tak jeho platnost a zákonnou legitimitu v současnosti. O toto přehodnocování a upravování minulosti se vedle Miroslava Kouřila zasloužil Jaroslav Pokorný a předseda Divadelní a dramaturgické rady Ota Ornest, který nesouhlasil se stávajícím repertoárem her uváděných v českých divadlech a požadoval jeho změnu, která by skýtala především zařazení většího počtu her se slovanskou tematikou, uvádění soudobé nové dramatické tvorby a také historické hry. Vedle nově interpretovaných a upravených her českých dramatiků stály v repertoárovém plánu závazném pro všechna divadla ruské a sovětské hry, vybrané západní hry a hry světové klasiky.³⁴

Na konci sezony 1950/1951 opustil funkci šéfa činohry Rudolf Kulhánek, jenž působil v divadle také jako režisér, a vystřídal jej 1. 8. 1951 Jaromír Pleskot,³⁵ jehož tříleté období ve vedoucí funkci znamenalo pro olomouckou činohru období rozvoje a vzestupu. Pleskot již v sezoně 1950/1951 v divadle pohostinsky režíroval inscenaci *Strakonického dudáka* Josefa Kajetána Tyla a *Jeho urozenost pan Měščíák* Molièra.³⁶ Pleskot spolupracoval s činoherním dramaturgem Emilem Radokem, který do olomouckého divadla nastoupil 15. 1. 1951, a se scénografem Oldřichem Šimáčkem.³⁷ Jaromír Pleskot výrazně změnil způsob práce činoherního souboru – požadoval prodloužení doby na přípravu a zkoušení her, aby tak byly inscenace hodnotnější. Do repertoáru nebylo v sezoně 1951/1952 zařazeno ani jedno nové české drama.³⁸

Jak již bylo zmíněno v první kapitole, zájezdový soubor se na začátku sezony 1950/1951 stal součástí divadla v Šumperku, poté se osamostatnil a přeměnil v Severomoravské divadlo v Šumperku.³⁹

V roce 1953 proběhly určité změny ve vedení kulturního života – Divadelní a dramaturgická rada byla zrušena a kontrolu nad veškerou divadelní činností

³⁴ JUST, cit. 3, s. 58-63.

³⁵ ŠTEFANIDES, cit. 10, s. 154.

³⁶ KABELÁČ – VÍTEK, cit. 1, s. 21.

³⁷ ŠTEFANIDES, cit. 10, s. 154.

³⁸ KABELÁČ – VÍTEK, cit. 1, s. 21-22.

³⁹ Tamtéž, s. 15-16.

převzalo nově vzniklé ministerstvo kultury, tím se divadelnictví definitivně přesunulo pod státní správu a na jeho řízení se divadelní pracovníci podíleli pouze zcela výjimečně.⁴⁰ Veškerá nová díla české dramatiky musela projít kontrolou, zda odpovídají ideologii a řídí se jejími zásadami. Mnohá díla přísná kritéria nesplňovala, mnohdy kvůli odlišné názorové orientaci autora, a proto byla z repertoáru odstraněna, mnohdy i poté, co již byla nastudována a proběhlo několik repríz.⁴¹

Ode dne 23. 11. 1953 nastala pro olomoucké divadlo určitá krize, neboť bylo Nové divadlo v Hodolanech zničeno požárem a vyřazeno z provozu, čímž Krajské oblastní divadlo v Olomouci přišlo o svou druhou scénu až do roku 1957, kdy byla dokončena rekonstrukce.⁴²

Koncept divadelní dramaturgie se v sezoně 1952/1953 víceméně nezměnil, stále se ve všech divadlech v premiéře uváděla dramata sovětských spisovatelů, např. Gusjevův *Jarní vítr*, dále díla z české klasiky, mezi něž patřil Tylův *Strakonický dudák*, Stroupežnického *Naši furianti*, již měli v Olomouci premiéru 6. 12. 1952, Jiráskova dramata *Jan Hus*, který se v Olomouci dočkal uvedení v roce 1953, a *Jan Roháč*, či *Gazdina roba* Gabriely Preissové. V důsledku přesně sestaveného dramaturgického plánu platného pro všechna divadla zmizelo velké množství žánrů, jako již zmíněná satira, groteska, tragikomedie, pantomima aj. V repertoáru divadel se stále objevovala díla světové a naší klasiky, poprvé se od roku 1945 vrátila na scénu německá dramata. Olomoucká činohra s příchodem Pleskota zaznamenala umělecký vzestup a znovu nabývala na plnohodnotnosti.⁴³

Z ruských klasiků byl v oblibě Alexandr Nikolajevič Ostrovskij, jehož drama *Talenty a ctitelé* uvedlo Krajské oblastní divadlo v Olomouci 9. 4. 1952 v režii Jaromíra Pleskota. V inscenaci této hry kladl režisér důraz na mezilidské vztahy a snažil se o co nejvíce prokreslenou psychologii postav, namísto zploštění, které vyžadovala ideologie. Jiří Škobis v olomouckém divadle režíroval hru ruského dramatika Viktora Gusjeva *Sláva*. Ze světové klasiky byl uváděn Molière, v Olomouci konkrétně drama *Don Juan*, rovněž v Pleskotově režii. Dále byly preferovány komedie Williama Shakespeara, *Zkrocení zlé ženy* v tomto roce mělo

⁴⁰ JUST, cit. 3, s. 61.

⁴¹ Tamtéž, s. 60.

⁴² KABELÁČ – VÍTEK, cit. 1, s. 16.

⁴³ Tamtéž, s. 21 – 22.

premiéru v Olomouci 13. 9. 1952, *Veselé windsorské paničky* o dva roky později. Ve všech těchto zmíněných inscenacích hrál také Ilja Racek.

Příchod Jaromíra Pleskota do Krajského oblastního divadla v Olomouci znamenal pro Ilju Racka určitý posun, neboť pod jeho vedením participoval na 14 inscenacích, převážně komediích, kde mohl rozvinout svůj komediální talent, poté získal hlavní role v historickém dramatu *Jan Hus* Josefa Kajetána Tyla a v tragédii *Romeo a Julie* Williama Shakespeara.

Hostující režisér Jiří Šotola v Krajském oblastním divadle v Olomouci režíroval tragédii *Mordová rokle* Miloslava Stehlíka, jež měla premiéru 21. 4. 1951. Výkon Ilji Racka v této inscenaci byl hodnocen kladně – recenzent o Rackově roli Ondry napsal, že ji považuje za velký příslib pro další práci.⁴⁴ Z recenze v periodiku *Nová politika* vyplynulo, že premiéra této hry byla dobře přijata publikem. Autor článku se vyjádřil k práci režiséra Jiřího Šotoly, který usiloval o to, aby herci pravdivě ztvárnili postavy, jež jsou v dramatu realisticky zachyceny. Na konci recenze autor informoval o úspěchu premiéry a o tom, že v obecnstvu zanechala silný dojem.⁴⁵

Druhou inscenací, v níž v sezoně 1951/1952 Ilja Racek účinkoval, byli *Skaláci* – historický román Aloise Jiráska v dramatické úpravě Jaroslava Tumlíře. Inscenace této hry měla premiéru 1. 9. 1951 v den 100. výročí narozenin Aloise Jiráska⁴⁶ a režijně se na ní podílel Jiří Škobis, který v sezoně 1951/1952 do olomouckého divadla nastoupil. V *Lidové demokracii* jsem dohledala recenzi, kladně hodnotící práci režiséra a herců. Celkový výsledek inscenace byl podle recenzenta výborný, neboť herci do svých výkonů vložili veškeré úsilí. Výkon Ilji Racka v roli Jiřího Skaláka shledal obdivuhodným.⁴⁷

V poúnorovém období byly z repertoáru úplně vyškrtnuty tragédie a na prvním místě byla veselohra, neboť účelem divadla bylo vzdělávat a v druhé řadě také bavit. Na scénách divadel se tedy často objevovaly např. Shakespearovy komedie. Jediná tragédie *Othello* směla v repertoáru zůstat, neboť řešila rasový problém.⁴⁸ Režie této inscenace, v níž Racek ztvárnil menší roli druhého šlechtice, se ujal Jaromír Pleskot. Využil v ní všechny výrazové a pohybové prostředky pro

⁴⁴ *Mordová rokle* v KOD. *Stráž lidu*, 12. 5. 1951, s. 9.

⁴⁵ ra. Činoherní premiéra v KOD. *Nová politika*, 25. 4. 1951, s. 3.

⁴⁶ První premiéra v Olomouci. *Lidová demokracie*, 9. 9. 1951, s. 4.

⁴⁷ Tamtéž.

⁴⁸ JUST, cit. 3, s. 63.

vyjádření nejsilnějších lidských pocitů a stavů mysli, realisticky a silně ztvárnil tragédii, jež se stala jedním z vítězů Divadelní žatvy.⁴⁹ Premiéra se konala 30. 9. 1951 a ve srovnání s inscenací Gorkého *Měšťáky*, jež měla 14 repríz, se inscenace *Othella* dočkala 45 repríz.⁵⁰

Ve spolupráci s režisujícím ředitelem divadla Juliem Leblem Pleskot nastudoval drama ruského spisovatele Jurije Burjakovského *Lidé, bděte!*, a Racek se v něm střídal se Zdeňkem Ornestem v roli agenta gestapa Karla a v roli Fučíkovy spojky Mirka. Téhož roku drama o boji českého lidu proti nacismu *Lidé, bděte!* uvedlo i pražské Národní divadlo a Krajské oblastní divadlo v Olomouci se s ním zúčastnilo Divadelní žatvy.

Ani k jedné z těchto dvou inscenací – *Othello* a *Lidé, bděte!* – se mi nepodařilo nalézt recenzi, v níž by byl Ilja Racek konkrétně zmíněn. Pouze v hodnocení *Othella* v Lidové demokracii chválil kritik režiséra Pleskota, jeho realistické ztvárnění této tragédie a citlivé, velmi konkrétní zobrazení všech stavů a pochodů lidské mysli.⁵¹

V Molièrově komedii *Don Juan* si Ilja Racek zahrál rovnou dvě role – Dona Alonsa, bratra Dony Elvíry, a Fialku, sluhu Dona Juana. Premiéra se konala 3. 2. 1952 a nedostala příliš příznivé hodnocení. V kratičké recenzi ve Svobodném slově recenzent zkritizoval nezdařilé vystižení autorovy myšlenky a roztržitost děje.⁵² Více recenzí se mi nepodařilo dohledat – v tomtéž periodiku se objevilo pouze oznámení o chystané premiéře.

V Ostrovského komedii *Talenty a ctitelé* ztvárnil Ilja Racek postavu chudého mladého učitele Petra Meluzova a jeho práce byla příznivě posouzena v deníku Svobodné slovo. Kritik vyslovil poklonu hereckému kolektivu, jenž směřoval k co nejvíce možnému realistickému vyznění hry a podařilo se mu tak vytvořit dobré představení, v němž největší pozornost upoutal Ilja Racek, který byl podle recenzenta zcela koncentrovaný a upřímný ve ztvárnění své role.⁵³

Ve výše zmíněném dramatu *Sláva* ruského spisovatele Viktora Gusjeva ztvárnil Ilja Racek pod vedením režiséra Jiřího Škobise menší roli prvního reportéra. Bohužel jsem nikde neobjevila recenzi k inscenaci *Slávy*, přesto však

⁴⁹ ŠTEFANIDES, cit. 10, s. 154.

⁵⁰ KABELÁČ - VÍTEK, cit. 1, s. 36-38.

⁵¹ bs. Shakespearův *Othello*. *Lidová demokracie*, 26. 4. 1952, s. 4.

⁵² m. Molièrův *Don Juan* na scéně KOD. *Svobodné slovo*, 8. 2. 1952, s. 4.

⁵³ *Talenty a ctitelé*. *Svobodné slovo*, 26. 4. 1952, s. 3.

předpokládám, že by Rackova role pravděpodobně nebyla konkrétně zmíněna a hodnocena.

Role Lucenzia v Shakespearově *Zkrocení zlé ženy* byla ve Svobodném slově pouze zmíněna jako jedna ze zdařilých, režisér Pleskot, který si zde zahrál Grumia, byl hodnocen rovněž pozitivně. Jeho role byla klasifikována jako příznačná osoba demonstrující postavení poddaných v životě šlechty. Autor této kritiky se také krátce vyjádřil k ostatním hereckým provedením a mezi povedené řadil i Lucenzia v podání Ilji Racka.⁵⁴

Dvěma inscenacemi, v nichž Ilja Racek na přelomu sezony 1952/1953 hrál, bylo realistické drama *Naši furianti* Ladislava Stroupežnického a komedie *Pes na seně* španělského dramatika Lope de Vegy. V první hře Racek ztvárnil Vojtu, čeledína u Dubských, pod dohledem režiséra Jiřího Škobise, jenž se na této inscenaci podílel s výtvarníkem Vladimírem Synkem. V komedii *Pes na seně* Rackovi připadla role Teodora, hraběčína sekretáře. Tuto inscenaci režíroval Mojmír Drvota – Racek s ním na více inscenacích nespolupracoval. V seznamu rolí, jenž mi poskytl archiv Moravského divadla, nebyla komedie zařazena, nalezla jsem ji postupným procházením meziaktí. Kvůli ověření jsem postupně prošla seznamy premiér ve všech pramenech - v almanachu *Olomoucké divadlo v desetiletí 1945-1955* je hra chybně uvedena mezi inscenacemi opery. Premiéra se konala dne 18. 10. 1952 v Novém divadle v Hodolanech. I přes podrobné prostudování všech dostupných čísel jednotlivých periodik jsem nenalezla k těmto dvěma inscenacím žádnou recenzi.

Na konci ledna 1953 mělo premiéru drama *Lipsko 1933* od dvojice autorů Lva Kompanějce a Leonida Kronfelda. Hru režíroval ředitel divadla Julius Lébl a jako jeho asistent se na ní podílel herec Bohdan Denk. Racek zde sehrál roli obhájce dr. Teicherta, který však svého svěřence Jiřího Dimitrova nemá v plánu obhajovat. V programu k inscenaci se nachází odůvodnění výběru této hry - hra totiž upozorňuje na metody nacismu, které přetrvávají dodnes, a zdůrazňuje lásku ke komunismu jako cestě k míru.⁵⁵

O měsíc později se konala československá premiéra veršované komedie se zpěvy a tanci *Lišák Pedro* od Miguela Cervantese de Saavedry. Byla to

⁵⁴ oli. Nejen zábava, ale i poučení. *Svobodné slovo*, 29. 9. 1952, s. 4.

⁵⁵ *Leonid Kronfeld – Lev Kompanějec – Lipsko 1933*. Divadelní program. Krajské oblastní divadlo v Olomouci, premiéra 31. 1. 1953. Olomouc : Krajské oblastní divadlo v Olomouci, 1953.

předposlední inscenace, na níž Ilja Racek spolupracoval s režisérem Jaromírem Pleskotem před jeho odchodem do Československého státního filmu a poté do Národního divadla.⁵⁶ Racek si zde zahrál dvě role – Slepce a druhého herce. Pleskot vyzdvihl uvolněnou hereckou hravost a pestrost, výrazné prokreslení charakterů postav a snažil se o pevnější stmelení scén, které byly v předloze rozvolněné.⁵⁷

Titulní roli Ilja Racek ztvárnil na konci sezony 1952/1953 v inscenaci historického dramatu Josefa Kajetána Tyla *Jan Hus*, které režíroval Jiří Škobis. Racek se zde dokonce angažoval jako asistent režie. Druhou ústřední postavou, kterou Racek interpretoval, byl Romeo v Shakespearově tragédii *Romeo a Julie*, ta již patří na začátek sezony 1953/1954. Jaromír Pleskot zde opět spolupracoval s výtvarníkem Oldřichem Šimáčkem a zakončil touto inscenací své období ve vedoucí funkci činohry Krajského oblastního divadla v Olomouci, která se jeho přičiněním dostala opět na vysokou úroveň.

Přestože se jedná o dvě velmi významné role, které Ilja Racek ztvárnil teprve ve 23 letech, neobjevila se k nim žádná recenze, stejně tak jako k předchozím inscenacím *Lipsko 1933* a *Lišák Pedro*.

Období spolupráce s Jaromírem Pleskotem si Ilja Racek cení. Pleskot na své herce kladl velké nároky a nutil je, aby ze sebe vydali to nejlepší, na což Racek s vděkem vzpomíná. Rovněž je vděčný za všechny role, které mu v tomto období připadly.⁵⁸ Mezi lety 1951-1953 ztvárnil 14 postav, z toho sedm pod vedením Pleskota. Za role v *Mordové rokli*, *Skalácích*, *Talentech a ctitelích* a *Zkrocení zlé ženy* se Rackovi dostalo kladného přijetí.

⁵⁶ ŠTEFANIDES, cit. 10, s. 155.

⁵⁷ *Miguel Cervantes de Saavedra – Lišák Pedro*. Divadelní program. Krajské oblastní divadlo v Olomouci, premiéra 21. 2. 1953. Olomouc : Krajské oblastní divadlo v Olomouci, 1953.

⁵⁸ KOLÁŘ, cit. 28, s. 4.

4. Šéf činohry Karel Jernek (1953-1955)

Za účelem rozšířit ideologii prostřednictvím divadelních představení do menších měst začaly vznikat stálé malé scény a narůstal počet skupin Vesnického divadla. Vedle této tendence docházelo i nadále k likvidacím již zavedených scén – k zániku dospělo např. Divadlo V+W, Činohra 5. května a především Divadlo satiry, které nepokrytě kritizovalo situaci vzniklou po únoru 1948. V důsledku toho došlo k eliminaci satiry jakožto jednoho uměleckého žánru. Rušení souborů i jednotlivých poetických žánrů předznamenávalo neodvratné sjednocování divadelních poetik, které trvalo až do poloviny padesátých let.⁵⁹

Rokem 1954 skončilo devítileté období Julia Lebla na pozici uměleckého ředitele Krajského oblastního divadla v Olomouci. Odešel do Státního divadla v Karlíně a na jeho místo nastoupil Stanislav Křupka, který se zároveň koncem sezony 1953/1954 stal šéfem činohry a zastupoval jej režisér Radovan Kalina. Funkci provozního ředitele divadla, kterou do té doby zastával Rudolf Kubáček, dostal Svetozar Vítek.⁶⁰ S Jaromírem Pleskotem odešel z Olomouce i režisér Jiří Škobis do Severomoravského divadla v Šumperku, Emila Radoka vystřídal ve funkci dramaturga činohry Vojtěch Kabeláč.⁶¹ V září 1953 nastoupil Ilja Racek základní vojenskou službu, kterou měl nejprve absolvovat v Armádním uměleckém divadle, přes Emila Františka Buriana se dostal k Pomocnému technickému praporu v Komárně.⁶² Jako voják se znovu vrátil do Olomouce a mohl v olomouckém divadle občas účinkovat, už pod vedením nového šéfa činohry Karla Jerneka, který nejprve působil od sezony 1951/1952 jako operní režisér. Vedení činohry převzal na začátku sezony 1953/1954.⁶³

V sezoně 1955/1956 připsal Ilja Racek na svůj seznam inscenací osm her, z toho šest komedií, jednu biblickou legendu a pohádku. Ve velké většině těchto inscenací hrál vedlejší a menší role, výrazněji se mohl projevit pouze ve dvou. V první polovině sezony hrál Racek ve dvou komediích, a to ve *Vysokém letním nebi* spisovatele Miloslava Stehlíka, kde ztvárnil roli Jirky, a ve *Veselých paničkách windsorských* Williama Shakespeara, kde hrál Bardolfa. Obě inscenace dostal

⁵⁹ JUST, cit. 3, s. 56-57.

⁶⁰ KABELÁČ - VÍTEK, cit. 1, s. 23.

⁶¹ Tamtéž, s. 23.

⁶² MACHALICKÁ, cit. 12, s. 16.

⁶³ ŠTEFANIDES, cit. 10, s. 153-156.

režijně na starost Radovan Kalina ve spolupráci se scénografem Lubomírem Vidlákem. Podařilo se mi najít nevelké množství recenzí – ke každé hře pouze tři hodnocení, jejichž autoři však nepovažovali role ztvárněné Iljou Rackem za hodné zmínění. *Vysoké letní nebe* mělo premiéru 24. 9. 1955 a *Veselé paničky windsorské* 5. 11. 1955. Herecké výkony ve *Vysokém letním nebi* se nedočkaly příliš příznivého hodnocení, které vyslovil ve svém článku recenzent Svobodného slova. Vyjádřil se konkrétně ke schůzi, což byla scéna v prvním jednání, kde se hercům nepodařilo docílit stoprocentní přesvědčivosti, nedrželi se podle něj realistické základny svých postav a zbytečně karikovali a nadsazovali.⁶⁴

Přelom sezony 1955/1956 zahájil Ilja Racek menší rolí Benjamina v světové premiéře hry *Josef a bratři jeho*, což je biblická legenda o pěti dějstvích, tureckého básníka, komunisty Nazima Hikmeta, laureáta Mezinárodní ceny míru. Premiéra se konala 7. 1. 1956 v režii Miroslava Janečka. Nazim Hikmet v Olomouci navštívil jednu z repríz, o čemž referoval autor Svobodného slova. Po představení se konala beseda herců a dalších pracovníků divadla s Nazimem Hikmetem, kde básník vyjádřil své názory na olomouckou inscenaci. Hikmet vytkl pouze nepotřebnou proklamaci v postavě Menofise v jeho závěrečném vystoupení. Hikmet v něm viděl revoluční element hry, a proto by podle něj měl být více lidský a nestrojený.⁶⁵

V relativně rozsáhlých recenzích hodnotili kritici inscenaci v jádru pozitivně, nesouhlasili zpravidla pouze s některými technickými nedostatky, přeplněnou či naopak málo signifikantní scénou. Ve své rozsáhlé recenzi autor J. B. Svrček celý příběh a básnický styl, a také se věnoval olomouckému představení. Ze Svrčkova hlediska vytvořil inscenační tým v čele s režisérem Miroslavem Janečkem pestré představení, které oslavilo básnickou čistotu legendy, i její myšlenkový a lidský význam.⁶⁶ K inscenaci *Josef a bratři jeho* se mi podařilo dohledat 17 recenzí, z nichž některé byly velmi rozsáhlé, v žádné z nich však není Rackova role Benjámina hodnocena či alespoň zmíněna.

Jednou z klíčových rolí této sezony byl pro Racka Richard Dudgeon, černá ovce rodiny Dudgeonových, v komediálním dramatu *Pekelník* anglického spisovatele George Bernarda Shawa, nositele Nobelovy ceny za literaturu z roku 1925. *Pekelník* je hra o falešném hrdinství a zkažených rodinných vztazích, a Racek

⁶⁴ čk. „Vysoké letní nebe“ zahájilo činoherní sezónu. *Svobodné slovo*, 30. 9. 1955, s. 4.

⁶⁵ čk. Básník Nazim Hikmet v Olomouci. *Svobodné slovo*, 8. 5. 1956, s. 4.

⁶⁶ SVRČEK, J. B. Světová premiéra hry Nazima Hikmeta. *Lidová demokracie*, 15. 1. 1956, s. 5.

sklízел za roli Richarda Dudgeona kladné komentáře recenzentů. Jedno takové hodnocení se objevilo ve Stráži lidu, kde autor popisoval Rackova Richarda Dudgeona zprvu jako sympaticky prudkého člověka, který je však svým nesouhlasem chvílemi příliš drsný. Pekelník byl podle něj osobou neuznávající přetvářku a vysmívající se romantické lásce a hrdinství zpychlých vojáků.⁶⁷ Ve Svobodném slovu se pak objevil pohled nepodepsaného kritika na Ilju Racka jako na velmi talentovaného mladého herce a v *Pekelníkovi* podle něj Racek demonstroval příklad herecké poctivosti.⁶⁸ Podle jeho stanoviska vytvořil kolektiv olomoucké činohry velmi podmanivou a účinnou inscenaci, která se pod vedením hostujícího režiséra Karla Nováka stala jedním z vrcholů olomoucké divadelní činnosti.⁶⁹ Inscenace měla premiéru 25. 2. 1956 a celkový počet repríz se zastavil na čísle 27.⁷⁰

10. 3. 1956 se uskutečnila česká premiéra komedie *Alchymista* Bena Jonsona, v níž vytvořil Ilja Racek roli strážce. Autor ve své hře kritizuje život tehdejšího měšťáctva, který se snaží co nejlépe vystihnout a zobrazit.⁷¹ Rozporuplné přijetí inscenace dokládají recenze např. z deníku Mladá fronta, kde kritik Alois Rečka chválil především to, že se hercům Františku Šecovi, Bohuslavu Čápkovi a Slávce Budínové povedlo pod vedením režiséra Radúze Chmelíka vtisknout svým postavám důležitou a potřebnou věrohodnost a dokázali také vhodně využít situační komiky.⁷² Stejně tak J. Schäfer v deníku Práce olomoucké provedení *Alchymisty* hodnotil jako bohatou podívanou se strhujícími a živelnými hereckými výkony, vyhraněným ztvárněním všech postav. Výstižná a vtipně řešená byla také scéna Františka Skřípka, práci režiséra pak shledal nápaditou a ocenil jeho schopné vedení, díky němuž byli výše zmínění tři herci schopni vykreslit své role přesvědčivě a trefně.⁷³ Také recenzent Svobodného slova nacházel pro inscenaci přes malé připomínky pozitivní vyjádření, přesto inscenátorům vyčítal textové úpravy, kvůli nimž došlo k otupení Jonsonovy typické útočnosti a prudkosti. Jonson se v *Alchymistovi* snaží odhalit čtveráctví a klamání představitelů tehdejší doby –

⁶⁷ jpů. Pro svobodu Ameriky! K premiéře G. B. Shawova Pekelníka. *Svobodné slovo*, 9. 3. 1956, s. 4.

⁶⁸ čk. Shawův „Pekelník“ na olomoucké scéně. *Svobodné slovo*, 2. 3. 1956, s. 5.

⁶⁹ Tamtéž, s. 4.

⁷⁰ CHARVÁTOVÁ – BARTONÍČKOVÁ, cit. 2, s. 52.

⁷¹ Ben Jonson – *Alchymista*. Divadelní program. Krajské oblastní divadlo v Olomouci, premiéra 10. 3. 1956. Olomouc : Krajské oblastní divadlo v Olomouci, 1956.

⁷² REČKA, Alois. *Alchymista* v olomouckém divadle. *Mladá fronta*, 27. 3. 1956, s. 3.

⁷³ SCHÄFER, J. Další československá premiéra v Olomouci. *Práce*, 27. 3. 1956, s. 5.

kvůli škrtům v textu tato snaha v inscenaci dostatečně nevyzněla. Na druhou stranu autor článku ocenil kreativní režii Radúze Chmelíka a jeho využití prostředků situační komiky.⁷⁴

V dalších recenzích se oproti tomu objevila důraznější kritika. Jedná se o článek v Lidové demokracii, kde se k inscenaci vyjádřil Svatopluk Jaroš a podobně jako recenzent Svobodného slova nesouhlasil se škrtů v Jonsonově textu, neboť podle něj tím inscenace ztratila na barvě, hravosti a osvěžujícím duchu renesance, a hlavně v určité míře pozbyla smyslu. Ve formulaci jeho výčitek se odráží názor, že režisér nedokázal proniknout k podstatě věci, nepochopil správně Jonsonovo drama a nebyl zajedno ani se scénografem Františkem Skřípkem, jenž ze scény vytvořil spíše černokněžníkovu skryš plnou lebek a sov, než laboratoř alchymisty.⁷⁵

Celkový počet recenzí k inscenaci Alchymisty, které jsem dohledala, končí na čísle pět – vzhledem k tomu, že Ilja Racek zde ztvárnil nevýznamnou roli strážce, není ani v jedné hodnocen.

Čtvrtou inscenací v sezoně 1955/1956 byli Gorkého *Nepřátelé*, v nichž Racek hrál roli Sincova. Maxim Gorkij ve své hře ukazuje zoufalý boj o lidskou svobodu a štěstí a vnitřní třídní svár, kvůli čemuž se inscenátoři rozhodli pro tuto hru.⁷⁶ Premiéru měli necelé dva měsíce po *Alchymistovi*, tedy 29. 4. 1956, a režijně se na nich podílel Miroslav Janeček. Krajské oblastní divadlo v Olomouci hru nastudovalo k výročí 20 let od úmrtí jejího autora. J. Schäfer ve své recenzi v deníku Práce inscenaci hodnotil příznivě a mezi zdařilými hereckými výkony jmenuje i Ilju Racka. Podobným způsobem je Racek zmíněn i v dalších recenzích, jež se mi podařilo najít, např. ve Stráži lidu.⁷⁷

První pohádka, v níž Ilja Racek za celou dobu svého angažmá v Olomouci hrál, byla *Tři medvíd'ata* od divadelního a rozhlasového režiséra Miloslava Dismana. Pod režijním dohledem Bohdana Denka ztvárnil Racek roli Vlka. Premiéra se konala 6. 5. 1956, bohužel se mi nepodařilo k inscenaci dohledat žádné hodnocení.

Hlavní role na Ilju Racka čekala v inscenaci konverzační komedie *Slamník* Vlasty Petrovičové. Hra je založena na čtyřech postavách, mladých lidech a řeší

⁷⁴ čk. Československá premiéra v KOD Olomouc. *Svobodné slovo*, 14. 3. 1956, s. 4.

⁷⁵ JAROŠ, Svatopluk. „Alchymista“ po prvé na české scéně. *Lidová demokracie*, 18. 3. 1956, s. 5.

⁷⁶ *Maxim Gorkij – Nepřátelé*. Divadelní program. Krajské oblastní divadlo v Olomouci, premiéra 29. 4. 1956. Olomouc : Krajské oblastní divadlo v Olomouci, 1956.

⁷⁷ jpů. Hledač pravdy. *Stráž lidu*, 21. 5. 1956, s. 1.

jejich milostné problémy. Zobrazuje důležitost citových vztahů, které u mladých lidí formují v jisté míře jejich vztah ke společnosti. Racek ztvárnil roli Pavla, posluchače AMU, vedle Slávky Budínové v roli Věry, Františka Peterky jako Jíry a Věry Bublíkové jako prodavačky Hany.⁷⁸ Čtveřice herců inscenaci nastudovala po vedením režisujícího herce Radúze Chmelíka, jenž spolupracoval s hostujícím scénografem Antonínem Vorlem. Všichni zmiňovaní byli za své výkony chváleni. Ilja Racek prokázal schopnost využít různé výrazové prostředky ke ztvárnění jevištní postavy, což dokládají tvrzení recenzenta Lidové demokracii. Kritik ocenil Rackovo jevištní ztvárnění chlapecky lehkomyšlného a naivního Pavla, nedostudovaného posluchače AMU, kterého Racek dokázal dobře výrazově a herecky sebevědomě vystihnout.

Premiéra uvedená 10. 6. 1956 sklidila spokojený divácký ohlas, což naznačuje nejen název recenze Úspěšná čs. premiéra v olomouckém divadle ve Stráži lidu, ale také její obsah.⁷⁹ Další článek v tomtéž periodiku shrnuje pozitivní přijetí publikem, úspěch premiéry, výbornou práci režiséra i jednotlivé herecké výkony. Vyjadřuje také příjemné překvapení z toho, jakého úspěchu a uznání se premiérové představení dočkalo. Dle slov recenzenta se režisér Radúz Chmelík vyhnul intelektuálnímu přístupu k interpretaci textu a mohl díky tomu rozvíjet postavy a dialogy vtípem a dalšími doplňky, které se však ne vždy setkaly s pochopením ze strany diváků. Paralelně k recenzi v Lidové demokracii kritik vyslovil souhlas s Rackovým šikovným ztvárněním impulzivního a nezralého Pavla.⁸⁰

Pod vedením šéfa činohry Karla Jerneka tedy Ilja Racek strávil krátkou dobu, neboť absolvoval vojenskou službu a vrátil se až těsně před příchodem Karla Nováka. Svůj soupis inscenací, v nichž vystupoval, rozšířil tedy pouze o osm výše uvedených inscenací. V první řadě se jednalo o postavu Richarda Dudgeona v inscenaci *Pekelník* v režii Karla Nováka, který ihned v první spolupráci s Rackem naznačil svůj záměr využít jeho herecký potenciál a potvrdil to i ve svém období ve funkci šéfa činohry, pak také o roli Pavla v inscenaci *Slamník* pod režijním dohledem Radúze Chmelíka. Za vedení Karla Jerneka dostával Ilja Racek spíše menší nevýznamné postavy, které povětšinou nebyly v recenzích hodnoceny.

⁷⁸ Vlasta Petrovičová – *Slamník*. Divadelní program. Krajské oblastní divadlo v Olomouci, premiéra 10. 6. 1956. Olomouc : Krajské oblastní divadlo v Olomouci, 1956.

⁷⁹ Úspěšná čs. premiéra v olomouckém divadle. *Stráž lidu*, 12. 6. 1956, s. 3.

⁸⁰ jpů. Takové hry na naše jeviště. K premiéře V. Petrovičové v KOD. *Stráž lidu*, 22. 6. 1956, s. 3.

Objektivně tedy lze soudit, že v tomto období Racek žádný výrazný posun nezaznamenal, vyjma dvou důležitějších inscenací *Pekelník* a *Slamník*.

5. Čtyřleté období Karla Nováka (1956 -1960)

Rok 1956 předznamenal tzv. dobu tání, proces destalinizace a postupného uvolňování politické atmosféry, což se odrazilo i v kulturním životě. Díla českých autorů, kteří měli do té doby zakázáno publikovat, se opět pomalu vracela do repertoáru. Začala proměna poúnorové divadelní dramaturgie, hledaly se nové hry, vracely se také Shakespearovy tragédie *Hamlet* a *Romeo a Julie*.⁸¹ Začala se prosazovat myšlenkově náročnější dramatická tvorba, např. díla Pavla Kohouta (v Olomouci se jednalo např. o drama *Taková láska*, v níž Ilja Racek ztvárnil roli Petra Petruse). Nová dramaturgie vyžadovala nový přístup k herectví, k režijní i scénografické práci.⁸² Výrazná změna nastala také v psaní recenzí – v dřívějších letech se ke každé inscenaci objevovalo pouze malé množství kritik, mnohdy vůbec žádná, kdežto po roce 1956 jsem obvykle dohledala kolem pěti a více recenzí.⁸³

Karel Novák nastoupil do olomouckého divadla 1. 9. 1956.⁸⁴ Jeho příchod předznamenal vyzdvižení činohry na vyšší úroveň. Karel Novák na svých inscenacích spolupracoval s dramaturgem Vojtěchem Kabeláčem a scénografem Oldřichem Šimáčkem a využíval uvolněnější společenské atmosféry k novým způsobům inscenování, navracel se ke starým, dosud zakázaným hrám a inscenoval soudobou moderní dramaturgiu.⁸⁵ Novák dával prostor hercům, aby projevíli svoji fantazii a kreativitu, což popisoval Ilja Racek v rozhovoru v Hanáckých novinách. Karel Novák dal Rackovi mnoho významných rolí a spolupracoval s ním a Radúzem Chmelíkem, jenž do divadla nastoupil v sezoně 1953/1954, na svých inscenacích.⁸⁶

Novák preferoval českou tvorbu, jež skrývala humanistické poslání, např. *Jezero Ukereve* Vladislava Vančury, *Bílou nemoc* Karla Čapka apod. Navracel se ke klasickým dílům české dramatiky, vybíral pokroková světová dramata i klasické ruské hry. Rovněž se přikláněl k moderním světovým dílům, z nichž v Olomouci inscenoval hry *Svatá Jana* Georga Bernarda Shawa, *Optimistická tragédie* Vsevoloda Višněvského, *Pohled z mostu* Arthura Millera a *Dobry člověk ze*

⁸¹ JUST, cit. 3, s. 75 – 84.

⁸² Tamtéž.

⁸³ JUST, cit. 3, s. 71 – 74.

⁸⁴ ŠTEFANIDES, cit. 10, s. 158.

⁸⁵ STÝSKAL, cit. 7, s. 95.

⁸⁶ KOLÁŘ, cit. 28, s. 4.

Sečuanu Bertolta Brechta.⁸⁷ Karel Novák se znovu navrátil k Shakespearovým hrám, konkrétně pak k *Hamletovi*, který dosáhl velkého úspěchu, a *Snu noci svatojanské*. Novák inscenoval rovněž nové moderní komedie, např. *Obchodník s deštěm* Nathaniela Richarda Nashe, *Třetí přání* Vratislava Blažka a *Když tančí růže* Valeriho Petrova. Na všech zmíněných inscenacích participoval Ilja Racek. Pod vedením Karla Nováka dosáhl Racek největšího hereckého rozvoje, ztvárnil mnoho významných rolí v inscenacích her všech žánrů.

Nejdůležitějším počinem byla, podle mého názoru, role Hamleta, dále Bill Starbuck v *Obchodníkovi s deštěm* Nathaniela Richarda Nashe, Georgij Zubcov v dramatu *Pod starými jasy* Valentiny Alexandrovny Ljubimové, *Eddie* v dramatu *Pohled z mostu* Arthura Millera, Duch mladosti v komedii *Když tančí růže* Valeriho Petrova i role milence v tragikomedii *Čtveřice* Gabriely Zapolské, za niž byl sice zkritizován, avšak i kritika dovede herce posunout a napovědět mu, čeho by se měl v budoucnu vyvarovat.

Významnou událostí pro olomoucké divadlo byla dne 25. 2. 1958 změna názvu z Krajského oblastního divadla v Olomouci na Divadlo Oldřicha Stibora v Olomouci. Divadlo tím ukázalo, že se navrácí k odkazu této slavné osobnosti a navazuje na jeho éru.⁸⁸ Ještě před změnou názvu divadla odešel v prvním měsíci roku 1957 Stanislav Křupka a nahradil jej Svetozar Vítek, jenž do té doby zastával funkci provozního ředitele.⁸⁹

V Molièrově veršované komedii o třech jednáních s antickým námětem života olympských bohů *Amfitryon*, kterou činohra olomouckého divadla zahájila sezonu 1956/1957 a která měla premiéru 23. 9. 1956, ztvárnil Racek roli Jupitera. Jednalo se o první inscenaci, na niž Ilja Racek s Novákem spolupracoval během Novákova období ve funkci šéfa činohry. Molière v tomto dramatu přetváří a obrací příběh nešťastného člověka v komedii, aby se tak divák dobral jádra problému, aniž by přitom hlavního hrdinu litoval. Záměrem inscenátorů pak bylo vyzdvihnout určité mravní poslání, které v sobě hra nese.⁹⁰

I tuto inscenaci provázelo nejednotné přijetí a hodnocení. Například autor článku Molièrův *Amfitryon* ve *Stráži lidu* nebyl spokojen se scénickou hudbou

⁸⁷ STÝSKAL, cit. 7, s. 95.

⁸⁸ STÝSKAL, cit. 6, s. 20.

⁸⁹ ŠTEFANIDES, cit. 10, s. 160.

⁹⁰ *Molière – Amfitryon*. Divadelní program. Krajské oblastní divadlo v Olomouci, premiéra 23. 9. 1956. Olomouc : Krajské oblastní divadlo v Olomouci, 1956.

Miloše Konvalinky, která inscenaci nebyla prospěšná, a vytknul režiséru Radovanu Kalinovi přílišnou popisnost a dialogičnost. Režisér se nedovedl vyrovnat se situační komikou stavěnou na rychlých záměnách a omylech, proto ve snaze o silné představení sklouzl do zdlouhavého popisu, čímž inscenace ztratila rychlost a spád.⁹¹ Autor kritizoval také jednotlivé herecké výkony, které na něj působily nevyrovnaně. Jednalo se především o Zoru Rozsypalovou v roli Noci, jejíž nedůkladná a prudká dikce zbavila celkový výkon kvality a dosahu. Dále kritik chválil Ilju Racka v jeho amfitryonské podobě a radil mu, aby se zamyslel nad účinností patosu Jupitera. Z celkového vyznění však není zcela evidentní, zda mu patos vytknul, či ne.⁹²

Těmto názorům oponuje článek J. Schäfera v deníku *Práce*, který naopak herecké výkony chválil a považoval je za jednotné a vyrovnané, konkrétně pak Ilju Racka, jenž podle něj ztvárnil nejlepší postavu inscenace a ocenil hercův podmanivý elán, se kterými roli zahrál.⁹³

Deník *Lidová demokracie* otiskl recenzi, kde se objevilo pozitivní hodnocení, jakým způsobem Racek přetvořil dramatickou postavu Jupitera v jevištní. Podle autora článku došla Rackova snaha o správný výraz pro Jupiterovu božskou nadřazenost naplnění a díky tomu pak v opozici k němu mohl Otakar Vážanský výrazně odlišit lidskou tragiku neustále klamaného Amfitryona.⁹⁴ Tento kritik nicméně souhlasil s tvrzením v článku Molièrův Amfitryon o scénické hudbě Miloše Konvalinky, která byla zprostředkována přes reproduktory a mnohdy nepatřičně zasahovala do probíhajícího dialogu na scéně.⁹⁵

Československou premiérou, konanou 17. 11. 1956, bylo drama *Dům na předměstí* Alexeje Arbuzova. Autor se zde snaží o detailně prokreslený obraz mladých lidí před válkou, každá postava je jemně psychologicky vykreslena. Režisér Miroslav Janeček spolupracoval se scénografem Jiřím Procházkou, o hudební doprovod se stejně jako v předchozí inscenaci postaral Miloš Konvalinka. Výkony herců recenzent Svobodného slova ocenil, oproti tomu lehce zkritizoval práci režiséra, jemuž se podařilo vhodně vystavět dramatické situace a docílit výrazného vyznění konfrontací postav, kvůli nedostatku citlivosti již ovšem

⁹¹ jpů. Molièrův Amfitryon. *Stráž lidu*, 5. 10. 1956, s. 3.

⁹² Tamtéž.

⁹³ SCHÄFER, J. Olomoucká činohra zahájila. *Práce*, 5. 10. 1956, s. 5.

⁹⁴ Jd. Molière na olomoucké scéně. *Lidová demokracie*, 7. 10. 1956, s. 4.

⁹⁵ Tamtéž.

nedokázal náležitě zobrazit jemné citové vztahy mezi mladými lidmi, na které se Arbuzov zaměřoval.⁹⁶

Ilja Racek hrál jednu z hlavních rolí Žeňu Šeremetě, který se zpočátku chová jako namyšlený floutek, příchod války v něm však probudí odvahu a touhu po svobodě. Rackův výkon byl shledán jako zdařilý, neboť herec dokázal výstižně vykreslit přerod lehkomyšlného mladíka do zralého muže. Autor této recenze rovněž ocenil zobrazení vnitřního patosu Ženi Šeremetě v závěrečné scéně s Naděždou v podání Libuše Matějové.⁹⁷

Dvěma inscenacemi na přelomu sezony 1956/1957, v nichž Ilja Racek hrál, bylo *Jezero Ukereve* od Vladislava Vančury, v němž ztvárnil roli Ugand'ana, a pohádka polského spisovatele Jána Grabowského *Vlk, koza a kůzlátka*, kde Racek hrál Honzíčka. V soupisu inscenací z archivu Moravského divadla je u dramatu *Jezero Ukereve* uvedeno, že Racek vedle role Ugand'ana ztvárnil i roli námořníka Felixe Charpeau, v níž se střídal s Miroslavem Horákem. Podařilo se mi dohledat recenze, jež hodnotí pouze herce Horáka.

Obě inscenace měly premiéru v prosinci, první režíroval Karel Novák a druhou Radúz Chmelík. *Jezero Ukereve* je drama pojednávající o dravém vykořisťování kolonií a důležité roli vědy, která je však někdy odsunuta do pozadí a není vždy využívána správným způsobem.⁹⁸ Režisér Novák si přizval na pomoc scénografa Oldřicha Šimáčka a jejich společné úsilí zajistilo úspěch premiér. Recenzent hodnotil Šimáčkovu scénu jako přesně vystihující prostředí africké krajiny a pečlivě zvolené čisté prostředky režie, jež dynamicky využívala světla k vystupňování děje.⁹⁹

První inscenací na přelomu sezony 1956/1957, v níž Ilja Racek hrál, byla *Sestřenice Běta*, původně román Honoré de Balzaca, který zdramatizoval František Götz. Pod vedením režiséra a šéfa činohry Karla Nováka ztvárnil Racek postavu hraběte Václava Steinbocka, do něhož se Běta v podání Zory Rozsypalové zamiluje, on ji zradí a stane se tak spouštěčem její touhy po pomstě. V meziaktí k této inscenaci je popsán způsob, jakým inscenátoři pohlíželi na postavu Běty, která je podle nich symbolem a představitelem lidí, kteří se uchylují k pomstě a nenávisti

⁹⁶ čk. Další čs. premiéra v Olomouci. *Svobodné slovo*, 27. 11. 1956, s. 4.

⁹⁷ Dvě zajímavá olomoucká představení. *Svobodné slovo*, 12. 12. 1956, s. 4.

⁹⁸ Vladislav Vančura – *Jezero Ukereve*. Divadelní program. Krajské oblastní divadlo v Olomouci, premiéra 1. 12. 1956. Olomouc : Krajské oblastní divadlo v Olomouci, 1956.

⁹⁹ jtg. Protiválečné drama Vladislava Vančury. *Svobodné slovo*, 4. 12. 1956, s. 3.

poté, co jim život sebere poslední šanci na štěstí a lásku – jejich pomsta se pak nestvůrně rozrůstá a zasahuje čím dál více lidí.¹⁰⁰

O výpravu se staral scénograf Oldřich Šimáček, jehož nápady byly ve většině případů recenzenty považovány za originální, stejně jako nyní, neboť jeho scéna byla schopna poskytnout režisérovi všechny technické předpoklady pro jeho práci, o čemž informoval kritik Svobodného slova. Šimáčkova výprava výrazně přispěla ke zdaru premiérového představení, jež bylo obecně přijato s nadšením.¹⁰¹ I ostatní recenzenti považovali Šimáčkovu výpravu za vkusně a střídme řešenou, jelikož scénograf správně uchopil styl představení a podpořil tak režijní koncepci.¹⁰²

Práce režiséra Nováka, který se snažil ve svých inscenacích využít kreativitu herců, se dočkala kladného ohlasu ve všech dohledaných recenzích. Nejvíce se o režii rozepsal recenzent v Lidové demokracii, podle něhož režisér Karel Novák přesně vycházel z myšlenkové a stylové základny textu a vytvořil tak z inscenace jednotný celek, bezchybný ve slohu i psychologické pravdivosti. Pomocí své kreativity, citlivému vnímání jevištního prostoru, postav a jejich vztahů mohl režisér z individuálních problémů vytvořit problémy skýtající obecný význam.¹⁰³

Ve Svobodném slovu se pak objevil delší komentář k hereckým výkonům, zahrnující Ilju Racka, Františka Šece, Vlastu Kleinovou, Aloise Ostra a Libuši Matějovou. Všichni tito jmenovaní herci podle recenzenta přetvořili dramatické postavy v živé bytosti na scéně.¹⁰⁴ S touto inscenací se Krajské oblastní divadlo v Olomouci zúčastnilo Divadelní žatvy a dostalo dvě druhá místa - jedno za hlavní postavu Běty v podání Zory Rozsypalové a druhé za výpravu Oldřicha Šimáčka.¹⁰⁵

Dva měsíce po premiéře *Sestřenice Běty* se odehrála premiéra *Selské lásky* Miloslava Stehlíka. Na svých postavách zpodobňuje autor směšnost jejich společného povahového rysu – nadutosti, samolibosti. Využívá k tomu určitého stupně komičnosti a tragiky.¹⁰⁶ Soubor olomoucké činohry nastudoval jeho satirickou charakterovou komedii pod vedením režiséra Radovany Kaliny na scéně

¹⁰⁰ *Honoré de Balzac – Sestřenice Běta*. Divadelní program. Krajské divadlo v Olomouci, premiéra 2. 2. 1957. Olomouc : Krajské oblastní divadlo v Olomouci, 1957.

¹⁰¹ Čk. Dramatisace slavného Balzacova románu. *Svobodné slovo*, 6. 2. 1957, s. 3.

¹⁰² t. Dramatisace *Sestřenice Běty*. *Lidová demokracie*, 7. 2. 1957, s. 3.

¹⁰³ Tamtéž.

¹⁰⁴ Čk. Dramatisace slavného Balzacova románu. *Svobodné slovo*, 6. 2. 1957, s. 3.

¹⁰⁵ Úspěšní Olomoučané. *Stráž lidu*, 5. 11. 1957, s. 3.

¹⁰⁶ *Miloslav Stehlík – Selská láska*. Divadelní program. Krajské oblastní divadlo v Olomouci, premiéra 30. 3. 1957. Olomouc : Krajské oblastní divadlo v Olomouci, 1957.

Antonína Vorla.¹⁰⁷ Premiéra proběhla 30. 3. 1957 a u diváků zaznamenala nadšené přijetí, které bylo přisuzováno pečlivému nastudování zkušeného Radovana Kaliny.¹⁰⁸ Ve Svobodném slově se recenzent s tímto vyjádřením ztotožnil, přesto režii vytknul příliš rychlý závěr, jehož tragiku pak divák nebyl schopný řádně prožít a vstřebat. Jinak byla podle něj inscenace zábavná, živá a plynulá.¹⁰⁹

Ilja Racek v *Selské lásce* zahrál mnohotvárnou, měnící se postavu sňatkového podvodníka-barona. Jeho role byla považována za jeden z velkých kladů inscenace, neboť si počínal zdařile zejména ve využití výrazových prostředků.¹¹⁰

Titulní role, v níž se Racek střídal s Radúzem Chmelíkem, byl Shakespearův *Hamlet*. V inscenaci, jejíž premiéra se uskutečnila na závěr sezony 15. 6. 1957, se inscenátoři snažili zaměřit na mnohdy nejasnou skrytou myšlenku - staré způsoby jsou sice již přežity, přesto však zůstávají u moci a ty nové se nemohou prosadit. Mimo to divadelní program informuje, že se inscenátoři shodli na tom, že postava Hamleta je ovlivněna tím, v jaké době a jakými lidmi je hrána. Proto se jeho interpretace pokaždé výrazně liší.¹¹¹

Racek i Chmelík uchopili roli Hamleta každý po svém – Racek se svým příznačným temperamentem, výraznými gesty a mimikou, kdežto Chmelík vytvořil Hamleta klidného a rozvážného. Pouze jediná recenze upřednostnila pojetí Chmelíka, který prezentoval Hamleta jako intelektuála, oproti Rackovi, jehož Hamlet byl spíše temperamentní. Recenzent se přiklonil více na stranu Chmelíkova ztvárnění, protože Hamleta viděl právě jako intelektuála a myslitele.¹¹²

Ostatní recenzenti nacházeli pozitiva v obou ztvárněních. Například kritik Svobodného slova poctivě navštívil premiéru, při níž Hamleta ztvárnil Ilja Racek, i další představení, kde jej alternoval Radúz Chmelík, proto byl schopný hodnotit obě provedení. Tak jako ostatní recenzenti shledal Rackova Hamleta jako velmi temperamentního a bouřlivého muže, jenž mstí násilnou smrt svého otce, a chválil Racka, že se dovedně vyvaroval nepotřebného patosu ve filozofujících monolozích.

¹⁰⁷ Tamtéž.

¹⁰⁸ Jd. Selská láska v Olomouci. *Lidová demokracie*, 4. 4. 1957, s. 3.

¹⁰⁹ Čk. Selská láska na olomoucké scéně. *Svobodné slovo*, 5. 4. 1957, s. 3.

¹¹⁰ Jd. Selská láska v Olomouci. *Lidová demokracie*, 4. 4. 1957, s. 3.

¹¹¹ *William Shakespeare – Hamlet*. Divadelní program. Krajské oblastní divadlo v Olomouci, premiéra 15. 6. 1957. Olomouc : Krajské oblastní divadlo v Olomouci, 1957.

¹¹² NAVRÁTIL, Jiří. Na závěr sezóny Hamlet, králevic dánský. *Mladá fronta*, 28. 6. 1957, s. 5.

Chmelíkův Hamlet byl pak podle autora více psychologicky prokreslen, objevil se v něm však také bojovný duch jako v Hamletovi Ilji Racka.¹¹³

Další pozitivní komentář k Rackovu výkonu se objevil v Lidové demokracii, kde si autor článku kladl otázku, kolikrát ještě v budoucnu zazní nejznámější pasáž z Hamleta – být, či nebýt? Kritik ocenil Rackovo uchopení role Hamleta a také to, jakým způsobem herec na jevišti dokázal proměnit prózu v břitkou a sofistikovanou mluvu a z řeči vázané vytvořil smršť těžko ovladatelných citů.¹¹⁴

Režie Karla Nováka a výprava Oldřicha Šimáčka opět dostaly kladné hodnocení. Vyjádřil se k nim například recenzent Mladé fronty, jenž popisoval Novákovu schopnost neobvykle a rafinovaně využít důležité pasáže a monology k vygradování dramatického charakteru, což jen vhodně doplnila a posílila velkolepá Šimáčkova scéna.¹¹⁵ Důslednost jejich práce potvrzuje také úryvek z článku ve Svobodném slově, z něhož vyplývá, že byla inscenace Hamleta řazena mezi vrcholy olomoucké činohry, zejména díky Novákovi a Šimáčkovi.¹¹⁶ Tyto formulace, až na drobné odlišnosti, se objevují ve všech ostatních recenzích.

Důležitou rolí v sezoně 1957/1958 byl pro Ilju Racka Bill Starbuck, ústřední postava v dramatu *Obchodník s deštěm* Nathaniela Richarda Nashe. V programu k inscenaci je vysvětlena základní myšlenka hry a také to, jakým způsobem najde jedna z postav, Líza Curryová v podání Věry Bublíkové, odpověď. Ústředním motivem hry je otázka, v čem se skrývá lidské štěstí – hra je tedy jakousi rozpravou nad smyslem lidského života a neustálým hledáním spokojenosti. Autor ve své hře vytvořil několik lidských typů s diametrálně odlišným názorem na život a nechává je v konfliktech a krizích.¹¹⁷

Premiéra se konala 20. 10. 1957 v Novém divadle v Hodolanech a článek ve Stráži lidu dokazuje, že sklidila velký úspěch, a kritik z toho usoudil, že by inscenace mohla mít velké množství repríz.¹¹⁸ Úsilí režiséra Radúze Chmelíka bylo rovněž vyzdvihováno v deníku Práce J. Schäferem, který mu připsal velký podíl na kladném přijetí premiéry. Chmelík pečlivě pracoval s herci, s jejichž pomocí vytvořil spádnou inscenaci s dobře vystiženým záměrem a charakterem Nashovy

¹¹³ čk. Hamlet na olomoucké scéně. *Svobodné slovo*, 19. 6. 1957, s. 4.

¹¹⁴ sj. Hamlet v Olomouci. *Lidová demokracie*, 19. 6. 1957, s. 4.

¹¹⁵ NAVRÁTIL, Jiří. Na závěr sezóny Hamlet, králevic dánský. *Mladá fronta*, 28. 6. 1957, s. 5.

¹¹⁶ čk. Hamlet na olomoucké scéně. *Svobodné slovo*, 19. 6. 1957, s. 4.

¹¹⁷ *Nathaniel Richard Nash – Obchodník s deštěm*. Divadelní program. Krajské oblastní divadlo v Olomouci, premiéra 20. 10. 1957. Olomouc : Krajské oblastní divadlo v Olomouci, 1957.

¹¹⁸ jpů. Za člověkem. *Stráž lidu*, 25. 10. 1957, s. 4.

hry.¹¹⁹ K tomuto tvrzení se však nepřiklonil autor hodnocení v Lidové demokracii, který považoval premiérové představení za nepřesvědčivé. Kritik usuzoval, že se režiséru Chmelíkovi podařilo více rozehrát až druhé dějství, které ožilo příchodem Billa Starbucka v podání Ilji Racka, jehož recenzent shledal jako nejvíc pravdivou a přesvědčivou postavu celé inscenace. Oproti tomu první dějství postrádalo napětí a akci, což inscenaci dodal až Racek.¹²⁰

Hodnocení postavy Billa Starbucka v podání Ilji Racka se objevuje i v dalších recenzích. Autor kritiky v deníku Práce líčil postavu Billa Starbucka jako podvodníka s čistým srdcem, kterého Ilja Racek hrál se svým typickým elánem a lehkostí a dokázal postavu dobře charakterizovat.¹²¹ Scéna Oldřicha Šimáčka, který opět projevil svou kreativitu a originalitu tím, že vytvořil otáčivé jeviště, byla rovněž hodnocena příznivě a recenzenti jeho scénu shledávali působivou a výstižnou.¹²²

V půlce sezony 1957/1958 ztvárnil Ilja Racek méně důležitou roli důstojníka/posla v Sofoklově tragédii *Antigone*, která byla nastudována olomouckou činohrou pod vedením režiséra Miroslava Janečka a měla premiéru v prosinci. Důvodem pro výběr této hry bylo její politické zaměření, jež bylo v té době aktuální – Kreon představuje diktátora a Antigona v opozici zosobňuje hodnotu mravnosti.¹²³ Recenzent Stráže lidu ostře kritizoval režijně špatně zvládnutou inscenaci, obzvláště se zaměřil na interpretaci antického verše, který kvůli špatnému frázování, nelogicky členěným taktům a celkově nelogické zvukové prezentaci pozbyl na vnitřním prožitku a smyslu. Na mysli měl především titulní roli v podání Zory Rozsypalové a Aloise Ostra v roli Kreona. I přesto, že Racek ztvárnil nepatrnou roli, byl to právě on, koho recenzent pochválil za přirozenost a spád v mluvě i akci.¹²⁴ Diametrálně odlišný názor vyslovil kritik Lidové demokracie, který naopak Rozsypalovou i Ostra za přednes verše pochválil a Racka lehce zkritizoval – podle recenzenta u něj bylo patrné kolísání mezi antickou a moderní poezií, což bylo nežádoucí.¹²⁵

¹¹⁹ SCHÄFER, J. Nová romantická komedie v Olomouci. *Práce*, 29. 11. 1957, s. 4.

¹²⁰ Jd. Obchodník s deštěm v Olomouci. *Lidová demokracie*, 24. 10. 1957, s. 3.

¹²¹ SCHÄFER, J. Nová romantická komedie v Olomouci. *Práce*, 29. 11. 1957, s. 4.

¹²² Jd. Obchodník s deštěm v Olomouci. *Lidová demokracie*, 24. 10. 1957, s. 3.

¹²³ *Sofokles – Antigona*. Divadelní program. Krajské oblastní divadlo v Olomouci, premiéra 22. 12. 1957. Olomouc : Krajské oblastní divadlo v Olomouci, 1957.

¹²⁴ jpů. Tragická inscenace v KOD. *Stráž lidu*, 11. 1. 1957, s. 4.

¹²⁵ sj. Sofoklova Antigona v Olomouci. *Lidová demokracie*, 30. 12. 1957, s. 4.

Premiéra inscenace *Taková láska* Pavla Kohouta, dramatu zabývajícího se citovými vztahy mezi lidmi, proběhla 2. 3. 1958. V Kohoutově psychologické hře hrál Ilja Racek ústřední roli Petra Petruse, vysokoškolského asistenta. Režijně se na inscenaci podílel Radúz Chmelík a scénu vytvořil Slavoj Kovařík. O dobře odvedené práci režiséra byl přesvědčen recenzent *Svobodného slova*. Režisér Chmelík výstižně a účinně interpretoval hlavní myšlenku Kohoutovy hry a pod jeho vedením se vydařily i jednotlivé herecké výkony, v první řadě pak Věra Bublíková v roli studentky Lídy Matysové a Ilja Racek jako asistent Petrus. Herci civilně a realisticky tvořili své postavy jak v dialogích, tak v konkrétních činech.¹²⁶

V opozici proti němu stál recenzent ve *Stráži lidu*, který na Chmelíkově režii spatřoval mnoho nedostatků. Především viděl chyby v nevhodném nasvícení pouze těch částí scény, na nichž se v danou chvíli odehrával děj, a tím se scény mozaikovitě rozdělily a přestaly být přehledné.¹²⁷ Přesto nacházel několik vlídných slov pro hodnocení herců – režisér si dle jeho názoru pro inscenaci vybral nejlepší a nejvýkonnější osobnosti činoherního souboru, proto vznikaly vyrovnané a přesvědčivé výkony.¹²⁸

27. 4. 1958 se do Divadla Oldřicha Stibora po 21 letech znovu vrátila *Bílá nemoc* Karla Čapka, kterou režíroval Karel Novák. Způsob Novákova zpracování dramatu, který z něj vytvořil spádovou inscenaci, se setkal s úspěchem, stejně tak výprava Oldřicha Šimáčka, jež byla založena na rychlém střídání a přeměnách scén. Režisér dokázal v prvním obraze sugestivně navodit atmosféru bolesti a strachu z bílé nemoci.¹²⁹ Šimáčkovu schopnost vytvořit výstižnou a praktickou scénu potvrzují i další recenze, které chválily výběr úsporných prostředků, jež však v inscenaci dosahovaly maximálního účinku, a také neobvyklou a plynulou přeměnu scén.¹³⁰

Jelikož Ilja Racek v této inscenaci ztvárnil menší roli syna, není v žádné z dohledaných recenzí jeho výkon ani zmíněn.

Hostující režisér Jiří Nesvadba v téže sezoně nastudoval komedii s antickým námětem *Xantipa* polského dramatika Ludwiga Hieronyma Morstina. Recenzent ve *Stráži lidu* informoval o tom, že se premiéra této inscenace nesetkala s velkým

¹²⁶ čk. Úspěšná premiéra olomoucké činohry. *Svobodné slovo*, 5. 3. 1958, s. 3.

¹²⁷ jpú. O novou morálku. *Stráž lidu*, 8. 3. 1958, s. 4.

¹²⁸ Tamtéž.

¹²⁹ čk. Znovu Čapková *Bílá nemoc*. *Svobodné slovo*, 30. 4. 1958, s. 4.

¹³⁰ Čapková *Bílá nemoc* v Olomouci. *Lidová demokracie*, 29. 4. 1958, s. 3.

úspěchem kvůli tomu, že jako celek působila nevyrovnaně a nevhodně se střídaly fraškovité scény s nereálně tragizujícími psychologii, čímž vtipné nápady a zajímavě vypracované detaily v inscenaci dostatečně nevyzněly. Příliš nafouklých komediálních výstupů, které inscenaci spíše uškodily, se účastnil i Alkibiades, jehož ztvárnil Ilja Racek.¹³¹ Odlišného názoru byl pak autor recenze ve Svobodném slovu, podle něhož bylo premiérové představení vyrovnané a práci Jiřího Nesvadby s předlohou soudil jako vkusnou a citlivou. Na autora tohoto hodnocení scény fraškovitě nepůsobily a herci nesklouzli k přehrávání a zbytečnému nadsazování.¹³²

Ústřední roli Petra si v pohádkové komedii *Třetí přání* Vratislava Blažka zahrál Ilja Racek. Režisér Radúz Chmelík nastudoval tuto inscenaci s činoherním souborem za pomoci scénografa Oldřicha Šimáčka, premiéra se konala 28. 9. 1958 a dočkala se příznivého ohlasu, jelikož se režisérovi podařilo vytvořit zábavnou i poučnou hru, která pravdivě zobrazuje charaktery lidí, přesto se nesnaží působit káravě a nekazí tak veselou atmosféru.¹³³ Na postavě Petra autor ukazuje vzrůstající touhu po všem, co dříve jako pracovník stavební firmy s nedostatkem peněz neměl.¹³⁴ Rackova práce s touto dramatickou postavou se rovněž setkala s pozitivním přijetím ze strany kritiků, neboť herec Petra tvořil víceméně novými prostředky a způsoby charakteristiky.¹³⁵

V dramatu *Pod starými jasy* Valentiny Alexandrovny Ljubimové, které Divadlo Oldřicha Stibora premiérově uvedlo 7. 11. v režii hostujícího Miloše Horanského, jenž se soustředil na práci s herci a vedl je k prohloubení charakterů jednotlivých postav, hrál Ilja Racek hlavní roli chovance dětského domova Georgije Zubcova. Režisér se rozhodl pro úpravy v textu a vyškrtl některé pasáže, aby tak inscenace nabrala na síle a spádu. Na herce pak kladl požadavek, aby své postavy co nejlouběji charakterizovali a odstranili při tom rozdíly mezi jejich lidským a společenským významem.¹³⁶

Autorka odhaluje problémy výchovy mládeže a vykresluje typický každodenní život lidí na vesnici, jejichž jediným zdrojem kulturního vyžití je jejich

¹³¹ jpů. Před prázdninami. *Stráž lidu*, 14. 6. 1958, s. 4.

¹³² čk. Polská komedie s antickým námětem. *Svobodné slovo*, 11. 6. 1958, s. 3.

¹³³ jpů. Třetí přání. *Stráž lidu*, 11. 10. 1958, s. 4.

¹³⁴ Vratislav Blažek – *Třetí přání*. Divadelní program. Divadlo Oldřicha Stibora, premiéra 28. 9. 1958. Olomouc : Divadlo Oldřicha Stibora, 1958.

¹³⁵ jpů. Třetí přání. *Stráž lidu*, 11. 10. 1958, s. 4.

¹³⁶ CÍSAŘ, Jan. Divadla v Měsíci přátelství. *Divadelní noviny* 4, 1958, č. 9 - 10, s. 3.

škola.¹³⁷ Georgij Zubcov, role Ilji Racka, je chlapec bez příbuzných, zatrpklý a odstrkovaný, přesto s citem pro lidskost a čest. Výrazné mimické a gestické prostředky, jež Racek obvykle pro ztvárnění své role užíval, se nesetkaly s úspěchem pouze v případě recenze v Lidové demokracii, kde recenzent na jedné straně obdivoval zaujetí, s jakým Racek svou komplikovanou roli prezentoval, na straně druhé mu však jeho výrazové prostředky, jež k charakterizování Zubcova aplikoval, připadaly nadsazené a přexponované.¹³⁸ V deníku Práce recenzent pochválil herecké výkony, zkritizoval však kostým a líčení Ilji Racka představujícího asi čtrnáctiletého chlapce. Herecky byl Racek z jeho hlediska excelentní.¹³⁹

V půli sezony 1958/1959 hrál Ilja Racek roli anglického vojáka v dramatu *Svatá Jana* George Bernarda Shawa v režii Karla Nováka a na scéně Oldřicha Šimáčka. Za precizně zpracovanou inscenaci považovali *Svatou Janu* recenzenti Práce a Svobodného slova, kteří popisovali režijní koncepci jako bezchybnou, herecké výkony naprosto strhující a Šimáčkovu scénu jako účinnou a promyšlenou.¹⁴⁰ V opozici k nim stál pouze recenzent Stráže lidu, který kritizoval nejen práci režiséra, ale rovněž práci herců. Konkrétně se mu nelíbila jejich řeč, nepravidelné frázování, nepatřičná gesta a častá přerěknutí. Autor ocenil pouze některé role, především Věru Bublíkovou jako Janu z Arku a Radúze Chmelíka jako Dauphina.¹⁴¹

V inscenaci Shakespearova *Snu noci svatojanské*, jež měla premiéru 8. 2. 1959, ztvárnil Ilja Racek postavu Lysandra, mladého muže, který miluje Hermii, kterou v inscenaci hrála Olga Doležalová, pod vlivem kouzla se však zamiluje do Heleny v podání Věry Bublíkové. Komedii režíroval hostující Miloš Horanský, jehož neotřelé nápady dopomohly k úspěchu premiéry, což dokládá článek v deníku Práce, kde recenzent popisoval režijní koncepci jako veskrze nápaditou a originální a udržovala podle něj obecnost v konstantním napětí a chvílemi je donutila k potlesku během scény.¹⁴² V téže recenzi byly chváleny jednotlivé herecké výkony, mezi nimi krátce zmíněn i Rackův Lysander jako zdařilý.

¹³⁷ Valentina Alexandrovna Ljubimová – *Pod starými jasany*. Divadelní program. Divadlo Oldřicha Stibora, premiéra 7. 11. 1958. Olomouc : Divadlo Oldřicha Stibora, 1958.

¹³⁸ Pod starými jasany. *Lidová demokracie*, 13. 11. 1958, s. 3.

¹³⁹ js. Pod starými jasany. *Práce*, 15. 11. 1958, s. 5.

¹⁴⁰ js. Shawova „Svatá Jana“ v Olomouci. *Práce*, 4. 1. 1959, s. 5.

¹⁴¹ av. Shaw aktuální. *Stráž lidu*, 10. 1. 1959, s. 4.

¹⁴² js. Na scénách olomouckých divadel. *Sen noci svatojanské*. *Práce*, 28. 2. 1959, s. 4.

Druhou inscenací, v níž Racek v sezoně 1958/1959 vystoupil, byla tragikomedie *Čtveřice* Gabriely Zapolské. Režisér Radúz Chmelík s výtvarníkem Slavojem Kovaříkem nastudovali inscenaci s obsazením osmi herců. *Čtveřice* je hra ukazující rozvrat rodiny a dopad, jaký má na dítě, které jím trpí nejvíce. Otevřeně kritizuje zkaženou maloměstšáckou morálku a falešné city.

Racek ztvárnil roli milence, povrchního a jednoduchého muže, s nímž se zaplete znučená žena stárnoucího profesora. Premiéra inscenace této hry, jež proběhla 5. 4. 1959, její interpretace a také výkon Ilji Racka se nesetkaly s velkým úspěchem, což potvrzuje recenze např. v *Lidové demokracii*, v níž kritik nejprve vylíčil klady v účinnosti hry v tom, jakým způsobem zobrazuje nesmiřitelný odpor k falešné morálce a to, jak v rozvráceném manželství trpí především nevinné děti. Recenzent dále neodpíral režiséru Chmelíkovi zásluhy za pečlivé a citlivé vystižení této klíčové myšlenky, poté však kritizoval jeho práci s herci, kteří své výkony podali nejednotně. Do opozice k zdařile realisticky ztvárněným postavám, jež vytvořili Libuše Matějová, Sonja Sázavská a Bohdan Denk, stavěl cynického milence v podání Ilji Racka, který jej hrál sice vtípně a pružně, prostředky, které k tomu využil, řadil však kritik více do lehkého vaudevillu než do realistické tragédie.¹⁴³

Autor recenze Nová premiéra v Olomouci: Ztratil se záměr hry považoval Racka vedle režiséra Chmelíka za toho, kdo může za nezdar inscenace *Čtveřice*. Stejně jako kritik v první recenzi vyslovil nesouhlas nad Rackem zvolenými výrazovými prostředky, které místy působily až fraškovitě. Přesto uznal, že je obecenstvo vděčně akceptovalo.¹⁴⁴

S velkým úspěchem se oproti *Čtveřici* setkala premiéra dramatu *První den sváteční* Nazima Hikmeta, konaná 7. 6. 1958. Hra pojednává o hledání kufru zemřelého, v němž je jeho majetek, a proti chtivosti a neotesanosti určitých postav staví chudou služku a zahradníka, kteří po majetku netouží a šťastně žijí i bez něj.¹⁴⁵ Recenzenti hodnotili inscenaci pozitivně, neboť režisér Karel Novák dodal své vyhraněné koncepci strhující realizaci, což podpořila sugestivní scéna Miloše Libry a výborné herecké výkony.¹⁴⁶ V *Lidové demokracii* recenzent více vystihuje práci

¹⁴³ Premiéra polské hry v Olomouci. *Lidová demokracie*, 2. 4. 1959, s. 4.

¹⁴⁴ js. Nová premiéra v Olomouci: Ztratil se záměr hry. *Práce*, 12. 4. 1959, s. 3.

¹⁴⁵ *Nazim Hikmet – První den sváteční*. Divadlo Oldřicha Stibora, premiéra 7. 6. 1959. Olomouc : Divadlo Oldřicha Stibora, 1959.

¹⁴⁶ js. První den sváteční. *Stráž lidu*, 20. 6. 1959, s. 4.

režiséra s herci, od nichž požadoval důrazné výrazové prostředky, díky nimž nabyla inscenace na působivosti. Nejvíce se to podle kritika podařilo hlavním postavám, mezi něž patřila i role Ilji Racka – Firúz.¹⁴⁷

Pohled z mostu, hra o osudech italských přistěhovalců do USA amerického spisovatele Arthura Millera, byla první inscenací v sezoně 1959/1960, v níž Ilja Racek hrál důležitou roli, opět v režii Karla Nováka. Miller zde odhaluje spalující lidské vášně, které dovedou příběh k tragickému konci.¹⁴⁸ Významným hodnocením byla recenze Miloše Smetany v Divadelních novinách, který chválil jak režiséra Karla Nováka, tak Ilju Racka v hlavní postavě Eddiem, který byl ohniskem hry a stálo na něm celé druhé jednání. Režisér Novák podle kritika Smetany precizně vypracoval jemné detaily, které účinně využil, ostře zdůraznil nepokrytou hrůzu, která v člověku narůstá, a vytvořil tak strhující inscenaci, jež vygradovala k otřesnému a neodvratnému konci.¹⁴⁹

V postavě Eddieho, v podání Ilji Racka, se režisér rozhodl vyzdvihnout jeho živočišnost a neúprosnou zdrcující vášeň po mladé Kateřině, kterou v inscenaci ztvárnila Olga Doležalová. Racek dokázal exaktně vystihnout a charakterizovat chování italského dělníka přistěhovalce, výstižně prezentoval, jak se jeho city mění a spalují ho zevnitř. Dokázal také věrohodně zobrazit to, jak si Eddie neuvědomoval, kam ho jeho vášeň vedla, a překvapení z toho, že jej nakonec stála život.¹⁵⁰

Na přelomu sezony 1959/1960 participoval Ilja Racek na inscenaci komedie *Když tančí růže* bulharského básníka Valeri Petrova. S olomouckou činohrou ji nastudoval Radúz Chmelík, premiéra se konala 22. 11. 1959. Ilja Racek s Františkem Brožem ztvárnili ústřední dvojici - Brož hrál starce a Racek jeho protějšek, Ducha mladosti. V Lidové demokracii recenzent chválil režisérovo pečlivé nastudování hry, využití originálních prostředků k dokreslení autorových myšlenek – zmínil konkrétně plátno v pozadí jeviště, na něž byly promítány obrazy. Podle kritika rovněž hudba Václava Koláře vhodně podtrhla lyrický nádech inscenace a doplnila veškerou hereckou akci na scéně hostujícího Vladimíra

¹⁴⁷ Jd. První den sváteční. *Lidová demokracie*, 11. 6. 1959, s. 3.

¹⁴⁸ *Arthur Miller – Pohled z mostu*. Divadelní program. Divadlo Oldřicha Stibora, premiéra 4. 10. 1959. Olomouc : Divadlo Oldřicha Stibora, 1959.

¹⁴⁹ SMETANA, Miloš. Ve všední den. *Divadelní noviny* 3, 1959, č. 11, s. 5.

¹⁵⁰ Tamtéž.

Nývltu.¹⁵¹ Oba představitelé hlavních rolí – Ilja Racek a František Brož – pomohli režisérovi Chmelíkovi, který dal prostor jejich fantazii a nápadům, vytvořit podmanivou inscenaci, plynulou a živou. Stanislav Vrbka v Divadelních novinách se s těmito tvrzeními shodoval, ocenil navíc úpravy a škrty v textu provedené režisérem Chmelíkem, jenž na velmi jednoduché intimní scéně Vladimíra Nývltu účinně využíval projekce, hudby a světla. Vrbka dále vyzdvihl komediální talent a skvělé způsoby charakteristiky, jež Racek a Brož u svých postav využívali. Oba herci měli nelehký úkol, neboť se neustále přetělovali do jiných postav, které od sebe dokázali bezchybně odlišit prostředky satiry, karikatury a nadsázky. Rackovi byl vyčítán jeho sarkasmus, jenž v inscenaci působil poněkud kazatelsky.¹⁵²

Před Rackovým odchodem do Divadla E. F. Buriana se v roce 1960 uskutečnily premiéry tří her, v nichž ještě Racek účinkoval. V první řadě se jednalo o drama Bertolta Brechta *Dobrý člověk ze Sečuanu*, jež bylo poprvé uvedeno 7. 2. 1960. Zde si Racek zahrál letce Jang-Suna a jeho snoubenku, hlavní postavu hry, dvojroli Šen-te - Šuej-ta, hrála Věra Bublíková. V recenzi Svobodného slova jsem našla tvrzení, že se hercům olomoucké činohry pod vedením režiséra Karla Nováka podařilo přiblížit se autorovu výrazovému stylu – jednalo se v první řadě o Bohdana Denka v roli prodavače vody Wanga, o Věru Bublíkovou v její náročné dvojroli a o Ilju Racka v roli letce.¹⁵³

Stejně tak byla v Lidové demokracii oceněna práce režiséra Nováka, který úspěšně pochopil Brechtův styl a záměr, proto mohl důsledně a neúprosně prezentovat základní myšlenku hry a nesklouznout do zbytečného vykreslování osudů postav, které Brecht považuje za nedůležité.¹⁵⁴

Předposlední inscenací v této sezoně byla pohádková hra českého spisovatele Oty Šafránka *Sedm jednou ranou* neboli Krejčovská pohádka. Režijně dostal inscenaci na starost Radúz Chmelík a Ilja Racek pod jeho vedením vytvořil postavu lidojeda Vintíře. Premiéra se konala 24. 2. 1960, bohužel se mi k inscenaci nepodařilo dohledat žádnou recenzi, pouze oznámení ve Stráži lidu o zařazení pohádky do repertoáru her pro děti.

Na závěr své olomoucké kariéry hrál Ilja Racek námovníka Alexeje v dramatu *Optimistická tragédie* Vsevoloda Višněvského, jehož československá

¹⁵¹ Jd. Když tančí růže. *Lidová demokracie*, 26. 11. 1959, s. 3.

¹⁵² VRBKA, Stanislav. Sny mládím roztoužené. *Divadelní noviny* 3, 1960, č. 14, s. 6-7.

¹⁵³ Čk. Brecht na olomoucké scéně. *Svobodné slovo*, 19. 2. 1960, s. 3.

¹⁵⁴ sj. O dobrém člověku ze Sečuanu. *Lidová demokracie*, 12. 2. 1960, s. 3.

premiéra se konala v roce 1935 v Olomouci v režii Oldřicha Stibora. Nyní se režijně o inscenaci staral Karel Novák, hostující scénograf Vladimír Nývlt připravil pro herce scénu a kostýmy vytvořil Jan Kropáček, rovněž jako host.

Záměrem režiséra bylo rozvinout psychologii jednotlivých postav a precizně a přesvědčivě zobrazit jejich vnitřní vývoj, což se mu podle recenzenta Nové Svobody Radoslava Krbíčka podařilo. Rovněž byl Karel Novák úspěšný v řešení scén, kde se potkávala komisařka v podání Slávky Budínové s námořníky a snažila se jim ukázat správnou revoluční cestu. Autor dramatu vložil důležitost hlavně do masových scén, které však režiséru Novákovi mnohdy nevyšly, čímž došlo k oslabení mezi dramatickou akcí hlavních postav s davem. Recenzent v závěru svého hodnocení pochválil vynikající herecké výkony, především Slávku Budínovou a Ilju Racka v roli Alexeje, jehož herec charakterizoval věrohodně a přirozeně.¹⁵⁵

Na konci svého působení v Olomouci si Racek zjevně zahrál roli, v níž se naposledy ukázaly jeho herecké kvality. Recenzent ve Stráži lidu konkrétně napsal: „Rackovo spontánní herectví zde našlo roli, v níž mohlo dokázat všechny své klady v míře přímo překvapující.“¹⁵⁶

Objektivně lze konstatovat, že pod vedením šéfa činohry Karla Nováka se Iljovi Rackovi dařilo nejlépe. Participoval na 23 inscenacích, z toho v deseti z nich hrál hlavní roli. Novák hned po svém nástupu v první inscenaci svěřil Rackovi hlavní roli – Jupitera v Molièrově komedii *Amfitryon* – a herec za ni byl hodnocen velmi pozitivně. Totéž se dá říci o jeho dalších hlavních rolích, pouze role milence ve *Čtveřici*, již režíroval Radúz Chmelík, byla zkritizována. To, že Novák v Rackovi viděl velký potenciál, který se rozhodl využívat, bylo zřetelné již v inscenaci Shawova *Pekelníka*, kterou režíroval pohostinsky, a ihned obsadil Racka do hlavní role Richarda Dudgeona.

Karel Novák 17. 4. 1960 přenechal funkci šéfa činohry Divadla Oldřicha Stibora Jiřímu Svobodovi a nastoupil do Divadla E. F. Buriana, kde se stal uměleckým šéfem. Na konci sezony jej pak následovali Ilja Racek, Radúz Chmelík a Slávka Budínová. O rok později přešli další olomoučtí herci do Ostravy,

¹⁵⁵ KRBÍLEK, Radoslav. Dramatická epopej revoluce. *Nová Svoboda*, 24. 4. 1960, s. 5.

¹⁵⁶ ja. Optimistická tragédie. *Stráž lidu*, 26. 4. 1960, s. 3.

konkrétně Věra Bublíková, Zora Rozsypalová, Bohuslav Čáp, František Šec a další.
Do Národního divadla pak odešel i scénograf Oldřich Šimáček.¹⁵⁷

¹⁵⁷ STÝSKAL, cit. 8, s. 97.

6. Pokus o charakteristiku hereckého typu Ilji Racka

Ilja Racek za deset let působení v olomouckém divadle ztvárnil velký počet různorodých rolí, od intelektuálů, podvodníků a intrikánů přes velmi komplikované a rozpolcené postavy ve vývoji (např. Georgij Zubcov v dramatu *Pod starými jasany*), až k rolím milovníků, které měl nejméně ze všech rád. I přes tento fakt si několik milovníků zahrál, neboť jako mladý a pohledný herec v nich mohl vyniknout. Hned jeho první významnější role byl Pešek ve Vrchlického komedii *Noc na Karlštejně* – králův věrný číšník, který vroucně miluje dívku Alenu.¹⁵⁸ Například v tragikomedii Gabriely Zapolské *Čtveřice* ztvárnil milence, jednoduchého muže, jenž podlehně nenaplněné vášni stejně jednoduše uvažující ženy. Oproti tomu v tragédii *Pohled z mostu* Arthura Millera, což byla jedna z jeho posledních inscenací, hrál muže doslova zmítaného city, které nedokáže ovládnout, a proto jej dovedou k tragickému konci.

Nejvýrazněji se na Rackově hereckém vývoji projevíly komediální žánry, jež v celkovém počtu inscenací, na nichž Racek participoval, převládají. Komédie mu poskytovaly možnost rozvíjet především výrazové prostředky, které s oblibou využíval, jak dokládají dobové recenze. Autoři těchto hodnocení se více a konkrétněji o výrazových prostředcích nerozepisovali, avšak na některých fotografiích z inscenací, jež přikládám do obrazové přílohy, lze spatřovat, jak Racek výrazně pracuje s obličejovou mimikou. Jedná se konkrétně o snímky z inscenace *Selská láska*, *Čtveřice* a *Pod starými jasany*, kde Racek zvedá obočí a špulí rty, a *Dům na předměstí*, kde se mračí. Téměř vždy byl za své výrazové prostředky chválen, neboť mu sloužily k výstižné charakterizaci postav – například vychytralého barona/podvodníka v inscenaci *Selská láska* Miloslava Stehlíka, naivního a lehkomyšlného mladíka Pavla v komedii Vlasty Petrovičové *Slamník* apod. Všechny změny výrazů v obličejí byly u Racka velmi zřetelné a nápadné díky tomu, že herec byl sám vzhledově výrazný, zajímavý a charismatický.

Důležitým charakteristickým rysem Rackova herectví byl jeho temperament, jenž se projevil hlavně v roli Hamleta, ale také v roli Eddieho v již zmiňované inscenaci *Pohled z mostu* Arthura Millera. Obě tyto postavy byly v jeho podání energické a živelné, vášnivé a vznětlivé. V hlavní studii jsem popsala přijetí

¹⁵⁸ MACHALICKÁ, cit. 12, č. 5, s. 16.

Rackova temperamentu v roli Hamleta, jehož charakterové vyznění nebylo tolik intelektuální, jako spíš bojovné a výbušné.

Pro Ilju Racka bylo typické, že své role vytvářel velmi koncentrovaně a se zaujetím, herecky čistě, poctivě a s očividným entuziasmem. Do divadla nastoupil teprve ve dvaceti letech a dvě z jeho prvních rolí byly velmi kladně hodnoceny. V první řadě šlo o jeho roli Ondry v inscenaci *Mordová rokle* Miloslava Stehlíka a poté v inscenaci *Skaláci* Aloise Jiráska – už od samého začátku byl Racek považován za talentovaného a obdivuhodného herce.

Ilja Racek také projevoval schopnost dobře a výstižně charakterizovat komplikované postavy a jejich vývoj, myšlenkový přerod. Jednalo se především o roli Ženi Šeremetě v inscenaci *Dům na předměstí* Alexeje Arbuzova a o roli Petra v Blažkově komedii *Třetí přání*. Racek své postavy vždy výstižně vykreslil, zobrazil jejich charakterové rysy, často používal nové prostředky a způsoby charakteristiky a přesně dokázal vystihnout chování v dramatických situacích.

Charakteristiku hereckého typu Ilji Racka ztěžují mnohé chybějící recenze, či pouze nedostatečně rozvinutá a neobsáhlá hodnocení, také nevelké množství fotografií. Nelze s přesností určit, k jakému hereckému typu Ilja Racek patřil, neboť se mu dařilo jak v komediálním, tak v tragickém žánru; jeho herectví bylo velmi variabilní. Přesto je možno, na základě výše uvedených faktů a údajů v hlavní studii této práce, řadit Ilju Racka v jeho prvním desetiletém angažmá v olomouckém divadle, více ke komediálnímu typu.

ZÁVĚR

Cílem předkládané bakalářské práce bylo sestavit kompletní soupis inscenací, ve kterých Ilja Racek hrál během svého působení v olomouckém divadle, a pořídit k nim úplnou dokumentaci. Ilja Racek nastoupil do tehdejšího Krajského oblastního divadla v Olomouci v sezoně 1950/1951 a odešel společně s šéfem činohry Karlem Novákem a několika dalšími herci do pražského Divadla E. F. Buriana na konci sezony 1959/1960. V olomouckém divadle tedy působil deset let a hrál hlavní i vedlejší role ve 48 inscenacích.

Za deset let jeho angažmá v Olomouci se vedení činohry třikrát změnilo. Ve funkčním období Jaromíra Pleskota, jež trvalo tři sezony, a později Karla Nováka, jež trvalo čtyři sezony, se úroveň činohry zřetelně zvýšila a také Ilja Racek dostal příležitost výrazněji se projevit a umělecky rozvinout.

V letech 1950 - 1960 se zásadně proměňoval repertoár divadla. Zpočátku byla uváděna přemíra sovětských a ruských her a nesměla se hrát některá starší, ale především současná díla českých i světových autorů. Postupně se tato situace změnila a do divadel se vracela dramata česká i světová, ať už starší, klasická či moderní, současná.

Před začátkem tvorby bakalářské práce jsem pracovala se soupisem inscenací, který mi poskytl archiv Moravského divadla. Tento soupis jsem nejprve doplnila o chybějící čtyři role a poté byl zaslán Iljovi Rackovi k ověření a odsouhlasení. Herec odpověděl, jednu z rolí vyloučil a doplnil některé své alternace. Vlastní badatelská činnost při snaze vytvořit kompletní seznam inscenací a základní dokumentaci k nim byla ztížena tím, že nejsou dostupná meziaktí a programy ke všem inscenacím. Hledání recenzí k jednotlivým inscenacím však mnohdy nebylo úspěšné – ke starším inscenacím a k některým důležitým rolím Ilji Racka se mi nepodařilo nalézt žádné hodnocení, což mi v závěru práce znesnadňovalo pokus o charakteristiku hereckého typu Ilji Racka. Rovněž počet recenzí se v průběhu desetiletí proměňoval – k inscenacím na začátku Rackova angažmá se mi buďto nepodařilo najít žádnou recenzi, nebo nejvýše dvě recenze. Postupně však recenzí přibývalo – největší zlom nastal po roce 1956, kdy se začalo více psát, a počet recenzí narůstal. Obvykle jsem ke každé inscenaci našla přibližně pět recenzí.

Výsledkem této bakalářské práce je sestavení soupisu inscenací, v nichž Ilja Racek hrál, pořízení základní dokumentace k nim včetně dohledání dobových recenzí. Na tomto základě jsem se pokusila charakterizovat a vystihnout Rackovu hereckou práci a její přijetí. Ve své práci jsem rovněž shrnula veškeré důležité faktografické údaje o olomouckém divadle a inscenacích, ve kterých Ilja Racek hrál, a na závěr jsem připojila obrazovou přílohu sestávající z 30 fotografií.

SOUPIS ROLÍ ILJI RACKA V OLOMOUCI (1950 – 1960)

Petr, bývalý universitán (Maxim Gorkij, *Měšťáci*, premiéra 5. 11. 1949)

Lev Zarubějev (Alexej Simukov, *Vrabčí hory*, premiéra 19. 12. 1949.)

Pešek Hlavně, králův číšník (Jaroslav Vrchlický, *Noc na Karlštejně*, premiéra 13. 9. 1950)

Ondra, vnuk (Miloslav Stehlík, *Mordová rokle*, premiéra 21. 4. 1951)

Jiří Skalák (Alois Jirásek, *Skaláci*, premiéra 1. 9. 1951)

Druhý šlechtic (William Shakespeare, *Othello*, premiéra 30. 9. 1951)

Karl, agent gestapa (Jurij Burjakovskij, *Lidé, bděte!*, premiéra 11. 11. 1951)

Mírek, Fučíkova spojka (Jurij Burjakovskij, *Lidé, bděte!*, premiéra 11. 11. 1951)

Fialka, sluha Dona Juana (Molière, *Don Juan*, premiéra 3. 2. 1952)

Don Alonso (Molière, *Don Juan*, premiéra 3. 2. 1952)

Petr Meluzov (Alexandr Nikolajevič Ostrovskij, *Talenty a ctitelé*, premiéra 9. 4. 1952)

První reportér (Viktor Gusjev, *Sláva*, premiéra 8. 5. 1952)

Lucenzio (William Shakespeare, *Zkrocení zlé ženy*, premiéra 13. 9. 1952)

Teodor (Lope de Vega, *Pes na seně aneb Hraběnka a její sekretář*, premiéra 18. 10. 1952)

Vojta, čeledín u Dubských (Ladislav Stroupežnický, *Naši furianti*, premiéra 6. 12. 1952.)

Dr. Teichert, obhájce (Lev Kompanějec – Leonid Kronfeld, *Lipsko 1933*, premiéra 31. 1. 1953)

Druhý herec (Miguel Cervantes de Saavedra, *Lišák Pedro*, premiéra 21. 2. 1953)

Slepec (Miguel Cervantes de Saavedra, *Lišák Pedro*, premiéra 21. 2. 1953)

Jan Hus (Josef Kajetán Tyl, *Jan Hus*, premiéra 11. 4. 1953)

Romeo (William Shakespeare, *Romeo a Julie*, premiéra 5. 9. 1953)

Jirka (Miloslav Stehlík, *Vysoké letní nebe*, premiéra 24. 9. 1955)

Bardolf (William Shakespeare, *Vesele paničky windsorské*, premiéra 5. 11. 1955)

Benjamin (Nazim Hikmet, *Josef a bratři jeho*, premiéra 7. 1. 1956)

Richard Dudgeon (George Bernard Shaw, *Pekelník*, premiéra 25. 2. 1956)

Stráž (Ben Jonson, *Alchymista*, premiéra 10. 3. 1956)

Sincov (Maxim Gorkij, *Nepřátelé*, premiéra 29. 4. 1956)

Vlk (Miloslav Dismán, *Tři medvíd'ata*, premiéra 6. 5. 1956)

Pavel, posluchač AMU (Vlasta Petrovičová, *Slamník*, premiéra 10. 6. 1956)

Jupiter (Molière, *Amfitryon*, premiéra 23. 9. 1956)

Žeňa Šeremet' (Alexej Arbuzov, *Dům na předměstí*, premiéra 17. 11. 1956)

Ugand'an (Vladislav Vančura, *Jezero Ukereve*, premiéra 1. 12. 1956)

Honzíček (Ján Grabowski, *Vlk, koza a kůzlátka*, premiéra 26. 12. 1956)

Václav Steinbock (Honoré de Balzac, *Sestřenice Běta*, premiéra 2. 2. 1957)

Baron (Miloslav Stehlík, *Selská láska*, premiéra 30. 3. 1957)

Hamlet (William Shakespeare, *Hamlet*, premiéra 15. 6. 1957)

Druhý herec, Lucianus (William Shakespeare, *Hamlet*, premiéra 15. 6. 1957)

Bill Starbuck (Nathaniel Richard Nash, *Obchodník s deštěm*, premiéra 20. 10. 1957)

Důstojník (Sofokles, *Antigone*, premiéra 22. 12. 1957)

Petr Petrus (Pavel Kohout, *Taková láska*, premiéra 2. 3. 1958)

Syn (Karel Čapek, *Bílá nemoc*, premiéra 27. 4. 1958)

Alkibiades (Ludwig Hieronym Morstin, *Xantipa*, premiéra 8. 6. 1958)

Petr (Vratislav Blažek, *Třetí přání*, premiéra 28. 9. 1958)

Georgij Zubcov (Valentina Alexandrovna Ljubimová, *Pod starými jasaný*, premiéra 7. 11. 1958)

Anglický voják (George Bernard Shaw, *Svatá Jana*, premiéra 21. 12. 1958)

Lysander (William Shakespeare, *Sen noci svatojanské*, premiéra 8. 2. 1959)

Milenec (Gabriela Zapolská, *Čtveřice*, premiéra 5. 4. 1959)

Firúz (Nazim Hikmet, *První den sváteční*, premiéra 7. 6. 1959)

Eddie (Arthur Miller, *Pohled z mostu*, premiéra 4. 10. 1959)

Duch mladosti (Valeri Petrov, *Když tančí růže*, premiéra 22. 11. 1959)

Letec Jang-Sun (Bertolt Brecht, *Dobry člověk ze Sečuanu*, premiéra 7. 2. 1960)

Lidojed Vintíř (Ota Šafránek, *Sedm jednou ranou*, premiéra 24. 2. 1960)

Alexej, námořník (Vsevolod Višněvskij, *Optimistická tragédie*, premiéra 17. 4. 1960)

ZÁKLADNÍ DOKUMENTACE

Název: **Měšťáci**

Autor: Maxim Gorkij

Režie: Vasilij Vasiljev

Hudba: Vlastimil Pinkas

Scénografie: Oldřich Šimáček

Kostýmy: Oldřich Šimáček

Datum premiéry: 5. 11. 1949

Jaroslav Raušer...Bezsemenov, bohatý starosta cechu malířů pokojů

Arna Pekárková...Akulina Ivanovna, jeho žena

Ilja Racek...Petr, bývalý universitán

Libuše Pospíšilová...Taťána, učitelka

Alois Ostr...Nil, adoptivní syn Bezsemenova, strojevůdce

František Brož...Perčichin, obchodník se zpěvnými ptáky

Věra Bublíková...Polja, jeho dcera

Zora Rozsypalová...Jelena Nikolajevna Krivcová

Zdeněk Štěpánek...Těťěrev, zpěvák

Bohuslav Čáp...Šiškin, universitán

Jarmila Novobilská...Cvětájeva, učitelka

Vlasta Kleinová...Stěpanida, kuchařka

Karel Konečný...Doktor

Recenze:

Poslední premiéry KOD Olomouc v této sezóně. *Práce*, 19. 6. 1951, s. 3.

RP. Laureát státní ceny Z. Štěpánek do Olomouce. *Rudé právo*, 23. 6. 1951, s. 5.

Název: **Vrabčí hory**

Autor: Alexej Simukov

Režie: Vasilij Vasiljev

Hudba: Vlastimil Pinkas

Scénografie: Oldřich Šimáček

Kostýmy: Oldřich Šimáček

Datum premiéry: 19. 12. 1949

Ilja Racek/Jiří Maršálek... Lev Zarubějev

Jaroslav Raušer... I. A. Hromadin

František Brož... A. J. Ozerov

Vlasta Fialová... Valja, jeho dcera

Marta Kaiserová... Liza, kosmomolka

Ludmila Bednářová... Mila, komsomolka

Alois Ostr... Boris Gromatčikov, kosmomolec

František Řehák... Volod'a Ořečov, kosmomolec

Vladimír Švabík... Arakša, kosmomolec

Rudolf Beneš... Viktor Romejko, předseda komsomolu

Jiří Dostál j.h./Jaroslav Šimek j.h.... Kolka, bratr Lva Zarubějeva

Marta Vančurová j.h./ Věra Jand'ourková j.h. ... Marinka, přítelkyně Kolky

Zora Rozsypalová... J. Ivanovna, učitelka darwinismu

Jiřina Málková... L. Petrovna, učitelka

Anna Ferencová... Táňa

Arna Pekárková... Anna Vasiljevna, matka Borisova

Karel Konečný... Miliconér

Název: **Noc na Karlštejně**

Autor: Jaroslav Vrchlický

Režie: Julius Lebl

Scénografie: Jiří Procházka

Kostýmy: Jiří Procházka

Datum premiéry: 13. 9. 1950

Milan Dostál... Karel IV.

Josef Lípa... Štěpán, vévoda bavorský

Ladislav Drozd... Petr, král Cyperský

Radomil Kolesa... Arcibiskup Arnošt z Pardubic

Bohumil Holinka... Ješek z Vartemberka, purkrabí

Ilja Racek... Pešek Hlavně, číšník králův

Ludvík Knotek... Hlásný karlštejský

Soňa Urbanová... Eliška, choť Karlova

Věra Bublíková... Alena, neť purkrabího

Název: **Mordová rokle**

Autor: Miloslav Stehlík

Režie: Jiří Šotola j.h.

Scénografie: Jiří Fiala

Kostýmy: Jiří Fiala

Datum premiéry: 21. 4. 1951

Zdenka Rubíková... Bába Bašusová

Ilja Racek... Ondra, její vnuk

Věra Bublíková... Marie, její vnučka

Bohumil Holinka... Strýc Martin

Josef Lípa... Prokeš

Zdeněk Procházka... Karel, jeho syn

Ladislav Drozd... Slávek, jeho syn

Petr Rýdel... Hejl

Anna Smetanová... Hejlka

Radomil Kolesa... Pan vrchní

Marie Spurná... Slečna učitelka

Karel Špringer... Vojtěch

Josef Kotas... Prskavec

Zdeněk Ornest... Vašek

Recenze:

Bt. Divadlo. *Květy* 1, 1951, č. 19, s. 10.

FK. Mordová rokle v KOD. *Stráž lidu*, 12. 5. 1951, s. 9.

ra. Činoherní premiéra v KOD. *Nová politika*, 25. 4. 1951, s. 3.

Název: **Skaláci**

Autor: Alois Jirásek

Autor dramaturgie: Jaroslav Tumlíř

Režie: Jiří Škobis

Hudba: Josef Sedlář

Scénografie: Vladimír Synek

Datum premiéry: 1. 9. 1951

Věkoslav Krejzlík... Starý Skalák

Josef Bek... Mikuláš Skalák

Ilja Racek... Jiří Skalák

Josef Toman... Baltazar Užďan

Božena Franková... Lidka

Arna Pekárková... Bartoňová

František Brož... Vaněk

Jaroslav Raušer... Rychetský

Bohumil Holinka... Rychtář ze Skalky

Bohumil Čáp... Ducháč

Alois Ostr... Řehák

František Mrázek j. h. ... Dostál

Karel Kubes... Bartoň

Vlasta Kleinová... Šafářka

Věra Bublíková, Slávka Budínová, Marie Spurná... Selky

Josef Kotas, Zdeněk Dřevojánek, Antonín Derka j. h. ... Sedláci

Bohumír Koukal... Piccolomini

Zora Rozsypalová... Kněžna

Marie Spurná... Sestra knížete

Josef Koláček... Vrchní

Rudolf Hurich... Komorník

Zdeněk Ornest... Direktor

Eduard Pavlíček... Doktor Silesius

Karel Konečný... Franc

Oldřich Velen... Dráb

Karel Konečný, Rudolf Bretšnajdr... Mušketýři

Recenze:

První premiéra v Olomouci. *Lidová demokracie*, 9. 9. 1951, s. 4.

Název: **Othello – tragédie o deseti obrazech**

Autor: William Shakespeare

Přeložil: Erik Adolf Saudek

Režie: Jaromír Pleskot

Hudba: Jaroslav Budík

Scénografie: Oldřich Šimáček

Kostýmy: Oldřich Šimáček

Datum premiéry: 30. 9. 1951

Karel Kubes... Benátský dože

Rudolf Hurich... Brabanzio, senátor

Věkoslav Krejzlík... První senátor

Josef Koláček... Druhý senátor

František Brož... Graziano, Brabanziův bratr

Zdeněk Ornest... Lodovico, Brabanziův příbuzný

Josef Bek... Othello, urozený Maur ve službách Benátské republiky

Zdeněk Dřevojánek... Cassio, jeho náměstek

Jaroslav Raušer... Jago, jeho praporečník

Bohuslav Čáp... Roderigo, benátský šlechtic

Alois Ostr... Montano, vladař na Cypru před Othellem

Věra Motyčková... Desdemona, dcera Brabanziova, Othellova žena

Slávka Budínová... Emilie, Jagova žena

Věra Bublíková... Bianca, Cassiova milá

Eduard Pavlíček... První šlechtic

Ilja Racek...Druhý šlechtic

Recenze:

bs. Shakespearův Othello. *Lidová demokracie*, 26. 4. 1952, s. 4.

VRABEC, Vlastimil. Othello v Divadelní žatvě. *Svobodné slovo*, 29. 4. 1952, s. 3.

Název: **Lidé, bděte! – drama o čtyřech dějstvích**

Autor: Jurij Burjakovskij

Překlad: Josefa Slánská

Režie: Jaromír Pleskot, Julius Lebl

Scénografie: František Tröster

Kostýmy: František Tröster

Datum premiéry: 11. 11. 1951

Josef Bek... Julius Fučík

Zora Rozsypalová/Božena Franková... Gusta Fučíková, jeho žena

Ilja Racek/ Zdeněk Ornest... Mirek, Fučíkova spojka

Věra Bublíková... Lída Plachá, Fučíkova spojka

Bohuslav Čáp... Zdeněk Vančura, dělník z Junkersky

Josef Koláček... Josef Jelínek

Vlasta Kleinová... Marie Jelínková, jeho žena

Věra Motyčková... Anna Klementsová, kreslička v Junkersce

Josef Toman... Josef Pešek, politický vězeň

Zdeněk Dřevojánek... Jiří, strojník na šachtě, politický vězeň

Karel Kubes... Adolf Kolínský, český dozorce na Pankráci

Bohumil Holinka... Ryšánek, konstruktér v Junkersce

Eda Pavlíček... Patočka, konstruktér v Junkersce

Josef Kotas... Hora, konstruktér v Junkersce

Věkoslav Krejzlík... Táta Skořepa, chodbař na Pankráci

František Brož... Prodavač novin

Oldřich Velen... Loyální občan

Josef Kotas... Železničář

Marie Spurná... Číšnice v letní restauraci

Jaromír Pleskot... Böhm, komisař protikomunistického oddělení gestapa

Rudolf Hurich... Friendrich, vyšetřující komisař téhož oddělení

Ilja Racek/Zdeněk Ornest... Karl, agent gestapa

Eduard Pavlíček... Jiný agent gestapa

Alois Ostr... První dozorce na „Čtyřstovce“

Oldřich Velen... Druhý dozorce na „Čtyřstovce“

Karel Konečný... Vězeňský dozorce na Pankráci

Adolf Cášek/Julius Lebl... Stumpf, ředitel leteckého závodu Junkers

Jaroslav Raušer... Weiss, šéf konstrukční kanceláře v Junkersce

Recenze:

Divadelní žatva v Olomouci. *Svobodné slovo*, 1. 2. 1952, s. 3.

Název: **Don Juan – komedie o pěti dějstvích**

Autor: Molière

Přeložil: Karel Kraus

Režie: Jaromír Pleskot

Asistent režie: Ilja Racek

Hudba: Miroslav Kašpar

Scénografie: Oldřich Šimáček

Kostýmy: Oldřich Šimáček

Datum premiéry: 3. 2. 1952

Jaroslav Raušer... Don Juan, syn Dona Louise

Oldřich Velen... Sganarelle

Božena Franková... Elvíra, choť Dona Juana

Bohumil Holinka... Gusman, štolba dony Elvíry

Alois Ostr... Don Carlos, bratr dony Elvíry

Ilja Racek... Fialka, sluha Dona Juana/Don Alonso, bratr dony Elvíry

Rudolf Hurich... Don Louis, otec Dona Juana

Josef Kotas... František, chudák

Slávka Budínová... Majdalenka

Věra Bublíková... Dorotka

Jaromír Pleskot... Petřík, sedlák

Josef Bek... Komtur

Karel Konečný... Pořízek, sluha Dona Juana

František Brož... Pan Nedělka, obchodník

Recenze:

Don Juan v Olomouci. *Svobodné slovo*, 6. 2. 1952, s. 3.

m. Molièrův Don Juan na scéně KOD. *Svobodné slovo*, 8. 2. 1952, s. 4.

Název: **Talenty a ctitelé – komedie o čtyřech dějstvích**

Autor: Alexander Nikolajevič Ostrovskij

Režie: Jaromír Pleskot

Hudba: Valter Čuka

Scénografie: Oldřich Šimáček

Kostýmy: Oldřich Šimáček

Datum premiéry: 9. 4. 1952

Věra Motyčková... Alexandra Nikolajevna Něgina, herečka provincionálního divadla

Arna Pekárková... Domna Pantělejevna, její matka

Rudolf Hurich... Kníže Iraklij Stratonyč Dulebov

Zdeněk Ornest... Gregorij Antonyč Bakin, gubernský úředník

Josef Bek... Ivan Semenyč Velikatov

Ilja Racek... Petr Meluzov

Slávka Budínová... Nina Vasiljevna Smělská, herečka

František Brož... Martyn Prokofjevič Narokov, rekvisitář

Oldřich Velen... Gabrilo Petrovič Migajev

Jaroslav Raušer... Jerast Gromilov, tragéd

Zdeněk Dřevojánek... Vasja, mladý kupec

Věra Bublíková... Matrena, kuchařka Něginy

Karel Konečný... Konduktér

Eduard Pavlíček... Číšník

Recenze:

m. Další sovětská premiéra v KOD. *Lidová demokracie*, 8. 4. 1952, s. 4.

Účast olomoucké KOD v Divadelní žatvě. *Lidová demokracie*, 3. 2. 1953, s. 3.

Název: **Sláva – veršované drama o 3 dějstvích**

Autor: Viktor Gusjev

Režie: Jiří Škobis

Hudba: Jan F. Fischer

Dirigent: Adolf Vozka

Scénografie: Oldřich Šimáček

Kostýmy: Oldřich Šimáček

Datum premiéry: 8. 5. 1952

Vlasta Kleinová... Marie Petrovna Motylkovová

Alois Ostr... Vasilij Motylkov, její syn

Božena Franková... Nataša Motylkovová, její dcera

Josef Toman... Vladimír Nikolajevič Medvědčev

Marie Spurná... Jelena Medvědčevová

Bohumír Koukal... Nikolaj Maják

Bohuslav Čáp... Volod'a Studěncov

Karel Kubes... Taras Petrovič Očeret

Oldřich Velen... Michail Michailovič Černych

Zdeněk Ornest... Ivan Motylkov

Josef Kotas... Kolja Motylkov

Zdeněk Dřevojánek... Petr Motylkov

Slávka Budínová... Koljova žena

Ilja Racek... První reportér

Bohumil Holinka... Druhý reportér

Josef Pospíšil j. h. ... Pionýr

Rudolf Weinert j. h. ... Pionýr

Dagmar Suchá j. h. ... Pionýrka

Zora Rozsypalová... Ošetřovatelka

Věkoslav Krejzlík... Milicionář

Karel Konečný... Důstojník

Jiří Škobis... Hlasatel

Název: **Zkročení zlé ženy**

Autor: William Shakespeare

Překlad: Erik Adolf Saudek

Režie: Jaromír Pleskot

Hudba: Jan F. Fischer

Scénografie: Oldřich Šimáček

Kostýmy: Oldřich Šimáček

Datum premiéry: 13. 9. 1952

Bohumil Holinka... Baptista, bohatý padovský šlechtic

Věkoslav Krejzlík... Vincenzio, starý písanský šlechtic

Ilija Racek... Lucenzio, Vincenziův syn

Josef Bek... Petruccio, veronský šlechtic

Slávka Budínová... Kateřina, Baptistova dcera

Věra Bublíková... Bianca, Baptistova dcera

Oldřich Velen... Gremio, Biančin nápadník

Zdeněk Ornest... Hortensio, Biančin nápadník

Bohuslav Čáp... Tranio, Lucenziův sloužící

Zdeněk Dřevojánek... Biondello, Lucenziův sloužící

Jaromír Pleskot... Grumio, Petrucciův sloužící

Alois Ostr... Curzio, Petrucciův sloužící

Karel Konečný... Slušný starý pán

Zora Rozsypalová... Vdovička

Josef Kotas... Krejčí

Recenze:

K premiéře "Zkročení zlé ženy". *Práce*, 12. 9. 1952, s. 3.

oli. Nejen zábava, ale i poučení. *Svobodné slovo*, 29. 9. 1952, s. 4.

Název: **Pes na seně aneb Hraběnka a její sekretář**

Autor: Lope de Vega

Překlad: Ota Ornest

Režie: Mojmír Drvota

Hudba: Jan F. Fischer

Scénografie: Miloš Libra

Choreografie: Ladislav Hunka

Datum premiéry: 18. 10. 1952

Eva Šenková... Hraběnka Diana de Belflor

Vladimír Novotný... Fabio, šlechtic v jejích službách

René Hradecký... Octavia, hofmistr

Jarmila Novobilská... Marcela

Dobra Skalová... Dorotea

Milada Kramperová... Anarda

Ilja Racek/Jiří Čech... Teodor, hraběncin sekretář

Otakar Viktorin... Tristan, Teodorův sluha

Josef Bourek... Hrabě Federico

Jiří Konečný... Leonido, jeho sluha

Adolf Cásek... Markýz Ricardo

Rudolf Tihelka... Celio, jeho sluha

Josef Pecháček... Hrabě Ludovico

Miroslav Dvořák... Camilo, jeho sluha

Oldřich Ziegelheim... Furio

Miroslav Krejčí... Antonelo

Josef Pospíšil... Lirano

Název: **Naši furianti**

Autor: Ladislav Stroupežnický

Režie: Jiří Škobis

Scénografie: Vladimír Synek

Kostýmy: Vladimír Synek

Datum premiéry: 6. 12. 1952

Josef Toman... Filip Dubský, sedlák a starosta obce honické

Arna Pekárková... Marie Dubská, jeho žena

Zdeněk Dřevojanek... Václav, jejich syn

František Brož/Věkoslav Krejzlík... Petr Dubský, Filipův otec, výměnkář

Rudolf Hurich... Jakub Bušek, sedlák a první radní v Honicích

Zora Rozsypalová... Františka Bušková, jeho žena

Božena Franková... Verunka, jejich dcera

Václav Mergl... Martin, jejich syn

Oldřich Velen... Matěj Šumbal, sedlák a obecní výbor

Vlasta Kleinová... Marie, jeho žena

Bohumil Holinka... Pavel Kožený, sedlák a obecní výbor

Karel Konečný... Kašpar Šmejkal, sedlák a obecní výbor

Alois Ostr... Valentin Bláha, vysloužilý voják

Bohuslav Čáp... Josef Habršperk, švec

Bohumír Koukal... František Fiala, krejčí

Marie Spurná... Tereza, jeho žena

Věra Bublíková... Kristýna

Jaroslav Buka... Matěj

Dagmar Suchá... Pepička

Josef Borovička... Josífek

Marcela Suchá... Manča

Jan Molík... František

Miluška Dvořáková... Filipínka

Dušan Ševčík... Obecní kovář

Jiří Černý... Karel Kudrlička, učitel

Karel Kubes... Marek Ehrmann, majitel hospody

Slávka Budínová... Rozárka, jeho žena

Josef Kotas... Tobiáš Nedochočil

Věra Motyčková... Markýtko, jeho sestra

Jiří Čech... Závodčí četníků v městečku Radoticích

Ilja Racek... Vojta, čeledín u Dubských

Název: **Lipsko 1933 – hra o 4 dějstvích**

Autor: Lev Kompanějec – Leonid Kromfeld

Režie: Julius Lebl

Asistent režie: Bohdan Denk

Scénografie: Oldřich Šimáček

Kostýmy: Oldřich Šimáček

Datum premiéry: 31. 1. 1953

Jaroslav Raušer... Jiří Dimitrov

Arna Pekárková... Paraskeva Dimitrovna, jeho matka

Oldřich Velen... Goering, ministerský předseda Třetí Říše

Bohumír Koukal... Goebbels, říšský ministr propagandy

Alois Ostr... Heines, vedoucí oddílů SA

Eduard Pavlíček... Paul, Heinesův podřízený

Bohuslav Čáp... Van der Lubbe, bývalý zedník

Karel Konečný... Dr. Bünger, předseda Nejvyššího soudu v Lipsku

Rudolf Hurich... Dr. Weiner, nejvyšší prokurátor

Bohdan Denk... Vogt, vyšetřující soudce říšského soudu

Ilja Racek... Dr. Teichert, oficiální obhájce Dimitrova

Josef Toman... Dr. Ernest Oberfohren, předseda nacionalistické frakce v říšském sněmu

Slávka Budínová... Klára Haberová

Karel Kubes... Velvyslanec Třetí Říše v SSSR

Jiří Čech... Baum, jeho tajemník

Zdeněk Dřevojanek... Kapitán milice/Lange, šofér

František Brož/Věkoslav Krejzlík... Eschke, elektrosvářeč

Bohumil Holinka... Číšník

Josef Kotas... Hintze, svědek obžaloby

Název: **Lišák Pedro – komedie o 3 dějstvích**

Autor: Miguel Cervantes de Saavedra

Překlad a úprava: Jan F. Fischer a Olga Fischerová

Režie: Jaromír Pleskot

Asistent režie: Zdeněk Dřevojánek

Choreograf: Ladislav Hunka

Hudba: Jan F. Fischer

Dirigent: Josef Sedlář

Scénografie: Oldřich Šimáček

Kostýmy: Oldřich Šimáček

Datum premiéry: 21. 2. 1953

Josef Bek... Pedro de Urdemalas

Oldřich Velen... Crespo, rychtář na vsi

Věra Bublíková... Klementina, jeho dcera

Alena Kreuzmannová... Benita, venkovská dívka

Bohdan Denk... Kliment

Jiří Čech... Pasqual

František Brož... Diego Tarugo, obecní písař

Bohumil Holinka... Lagartija, sedlák

Arna Pekárková... Žena žalobkyně

Josef Kotas... Kostelník

Alois Ostr... Maldonado, cikánský hejtman

Slávka Budínová... Belica, mladá cikánka

Božena Franková... Iněš, mladá cikánka

Ilja Racek... Slepec/Druhý herec

Bohumír Koukal... Král

Zora Rozsypalová... Královna

Zdeněk Dřevojánek... Silerio, králův důvěrník

Karel Kubes... Marcello, starý sluha

Bohuslav Čáp... Zloděj

Rudolf Hurich... Principál herecké společnosti

Otakar Viktorin... První herec

Název: **Jan Hus – dramatická báseň o 5 dějstvích**

Autor: Josef Kajetán Tyl

Režie: Jiří Škobis

Asistent režie: Ilja Racek

Hudba: Adolf Vozka

Scénografie: Josef Gabriel

Kostýmy: Josef Gabriel

Datum premiéry: 11. 4. 1953

Josef Kotas... Zikmund, císař Německé říše

Alois Ostr... Václav IV., král český, jeho bratr

Vlasta Kleinová... Žofie, manželka Václavova

Josef Koláček... Jan XX., římský papež

Josef Bek/Jiří Škobis... Petr Angeli, kardinál a legát papežský

Věkoslav Krejzlík... Albík z Uničova, pražský arcibiskup

Bohumír Koukal... Štěpán Pálec, mistr svatého Písma

Jiří Čech... Mistr Michal z Českého Brodu, prokurátor pražského arcibiskupství v Římě

Ilja Racek... Jan Hus, mistr svobodných umění, kazatel v Betlémské kapli

Bohdan Denk... Jeroným, nazván Pražský, mistr svobodných umění, jeho přítel

Rudolf Hurich... Jan Žižka z Trocnova

Oldřich Velen... Pan Hanuš z Chlumu, příjmím Klepka

Karel Kubes... Pan Vok z Valdštýna, královský dvořan

Karel Konečný... Páter Blažej, z řehole minoritů

Arna Pekárková... Markéta, matka Husova

Bohuslav Čáp... Lupáč

Zdeněk Dřevojánek... Havlík

Bohumil Holinka... Šembera, pražský měšťan

Marie Spurná... Háta, jeho žena

František Brož... Martin Křidélko, zvoník v Betlémské kapli

Bohumil Holinka... Kurt, měšťan kostnický

Zora Rozsypalová... Stará Wolfová, měšťanka kostnická

Název: **Romeo a Julie – tragédie o pěti dějstvích**

Autor: William Shakespeare

Překlad: Erik Adolf Saudek

Režie: Jaromír Pleskot

Asistent režie: Zdeněk Dřevojánek

Choreograf: Ladislav Hunka

Instruktor šermu: Jaroslav Jurka

Hudba: Josef Sedlář

Dirigent: Josef Sedlář/Adolf Vozka

Scénografie: Oldřich Šimáček

Kostýmy: Oldřich Šimáček

Datum premiéry: 5. 9. 1953

Jaroslav Raušer... Escalus, kníže veronský

Svatopluk Šíp... Paris, mladý šlechtic, příbuzný knížete

Karel Kubes... Montek, šlechtic

Rudolf Hurich... Kapulet, šlechtic

Ilja Racek/Alois Ostr... Romeo

Josef Bek... Mercutio, příbuzný knížete a Romeův přítel

Bohumír Koukal... Tybalt, synovec lady Kapuletové

Zdeněk Dřevojánek... Benvolio, synovec Montekův a Romeův přítel

František Brož... Bratr Vavřinec, františkán

Marie Spurná... Lady Monteková

Vlasta Kleinová... Lady Kapuletová

Alena Kreuzmannová... Julie

Arna Pekárková... Juliina chůva

Bohdan Denk... Baltazar, Romeův sluha

Bohumil Holinka... Řehoř, Kapuletův sluha

Bohuslav Čáp... Petr, sluha Juliiny chůvy

Josef Kotas... Abrahám, sluha Montekův

Josef Koláček... Lékárník

Oldřich Velen... Stráž

Božena Franková... Panoš Parisův

Věra Bublíková... Jiný panoš

Slávka Budínová... Chorus

Název: **Vysoké letní nebe – komedie o 4 dějstvích**

Autor: Miloslav Stehlík

Režie: Radovan Kalina

Scénografie: Lubomír Vidlák

Kostýmy: Lubomír Vidlák

Datum premiéry: 24. 9. 1955

Věra Bublíková... Julka Kolářová

Bohdan Denk... Frantík, její muž

Arna Pekárková... Hejlka, zvaná Posypalka

Oldřich Velen... Hejl, její muž

František Brož... Burian

Josef Kotas... Joch

Alois Ostr... Ondra Bašus

Zora Rozsypalová... Marta, jeho žena

Soňa Hodková... Manka, jeho sestra

Josef Koláček... Plichta, zvaný Panrada

Miroslav Horák... Němeček

Kamil Marek... Huňáč

Zdeněk Ornest... Jan, jeho syn

František Peterka... Juklíček

Marie Rovenská, zasloužila umělkyně... Sýkorka

Sonja Sázavská... Alenka, její dcera

Ilja Racek/Bohuslav Čáp... Jirka

Slávka Budínová... Paní Myšková

Karel Kubes... Douda

Věkoslav Krejzlík... Dědeček

Recenze:

čk. "Vysoké letní nebe" zahájilo činoherní sezónu. *Svobodné slovo*, 30. 9. 1955, s. 4.

Hra o současné vesnici. *Lidová demokracie*, 2. 10. 1955, s. 3.

jpů. Splátka současnosti. *Stráž lidu*, 30. 9. 1955, s. 4.

Název: **Veselé paničky windsorské – komedie o 5 dějstvích**

Autor: William Shakespeare

Přeložil: Erik Adolf Saudek

Režie: Radovan Kalina

Hudba: Karel Moor

Scénografie: Lubomír Vidlák

Kostýmy: Lubomír Vidlák

Datum premiéry: 5. 11. 1955

Oldřich Velen... Rytíř, Jan Falstaff

Radúz Chmelík... Fenton, mladý šlechtic

Miroslav Horák... Zachariáš Bluma, venkovský sudí

Zdeněk Ornest... Bartoloměj Věchýtek, jeho synovec

František Brož... Pan Vodička, windsorský měšťan

Kamil Marek... Pan Hošek, windsorský měšťan

Bohuslav Čáp... David Veleba, rodák z Walesu

Alois Ostr... Dr. Cajus, francouzský lékař

Karel Kubes... Hospodský od „Podvazku“

Ilja Racek/Josef Koláček... Bardolf

Josef Kotas... Pistol

František Peterka... Berkdeber

Sonja Sázavská... Janek, Falstaffův pacholík

Bohdan Denk... Flaštička, Věchýtkův sluha

Věra Bublíková... Chvostík, sluha Dr. Cajuse

Slávka Budínová... Paní Vodičková

Zora Rozsypalová... Paní Hošková

Soňa Hodková... Anička, její dcera

Marie Rovenská/Arna Pekárková... Panna Čiperná, hospodyně Dr. Cajuse

Recenze:

jpů. Veselé windsorské paničky. *Stráž lidu*, 18. 11. 1955, s. 4.

Název: **Josef a bratři jeho – biblická legenda o třech dějstvích**

Autor: Nazim Hikmet

Překlad: František Šec

Režie: Miroslav Janeček

Choreograf: Miloslav Lipinský

Hudba: Miloš Konvalinka

Scénografie: Oldřich Šimáček

Kostýmy: Oldřich Šimáček

Datum premiéry: 7. 1. 1956

Alois Ostr... Josef

Kamil Marek... Menofis

Radúz Chmelík... Farao

Zora Rozsypalová/Slávka Budínová... Zelicha

Oldřich Velen... Nejvyšší číšník; Voják

Miroslav Horák... Nejvyšší pekař

František Brož... 1. vězeň; Stařec

Bohumír Koukal... 2. vězeň; Kněz

Miroslav Janeček... 3. vězeň

František Peterka... Velitel žaláře; Strážný

František Šec... Velekněz; 1. mluvčí

Bohuslav Čáp... Správce; Písař

Miroslav Horák... Juda

Ilja Racek... Benjamin

Sonja Sázavská... 1. žena; Otrokně

Soňa Hodková... 2. žena; 2. návštěvnice

Eduard Pavlíček... 1. strážný

Josef Kotas... 2. strážný; 3. mluvčí

Slávka Budínová/Zora Rozsypalová... 1. návštěvnice

Jana Kalinová... 3. návštěvnice

Věkoslav Krejzlík... 2. mluvčí

Recenze:

BALVÍN, Josef. Hikmetova biblická legenda. Divadlo
 čk. Básník Nazim Hikmet v Olomouci. *Svobodné slovo*, 8. 5. 1956, s. 4.

FUCHS, Aleš. Světová premiéra hry Nazima Hikmeta. *Smena* 9, 1956, č. 35, s. 4.

GERŽA, František. Josef a bratři jeho. *Svobodné slovo*, 10. 1. 1956.

GERŽA, František. Josefův příběh očima Nazima Hikmeta. *Svobodné slovo*, 10. 1. 1956, s. 3.

jpú. Ke světové premiéře na olomoucké scéně. *Stráž lidu*, 17. 2. 1956, s. 3.

kb. Světová premiéra v KOD Olomouc. *Stráž lidu*, 6. 1. 1956, s. 4.

MACHONIN, Sergej. Divadelní beseda. *Literární noviny* 5, 1956, č. 4, s. 5.

Nazim Hikmet v Olomouci, *Stráž lidu*, 8. 5. 1956, s. 4.

POBER, Jiří. Hikmetův Josef a bratři jeho v Olomouci. *Rudé právo*, 28. 1. 1956, s. 5.

REČKA, Alois. Josef a bratři jeho. *Mladá fronta*, 3. 2. 1956, s. 1.

Světová premiéra hry Nazima Hikmeta v Olomouci. *Lidová demokracie*, 10. 1. 1956, s. 3.

SVRČEK, J. B. Světová premiéra hry Nazima Hikmeta. *Lidová demokracie*, 15. 1. 1956, s. 5.

t. Úspěch světové premiéry Nazima Hikmeta. *Stráž lidu*, 10. 1. 1956, s. 3.

Název: **Pekelník – komedie o 3 dějstvích s dvěma proměnami**

Autor: George Bernard Shaw

Přeložil: Frank Tetauer

Režie: Karel Novák j. h.

Asistent režie: Bohdan Denk

Hudba: Václav Kolář

Scénografie: Jiří Vopršal

Datum premiéry: 25. 2. 1956

Alois Ostr... Antonín Anderson, presbyteriánský pastor

Věra Bublíková... Judita Andersonová, jeho žena

Marie Rovenská... Paní Dudgeonová

Ilja Racek... Richard Dudgeon

Bohdan Denk... Kryštof Dudgeon

Karel Konečný... Strýc Vilém Dudgeon

Věkoslav Krejzlík j. h. ... Strýc Titus Dudgeon

Vlasta Kleinová... Vilémova žena

Jana Kalinová... Titova žena

Sonja Sázavská... Essie

Karel Kubes... Notář Hawkins

Kamil Marek... Generál Burgoyne

Bohumír Koukal... Major Swindon

František Peterka... Četař

Karel Kubes, Josef Kotas, Jan Pecina j. h. ... Důstojníci

Rudolf Bretšnajdr... Kat

Recenze:

čk. Shawův "Pekelník" na olomoucké scéně. *Svobodné slovo*, 2. 3. 1956, s. 5.

Dvě premiéry v Olomouci. *Práce*, 21. 3. 1956, s. 3.

jpů. Pro svobodu Ameriky! *Stráž lidu*, 9. 3. 1956, s. 4.

"Pekelník" na olomoucké scéně. *Stráž lidu*, 28. 2. 1956, s. 3.

REČKA, Alois. "Pekelník" na olomoucké scéně. *Mladá Fronta*, 10. 3. 1956, s. 2.

sj. Olomoucká inscenace Shawova "Pekelníka". *Lidová demokracie*, 7. 3. 1956, s. 3.

Název: **Alchymista – komedie o dvou dílech**

Autor: Ben Jonson

Přeložil: Břetislav Hodek

Režie: Radúz Chmelík

Hudba: Miloš Konvalinka

Scénografie: František Skřípek

Kostýmy: František Skřípek

Datum premiéry: 10. 3. 1956

František Šec... Šalba, alchymista

Bohuslav Čáp... Šklíba, domovník

Slávka Budínová... Dorka Povolná, jejich společnice

František Brož... Kaňka, písař

Oldřich Velen... Dryák, tabáčník

Kamil Marek... Dovtipa, pán domu

Miroslav Horák... Sir Epikurej Mamon, rytíř

Miroslav Janeček... Pertinax Kabous, hazardní hráč

Karel Kubes... Trudoslav Zdravíčko, pastor z Amsterdamu

Zdeněk Ornest... Ananiáš, děkan tamtéž

František Peterka... Rorejs, mladý divous

Soňa Hodková... Paní Poslušná, jeho sestra, vdova

Josef Kotas, Eduard Pavlíček, Věkoslav Krejzlík... Sousedé

Ilja Racek, Bohdan Denk... Stráž

Rudolf Bretšnajdr... Kaplan

Radúz Chmelík... Prolog

Recenze:

čk. Ben Jonson v Olomouci. *Svobodné slovo*, 20. 3. 1956, s. 3.

čk. Československá premiéra v KOD Olomouc. *Svobodné slovo*, 14. 3. 1956, s. 4.

JAROŠ, Svatopluk. Alchymista po prvé na české scéně. *Lidová demokracie*, 18. 3. 1956, s. 5.

REČKA, Alois. Alchymista v olomouckém divadle. *Mladá fronta*, 27. 3. 1956, s. 3.

SCHÄFER, J. Další československá premiéra v Olomouci. *Práce*, 27. 3. 1956, s. 5.

Název: **Nepřátelé – drama o 3 dějstvích**

Autor: Maxim Gorkij

Přeložil: Otto Haas

Režie: Miroslav Janeček

Scénografie: Oldřich Šimáček

Kostýmy: Michajl Romberg j. h.

Datum premiéry: 29. 4. 1956

František Brož... Bardin Zachar

Vlasta Kleinová... Polina, jeho žena

Oldřich Velen... Bardin Jakov

Slávka Budínová... Taťána, jeho žena

Libuše Matějová... Nad'a, neteř Polinina

Bohumír Koukal... Pečeněgov, generál v. v.

Alosi Ostr... Michajl Skrobotov

Zora Rozsypalová... Kleopatra, jeho žena

Kamil Marek... Nikolaj Skrobotov

Ilja Racek... Sincov

Bohuslav Čáp... Lezavý

František Peterka... Koň, vysloužilce

Bohdan Denk... Grekov

František Šec... Levšin

Radúz Chmelík... Rjabcov

Miroslav Janeček... Akimov

Arna Pekárková... Agrafena

Zdeněk Ornest... Bobojedov

Josef Kotas... Poručík

Eduard Pavlíček... Komisař

Recenze:

jbs. Maxim Gorkij na olomoucké scéně. *Lidová demokracie*, 4. 5. 1956, s. 3.

jpú. Hledač pravdy. *Stráž lidu*, 21. 5. 1956, s. 1.

Název: **Tři medvíd'ata – pohádka o 4 dějstvích**

Autor: Miloslav Dismán

Režie: Bohdan Denk

Hudba: Oldřich Letfus

Scénografie: Oldřich Šimáček

Kostýmy: Oldřich Šimáček

Inspicient: Eduard Pavlíček

Klavír: Jarmila Malendová

Datum premiéry: 6. 5. 1956

Radúz Chmelík... Rýša

Bohuslav Čáp... Míša

Libuše Matějová... Máša

Ilja Racek... Vlk

Zora Rozsypalová... Liška Ryška

Sonja Sázavská... Lištička Zrzečka

Jiřina Zahradníková... Svižka, veverka

Ilona Netková... Chvostka, veverka

Anna Pekárková... Medvědice

Alois Ostr... Medvědář

Eduard Pavlíček... Hajný

Název: **Slavník – komedie o 3 dějstvích**

Autor: Vlasta Petrovičová

Režie: Radúz Chmelík

Scénografie: Antonín Vorel j. h.

Kostýmy: Bronislava Tomášková

Datum premiéry: 10. 6. 1956

František Peterka... Jíra, instalatér

Věra Bublíková... Hana, prodavačka

Ilja Racek... Pavel, posluchač AMU

Slávka Budínová... Věra, filmová zapisovatelka

Recenze:

čk. Komedie ze současnosti. *Svobodné slovo*, 13. 6. 1956, s. 4.

Jd. Nová česká komedie. *Lidová demokracie*, 19. 6. 1956, s. 3.

jpů. Takové hry na naše jeviště. *Stráž lidu*, 22. 6. 1956, s. 3.

Úspěšná čs. premiéra v olomouckém divadle. *Stráž lidu*, 12. 6. 1956, s. 3.

Název: **Amfitryon – komedie s prologem o 3 dějstvích**

Autor: Molière

Přeložil: Svatopluk Kadlec

Režie: Radovan Kalina

Hudba: Miloš Konvalinka

Scénografie: Lubomír Vidlák

Kostýmy: Lubomír Vidlák

Datum premiéry: 23. 9. 1956

Leopold Franc... Merkur

Zora Rozsypalová... Noc

Ilja Racek... Jupiter

Otakar Vážanský... Amfitryon

Slávka Budínová... Alkména

Arna Pekárková... Kleantis

Miloslav Musil... Argantifontidas

Bohdan Denk... Naukrates

Josef Kotas... Polidas

Eduard Pavlíček... Pausikles

Oldřich Velen... Sosias

Recenze:

Jd. Molière na olomoucké scéně. *Lidová demokracie*, 7. 10. 1956, s. 4.

jpú. Molièrův Amfitryon. *Stráž lidu*, 5. 10. 1956, s. 3.

SCHÄFER, J. Olomoucká činohra zahájila. *Práce*, 5. 10. 1956, s. 5.

Název: **Dům na předměstí – drama o 4 dějstvích**

Autor: Alexej Arbuzov

Přeložil: František Šec

Režie: Miroslav Janeček

Hudba: Miloš Konvalinka

Scénografie: Jiří Procházka

Kostýmy: Bronislava Tomášková

Datum premiéry: 17. 11. 1956

Slávka Budínová... Věra Petrovna Ivanovová

Soňa Sázavská... Ljuba Petrovna Ivanovová

Libuše Matějová... Naděžda Petrovna Ivanovová

Zora Rozsypalová... Gavrilová Lena

Anna Smetanová j. h. ... Marusja

Bohumír Koukal... Korobejnikov Donát Alexej

Otakar Vážanský... Aljoša Kustov

Ilja Racek... Žeňa Šeremet'

Bohdan Denk... Viktor Smagin

Bohuslav Čáp... Danila

Recenze:

Československá premiéra ve Velkém divadle. *Stráž lidu*, 16. 11. 1956, s. 5.

čk. Další čs. premiéra v Olomouci. *Svobodné slovo*, 27. 11. 1956, s. 4.

čk. Čs. premiéra v Olomouci. *Svobodné slovo*, 14. 11. 1956, s. 4.

DOSTÁL, Rostislav. Dům na předměstí. *Svět v obrazech* 12, 1956, č. 51, s. 17.

jp. Dvě zajímavá olomoucká představení. *Svobodné slovo*, 12. 12. 1956, s. 3.

jpú. Veliké dny. *Stráž lidu*, 7. 12. 1956, s. 3.

OPAVSKÝ, Jaroslav. Dům na předměstí. *Rudé právo*, 29. 11. 1956, s. 2.

sj. Arbuzovo drama z vlastenecké války. *Lidová demokracie*, 20. 11. 1956, s. 3.

VACULÍN, Ivo. Lidé z domu na předměstí. *Svět Sovětů* 20, 1957, č. 13, s. 19.

Název: **Jezero Ukereve – hra o 5 obrazech**

Autor: Vladislav Vančura

Režie: Karel Novák

Hudba: Zdeněk Liška

Scénografie: Oldřich Šimáček

Kostýmy: Oldřich Šimáček

Datum premiéry: 1. 12. 1956

Karel Konečný... Předseda Říšského parlamentu

Josef Kotas... Neumann, radikální poslanec

Bohumír Koukal... Tümpl, poslaní vládní strany

Oldřich Velen... Dr. Heppenheim

František Brož... Robert Koch

Miloslav Musil... Forde

František Šec... Goan, rozený Ugand'an

Alois Ostr... Kara-Kara, jeho prvorozený syn

Radúz Chmelík... Majané, jeho nejmladší syn

Věra Bublíková... Lee, jeho dcera

Kamil Marek... Ambrose, obchodník z Lisabonu

Ilja Racek/Miloslav Horák... Charpeau, námořník

Karel Kubes... Martin Beaumont, seržant

Vlasta Kleinová... Vdova s dítětem

Leopold Franz... Major Horowitz

Zdeněk Ornest... Poručík Schmitt

Bohdan Denk... Poddůstojník

Ilja Racek, Otakar Vážanský, Josef Kotas, Jan Pecina j. h. ... Ugand'ané

Marie Preislerová, Jana Kalinová... Ugand'aneky

Recenze:

kb. Vančurova exotická hra na scéně KOD. *Stráž lidu*, 30. 11. 1956, s. 4.

JS. Vančurova hra Jezero Ukereve. *Práce*, 8. 12. 1958, s. 5.

jtg. Protiválečné drama Vladislava Vančury. *Svobodné slovo*, 4. 12. 1956, s. 3.

Úspěšná premiéra. *Stráž lidu*, 4. 12. 1956, s. 1.

Název: **Vlk, koza a kůzlátka – pohádka o 3 dějstvích**

Autor: Ján Grabowski

Režie: Radúz Chmelík

Hudba: Karel Moor

Scénografie: Oldřich Šimáček

Kostýmy: Bronislava Tomášková

Datum premiéry: 26. 12. 1956

Alois Ostr... Vlk

Arna Pekárková... Stará koza

Věra Bublíková... 1. kůzlátko

Bohdan Denk... 2. kůzlátko

Bohuslav Čáp... 3. kůzlátko

Slávka Budínová... 4. kůzlátko

Ilja Racek... Honzíček, kačenka

Sonja Sázavská... Melanka, kačenka

Recenze:

Jpů. Úspěšná pohádka. *Stráž lidu*, 16. 1. 1957, s. 3.

Název: **Sestřenice Běta**

Autor: Honoré de Balzac

Režie: Karel Novák

Hudba: Josef Sedlář

Scénografie: Oldřich Šimáček

Kostýmy: Bronislava Tomášková

Datum premiéry: 2. 2. 1957

Zora Rozsypalová... Sestřenice Běta

Kamil Marek... Baron Hector Hulot

Vlasta Kleinová... Baronka Adelina Hulotová

Zdeněk Ornest... Viktorin Hulot, jeho syn

Sonja Sázavská... Hortensie, jeho dcera

František Šec... Maršál Hulot

Ilja Racek... Hrabě Václav Steinbock

Slávka Budínová... Valerie Marneffová

Bohuslav Čáp... Marneffe, úředník

Leopold Franc/Oldřich Velen... Celestin Crevel, starosta

Alois Ostr... Baron Montés de Montejanos

Otakar Vážanský... Maršál kníže de Wissenbourg, ministr války

Karel Kubes... Jan Fischer

Josef Kotas... Vojín alžírského pluku

Věra Bublíková/Libuše Matějová... Atala

Jana Kalinová j. h. ... Panská u Hulotové

Soňa Hodková j. h. ... Panská u Marneffové

Recenze:

čk. Dramatisace slavného Balzacova románu. *Svobodné slovo*, 6. 2. 1957, s. 3.

Gm. Kladenská a olomoucká činohra v Praze. *Lidová demokracie*, 26. 6. 1957.

jpů. Úspěch Olomouckých. *Stráž lidu*, 15. 2. 1957, s. 5.

led. Večer se Sestřenicí Bětou. *Večerní Praha*, 23. 9. 1957, s. 3.

POBER, Jiří. Sestřenice Běta v Olomouci. *Rudé právo*, 16. 2. 1957, s. 3.

Sestřenice Běta. *Večerní Praha*, 25. 11. 1957, s. 3.

St. Olomoučtí se představili. *Večerní Praha*, 26. 6. 1957, s. 3.

t. Dramatisace "Sestřenice Běty". *Lidová demokracie*, 7. 2. 1957, s. 3.

zd. Nad prvními dny divadelní přehlídky. *Mladá fronta*, 27. 11. 1957, s. 3.

ZVONÍČEK, Stanislav. Olomoučtí se představili. *Večerní Praha*, 26. 6. 1957, s. 3.

Úspěšní Olomoučané. *Stráž lidu*, 5. 11. 1957, s. 3.

Název: **Selská láska – komedie o pěti dějstvích**

Autor: Miloslav Stehlík

Režie: Radovan Kalina

Scéna: Antonín Vorel

Kostýmy: Bronislava Tomášková

Datum premiéry: 30. 3. 1957

Kamil Marek... Sedlák Douděra

Arna Pekárková... Baruška, jeho žena

Zora Rozsypalová... Milena, jeho dcera

Věra Bublíková... Anička, schovanka

Karel Kubes... Strýček Jakub

Miroslav Horák... Mlynář Hybeš

Zdeněk Ornest... František Novotný

Ilja Racek... Baron

František Brož... Kapitán

Josef Husník... Jan Synek, člen SNB

Recenze:

čk. "Selská láska" na olomoucké scéně. *Svobodné slovo*. 5. 4. 1957, s. 3.

Jd. Selská láska v Olomouci. *Lidová demokracie*. 4. 4. 1957, s. 3.

Název: **Hamlet, králevic dánský**

Autor: William Shakespeare

Překlad: E. A. Saudek

Režie: Karel Novák

Hudba: Josef Sedlář

Scéna: Oldřich Šimáček

Kostýmy: Oldřich Šimáček

Datum premiéry: 15. 6. 1957

Kamil Marek... Klaudius, král dánský

Ilja Racek/Radúz Chmelík... Hamlet/Druhý herec (Lucianus)

Otakar Vážanský... Fortinbras, králevic norský

Miloslav Musil... Horacio, Hamletův přítel

František Brož... Polonius, nejvyšší komoří

Alois Ostr... Laertes, jeho syn

Karel Konečný... Voltimand

Věkoslav Krejzlík j. h. ... Kornelius

Ivan Oslejšek... Šlechtic

Josef Husník... Setník

Jan Pecina j. h. ... Důstojník

Bohdan Denk... Rosencrantz, dvořan

Zdeněk Ornest... Guildenstern, dvořan

Bohumír Koukal... Osrik

Karel Kubes... Kněz

Leopold Franc... Marcellus, důstojník

Josef Kotas... Bernardo, důstojník

František Šec... První herec (Král)

Sonja Sázavská... Třetí herec (Královna)

Libuše Matějová... Čtvrtý herec (Prolog)

Oldřich Velen... První hrobník

Bohuslav Čáp... Druhý hrobník

Zora Rozsypalová... Gertruda, královna dánská

Věra Bublíková... Ofelie, Poloniova dcera

Miroslav Horák... Duch Hamletova otce

Recenze:

I. Shakespearovský festival pokračuje. *Stráž lidu*, 8. 7. 1958, s. 3.

A.R. Tam pod hradbami. *Květy* 8, 1958, č. 10, s. 11.

á. Hamlet, králevic dánský. *Stráž lidu*, 21. 6. 1958, s. 4.

čk. Hamlet na olomoucké scéně. *Svobodné slovo*, 19. 6. 1958, s. 4.

čk. Po shakespearovském festivalu v Olomouci. *Svobodné slovo*, 23. 7. 1958, s. 4.

jpú. Hamlet. *Stráž lidu*, 28. 6. 1958, s. 4.

jpú. Shakespearovský festival vrcholí – Dva večery Olomouckých. *Stráž lidu*, 9. 7. 1958, s. 3.

NAVRÁTIL, Jiří. Na závěr sezóny Hamlet, králevic dánský. *Mladá fronta*, 28. 6. 1957, s. 5.

rk. První shakespearovský festival na obzoru. *Stráž lidu*, 14. 6. 1958, s. 3.

sj. Hamlet v Olomouci. *Lidová demokracie*, 19. 6. 1957, s. 4.

sj. Shakespearův Hamlet v Olomouci. *Lidová demokracie*, 21. 6. 1957, s. 3.

Název: **Obchodník s deštěm**

Autor: Nathaniel Richard Nash

Překlad: Milan Lukeš

Režie: Radúz Chmelík

Scénografie: Oldřich Šimáček

Kostýmy: Oldřich Šimáček

Datum premiéry: 20. 10. 1957

Kamil Marek... H. C. Curry

Otakar Vážanský... Jonáš Curry

Leopold Franc... Jim Curry

Věra Bublíková... Líza Curryová

Ilja Racek... Bill Starbuck

Zdeněk Ornest... Fill

Karel Kubes... Šerif Thomas

Recenze:

čk. Olomouc hraje Nashova "Obchodníka s deštěm". *Svobodné slovo*. 24. 10. 1957, s. 3.

Jd. "Obchodník s deštěm" v Olomouci. *Lidová demokracie*. 24. 10. 1957, s. 3.

jpů. Za člověkem. *Stráž lidu*, 25. 10. 1957, s. 4.

SCHÄFER, J. Nová romantická komedie v Olomouci. *Práce*, 29. 11. 1957, s. 4.

Název: **Antigone**

Autor: Sofokles

Překlad: Ferdinand Stiebitz

Režie: Miroslav Janeček

Choreograf: Rudolf Macharovský

Hudba: Miloš Konvalinka

Scénografie: Radoslav Kutra

Kostýmy: Radoslav Kutra

Datum premiéry: 22. 12. 1957

Zora Rozsypalová... Antigone

Věra Bublíková... Ismene

Alois Ostr... Kreon

Marie Preislerová... Eurydike

Miloslav Musil... Haimon

Kamil Marek... Hlídač

František Šec... Teiresias

Ilja Racek... Posel, vysoký důstojník Kreontovy stráže

Miroslav Horák... Starší občanů thébských

Zdeněk Ornest, Josef Husník... Mluvčí občanů thébských

Recenze:

čk. Antigona na olomoucké scéně. *Svobodné slovo*, 28. 12. 1957, s. 4.

jpů. Tragická inscenace v KOD. *Stráž lidu*, 11. 1. 1958, s. 4.

Nesmrtelná Antigona. *Svobodné slovo*, 11. 1. 1958, s. 3.

SCHÄFER, J. Sofoklova tragedie v Olomouci. *Práce*, 2. 1. 1958, s. 5.

sj. Sofoklova Antigona v Olomouci. *Lidová demokracie*, 30. 12. 1957, s. 4.

Název: **Taková láska**

Autor: Pavel Kohout

Režie: Radúz Chmelík

Scénografie: Slavoj Kovařík

Kostýmy: Bronislava Tomášková

Datum premiéry: 2. 3. 1958

Kamil Marek... Pán v taláru

Věra Bublíková... Lída Matysová

Ilja Racek... Petr Petrus

Zora Rozsypalová... Lída Petrusová

Bohdan Denk... Milan Stibor

Vlasta Kleinová... Matka

Miroslav Horák... Tošek

Anna Smetanová j. h. ... Majka

Leopold Franc/Radúz Chmelík... Král

Oldřich Velen... Vrchní

Recenze:

ah. Olomoucké divadlo. *Květy* 8, 1958, č. 30, s. 10.

čk. Úspěšná premiéra olomoucké činohry. *Svobodné slovo*, 5. 3. 1958, s. 3.

jpú. O novou morálku. *Stráž lidu*, 8. 3. 1958, s. 4.

Název: **Bílá nemoc**

Autor: Karel Čapek

Režie: Karel Novák

Hudba: Karel Moor

Scénografie: Oldřich Šimáček

Kostýmy: Oldřich Šimáček

Datum premiéry: 27. 4. 1958

Kamil Marek... Dvorní rada prof. dr. Sigelius

František Brož... Dr. Galén

Leopold Franc... První asistent kliniky

Radúz Chmelík... Druhý asistent kliniky

Eduard Pavlíček... Profesor

Miloslav Musil/Otakar Vážanský... Maršál

Zdeněk Ornest... Pobočník

Miloslav Musil/Otakar Vážanský... Generál

Věkoslav Krejzlík j. h. ... Ministr zdravotnictví

Bohdan Denk... Úřední pán

Marie Preislerová... Sestra

Bohuslav Čáp... Novinář

Sonja Sázavská, Ivan Oslejšek, Karel Konečný, Josef Kotas... Novináři

František Šec... První malomocný

Karel Kubes... Druhý malomocný

Josef Kotas... Třetí malomocný

Bohumír Koukal... Otec

Vlasta Kleinová... Matka

Libuše Matějová... Dcera

Ilja Racek... Syn

Miroslav Horák... Baron Krüg

Slávka Budínová... Maršálova dcera

Alois Ostr... Mladý Krüg

Oldřich Velen... Ministr propagandy

Josef Husník... Jeden ze zástupů

Recenze:

Čapkova Bílá nemoc v Olomouci. *Lidová demokracie*, 29. 4. 1958, s. 3.

čk. Znovu Čapkova Bílá nemoc. *Svobodné slovo*, 30. 4. 1958, s. 4.

jpú. Burcující výzva. *Stráž lidu*, 8. 5. 1958, s. 4.

js. Čapkova Bílá nemoc v Olomouci. *Práce*, 5. 5. 1958, s. 5.

vk. V divadle O. Stibora studují Čapkovu Bílou nemoc. *Stráž lidu*, 22. 4. 1958, s. 3.

Název: **Xantipa – komedie o 3 dějstvích**

Autor: Ludwik Hieronim Morstin

Režie: Jiří Nesvadba j. h.

Choreograf: Rudolf Macharovský

Hudba: Václav Kolář

Scénografie: Oldřich Šimáček

Datm premiéry: 8. 6. 1958

Slávka Budínová... Xantipa, žena Sokrata

Kamil Marek... Sokrates

Marie Preislerová... Mirrina, modelka malíře Parrasia

Oldřich Velen... Tyraeus, Sokratův otrok

Libuše Matějová... Sophrona, Sokratova otrokyně

Zdeněk Ornest... Charmides

Bohdan Denk... Parrasios

Miloslav Musil... Agathon

Josef Kotas... Aristodemos

Josef Husník... Phaedros

Leopold Franc... Eriximachos, lékař

František Šec... Epistates, úředník městské rady

Ilja Racek... Alkibiades

Miroslav Horák... Otrok Agathonův

Karel Kubes... Sedlák

Recenze:

čk. Polská komedie s antickým námětem. *Svobodné slovo*, 11. 6. 1958, s. 3.

jpů. Před prázdninami. *Stráž lidu*, 14. 6. 1958, s. 4.

Název: **Třetí přání – komedie o 3 dějstvích**

Autor: Vratislav Blažek

Režie: Radúz Chmelík

Hudba: Václav Kolář

Scénografie: Oldřich Šimáček

Kostýmy: Bronislava Tomášková

Datum premiéry: 28. 9. 1958

Ilja Racek... Petr

Slávka Budínová... Věra

Oldřich Velen... Tatínek

Arna Pekárková... Maminka

Zdeněk Ornest... Karel

Sonja Sázavská... Božena

Bohuslav Čáp... Lakýrník

Leopold Franc... Dědeček

Josef Kotas... Hurdálek

Věkoslav Krejzlík j. h. ... Erleblach

Kamil Marek... Ředitel

František Šec... Vážený pán

Eduard Pavlíček... Strážník

Liduška Becková j. h. ... Holčička

Radúz Chmelík... Televizní konferenciér

Karel Kubes... Odvážný muž

Recenze:

čk. Úspěch Blažkovy hry v Olomouci. *Svobodné slovo*, 2. 10. 1958, s. 4.

jpů. Třetí přání. *Stráž lidu*, 11. 10. 1958, s. 4.

Název: **Pod starými jasany**

Autor: Valentina Alexandrovna Ljubimová

Režie: Miloš Horanský j. h.

Hudba: Václav Kolář

Scénografie: Milan Zezula j. h.

Kostýmy: Bronislava Tomášková

Datum premiéry: 7. 11. 1958

Bohdan Denk... Ivan Sergejevič, učitel biologie

Arna Pekárková... Marfa Stěpanovna, jeho matka, vychovatelka v dětském domově

Sonja Sázavská... Galina Dmitrijevna, jeho žena, učitelka tělocviku

Miroslav Horák... Karcev Leonid Petrovič, ředitel školy

Zora Rozsypalová... Olga Viktorovna, jeho žena, lékařka ve vesnické nemocnici

Radúz Chmelík... Aljoša, jejich syn, žák desáté třídy

Ilja Racek... Georgij Zubcov, chovanec dětského domova

Bohumír Koukal... Šubin Alexandr Nikanorovič, učitel fyziky

Vlasta Kleinová... Jevdokije Trofimovna, jeho žena, učitelka literatury

Zdeněk Ornest... Kostrov Jurij Vasiljevič, učitel kreslení a rýsování

Miloslav Musil... Sorokij Andrej Ivanovič, nový předseda kolchozu

Olga Doležalová... Lena, jeho dcera, žákyně deváté třídy

Oldřich Velen... Nasedkin, bývalý předseda kolchozu

Věra Bublíková... Klava, jeho dcera, žákyně deváté třídy

Libuše Matějová... Lída, jeho dcera, právě vyšla školu

Marie Preislerová... Karpovna, zřízenkyně a opatrovnice v dětském domově

Recenze:

CÍSAŘ, Jan. Divadla v Měsíci přátelství. *Divadelní noviny* 4, 1958, č. 9-10, s. 3.

jd. Pod starými jasany. *Lidová demokracie*, 13. 11. 1958, s. 3.

js. Pod starými jasany. *Práce*, 15. 11. 1958, s. 5.

rk. Pod starými jasany. *Stráž lidu*, 28. 10. 1958, s. 3.

Vroucnost proti lidskosti. *Stráž lidu*, 22. 11. 1958, s. 4.

Název: **Svatá Jana**

Autor: George Bernard Shaw

Překlad: Frank Tetauer

Režie: Karel Novák

Scénografie: Oldřich Šimáček

Kostýmy: Oldřich Šimáček

Datum premiéry: 21. 12. 1958

Leopold Franc... Robert de Baudricourt

Bohuslav Čáp... Šafář

Slávka Budínová/Věra Bublíková... Jana z Arcu

František Brož... Bertrand de Poulengey

Miroslav Horák... Arcibiskup remešský

Oldřich Velen... Pán de la Trémouille

Libuše Matějová... Páže Dauphinovo

Zdeněk Ornest... Gilles de Rais

Miloslav Musil... Kapitán la Hire

Radúz Chmelík... Dauphin, později Karel VII.

Marie Preislerová... Vévodkyně de la Trémouille

Alois Ostr... Dunois, bastard orleánský

Olga Doležalová... Páže Dunoisovo

Kamil Marek... Richard de Beauchamp, hrabě z Warwicku

Otakar Vážanský... Kaplan de Stogumber

František Šec... Petr Cauchon, biskup z Beauvais

Sonja Sázavská... Warwickovo páže

Bohumír Koukal... Inkvisitor

Bohdan Denk... D'Estivet, promotor

Karel Kubes... De Courcelles

Josef Husník... Bratr Martin Ladvenu

Miloslav Musil... Kat

Ilja Racek... Anglický voják

Bohdan Denk... Pán

Recenze:

av. Shaw aktuální. *Stráž lidu*, 10. 1. 1959, s. 4.

ev. Velké umění. *Stráž lidu*, 31. 1. 1959, s. 4.

js. Shawova "Svatá Jana" v Olomouci. *Práce*, 4. 1. 1959, s. 5.

rk. Nová premiéra. *Stráž lidu*, 28. 12. 1958, s. 1.

Název: **Sen noci svatojánské – komedie o 9 obrazech**

Autor: William Shakespeare

Překlad: Erik Adolf Saudek

Režie: Miloš Horanský j. h.

Choreograf: Taťána Hernychová

Hudba: Ilja Hurník

Scénografie: Adolf Wenig j. h.

Datum premiéry: 8. 2. 1959

Miloslav Musil... Theseus

Otakar Vážanský... Egeus

Ilja Racek... Lysander

Zdeněk Ornest... Demetrius

Oldřich Velen... Filostrates

František Brož... Poříz/Prolog

Bohdan Denk... Pevný/Lev

Leopold Franc... Klubko/Pyramus

Radúz Chmelík... Štěbenec/Thisbe

Josef Kotas... Okápek/zed'

Miroslav Horák... Hladolet/měsíc

Sonja Sázavská... Hipolyta

Olga Doležalová... Hermie

Věra Bublíková... Helena

Alois Ostr... Oberon

Zora Rozsypalová... Titanie

Bohuslav Čáp... Puk

Michaela Stejskalová j. h. ... Elf

Recenze:

Jd. Další dvě premiéry v Olomouci. *Lidová demokracie*, 13. 2. 1959, s. 3.

js. Na scénách olomouckých divadel: Sen noci svatojánské. *Práce*, 28. 2. 1959, s. 4.

rk. Představení, které mohlo dát více. *Stráž lidu*, 14. 2. 1959, s. 4.

Název: **Čtveřice – tragikomedie o třech jednáních**

Autor: Gabriela Zapolská

Překlad: Karel Málek

Režie: Radúz Chmelík

Scénografie: Slavoj Kovařík

Kostýmy: Bronislava Tomášková

Datum premiéry: 5. 4. 1959

Bohdan Denk... Muž

Sonja Sázavská... Žena

Vlasta Oklešťková j. h. ... Dítě

Ilja Racek... Milenec

Vlasta Kleinová... Vdova

Libuše Matějová... Švadlena

Drahomíra Nopopvá j. h. ... Služka

Radúz Chmelík... Drožkář

Recenze:

čk. Zrcadlo měšťanské pseudomorálky. *Svobodné slovo*, 8. 4. 1959, s. 4.

jd. Premiéra Čtveřice v Olomouci. *Lidová demokracie*, 12. 4. 1959, s. 4.

jd. Premiéra polské hry v Olomouci. *Lidová demokracie*, 2. 4. 1959, s. 4.

js. Nová premiéra v Olomouci: Ztratil se záměr hry. *Práce*, 12. 4. 1959, s. 3.

mVk. G. Zapolská: Čtveřice v olomouckém divadle. *Stráž lidu*, 11. 4. 1959, s. 4.

Název: **První den sváteční**

Autor: Nazim Hikmet

Překlad: Vladimír Horáček

Režie: Karel Novák

Hudba: Václav Kolář

Scénografie: Miloš Libra

Kostýmy: Miloš Libra

Datum premiéry: 7. 6. 1959

Zora Rozsypalová... Ferhundé, druhá žena Sejfully efendiho

Radúz Chmelík... Rüstem, její syn

Libuše Matějová... Ajtén, její dcera

Alois Ostr... Šádi, syn Sejfully z prvního manželství

Ilja Racek... Firúz, ženich Ajtén

Marie Preislerová... Paakizé, chůva

Karel Kubes... Šabán, zahradník

Věra Bublíková... Zehrá, služtička

Miloslav Musil... Džemál, elektromontér

Otakar Vážanský... Velí efendi, příbuzný Sejfully

Bohdan Denk... Zvědavec

Josef Kotas... Ásum hodža

Josefína Šottová... Chabibé, matka Šadiho

Leopold Franc... Lékař

Kamil Marek... Orhán bej, ředitel banky

Bohumír Koukal... Policejní komisař

Eduard Pavlíček... Listonoš

Recenze:

čk. Hikmet na olomoucké scéně. *Svobodné slovo*, 10. 6. 1959, s. 3.

jd. První den sváteční. *Lidová demokracie*, 11. 6. 1959, s. 3.

js. První den sváteční. *Stráž lidu*, 20. 6. 1959, s. 4.

Název: **Pohled z mostu – hra o jednom dějství**

Autor: Artur Miller

Překlad: Jaroslav Chuchvalec

Režie: Karel Novák

Hudba: Václav Kolář

Scénografie: Josef Adolf Šálek

Kostýmy: Josef Adolf Šálek

Datum premiéry: 4. 10. 1959

Miroslav Horák... Louis

Oldřich Velen... Mike

Kamil Marek... Alfieri

Ilja Racek... Eddie

Olga Doležalová... Kateřina

Slávka Budínová... Beatrice

Otakar Vážanský... Marco

Karel Konečný... Tony

Josef Husník... Rodolpho

František Řehák... První úředník přistěhovaleckého úřadu

Milan Vágner... Druhý úředník přistěhovaleckého úřadu

Karel Kubes... Pan Lipari

Dagmar Buková j. h. ... Paní Lipariová

Jan Pecina j. h., Karel Bicek j. h. ... Dva „čerňáci“

Recenze:

BEK, Josef. Otřesné drama z amerického života. *Svobodné slovo*, 7. 10. 1959, s. 3.

NEPEŘIL, V. Veliký zážitek. *Práce*, 19. 5. 1959, s. 5.

rch. Pohled s mostu. *Stráž lidu*, 10. 10. 1959, s. 4.

sj. Veliká hra - úspěšná inscenace. *Lidová demokracie*, 10. 10. 1959, s. 3.

SMETANA, Miloš. Ve všední den. *Divadelní noviny* 3, 1959, č. 11, s. 5.

Název: **Když tančí růže – komedie o třech dějstvích s prologem a epilogem**

Autor: Valeri Petrov

Překlad: Sergej Machonin

Režie: Radúz Chmelík

Choreograf: Zdeněk Weidenthaler

Hudba: Václav Kolář

Scéna: Vladimír Nývlt j. h.

Kostýmy: Bronislava Tomášková

Datum premiéry: 22. 11. 1959

František Brož... Stařec

Ilja Racek... Duch Mladosti

Oldřich Velen... Soused

Josef Husník... Cyklista

Věra Bublíková... Úřednice

Miloslav Musil... Manžel

Zora Rozsypalová... Manželka

Sonja Sázavská... Přítelkyně

Bohdan Denk... Student

Olga Doležalová... Studentka

Eduard Pavlíček... Novomanžel

Leopold Franc, Vlastimila Dlabalová j. h. ... Zamilovaná dvojice

Jaroslava Pelcová, Hana Slouková... Tančící růže

Radúz Chmelík... Hlas básníka

Recenze:

čk. Bulharská hra v Olomouci. *Svobodné slovo*, 26. 11. 1959, s. 3.

Když tančí růže. *Lidová demokracie*, 26. 11. 1960, s. 3.

rch. Československá premiéra bulharského básníka a dramatika. *Stráž lidu*, 28. 11. 1960, s. 4.

Vrbka, Stanislav. Sny mládím roztoužené. *Divadelní noviny* 3, 1960, č. 14, s. 6-7.

wa. Duch mladosti přišel do divadla... *Mladá fronta*, 27. 11. 1960, s. 3.

Název: **Dobrý člověk ze Sečuanu**

Autor: Bertold Brecht

Překlad: Rudolf Vápeník, verše Ludvík Kundera

Režie: Karel Novák

Hudba: Paul Dessau

Scénografie: Josef A. Šálek j. h.

Kostýmy: Josef A. Šálek j. h.

Datum premiéry: 7. 2. 1960

Bohdan Denk... Wang, prodavač vody

Leopold Franc... První bůh

František Šec... Druhý bůh

František Brož... Třetí bůh

Věra Bublíková... Šen-Te - Šuej-Ta

Ilja Racek/Zdeněk Ornest... Jang Sun, letec bez místa

Arna Pekárková... Paní Jangová, jeho matka

Marie Preislerová... Vdova Šinová

Miroslav Horák... Muž

Libuše Matějová... Žena

Václav Bicek j. h. ... Synovec

Ilja Racek/Zdeněk Ornest... Bratr

Dagmar Buková j. h. ... Švagrová

Karel Kubes... Dědeček

Olga Doležalová... Neteř

Bohuš Koukal ml. ... Chlapec

Bohuslav Čáp... Truhlář Lin Tuo

Vlasta Kleinová... Majitelka domu Mic

František Řehák... Strážník

Bohumír Koukal... Obchodník s koberci

Ludmila Dudešková j. h. ... Jeho žena

Kamil Marek... Holič Šu Fu

Jan Pecina j. h. ... Bonz

Eduard Pavlíček... Číšník

Milan Vágner... Nezaměstnaný

Recenze:

ČERNÝ, Jindřich. Dobrý člověk v dravčím světě. *Divadelní noviny*, 1960, č. 19, s. 6-7.

ČERNÝ, Jindřich. Není malých rolí. *Divadelní noviny*, 1960, č. 22, s. 6.

čk. Brecht na olomoucké scéně. *Svobodné slovo*, 19. 2. 1960, s. 3.

rch. Brecht podruhé v Olomouci. *Stráž lidu*, 20. 2. 1960, s. 4.

sj. O dobrém člověku ze Sečuanu. *Lidová demokracie*, 12. 2. 1960, s. 3.

Název: **Sedm jednou ranou**

Autor: Ota Šafránek

Režie: Radúz Chmelík

Scénografie: Slavoj Kovařík

Kostýmy: Slavoj Kovařík

Datum premiéry: 24. 2. 1960

Karel Konečný... Píša

Ilja Racek... Lidojed Vintíř

Josef Husník... Kovrzek

Sonja Sázavská... Cina

Otakar Vážanský... Filka

Miloslav Musil... Král

Marie Preislerová... Nejvyšší komorná

Oldřich Velen... Princ Hepner

Leopold Franc... Lidojed Apolín

Recenze:

Krejčovská pohádka. *Stráž lidu*, 5. 3. 1960, s. 5.

Název: **Optimistická tragédie**

Autor: Vsevolod Višněvskij

Překlad: Sergej Machonin, František Vrba

Režie: Karel Novák

Hudba: Jarmil Burghauser

Scénografie: Vladimír Nývlt j. h.

Kostýmy: Jan Kropáček j. h.

Datum premiéry: 17. 4. 1960

František Šec... První stařešina pluku

Miloslav Musil... Druhý stařešina pluku

Otakar Vážanský... Vajnonen, finský námořník, komunista

Bohdan Denk... Podřobaný

Ilja Racek... Alexej, námořník I. třídy Baltického loďstva

Miroslav Horák... Pohlavár skupiny anarchistů

Slávka Budínová... Komisařka vyslaná stranou k Baltickému loďstvu

Milan Vágner... Velitel lodi, bývalý důstojník carského loďstva

Bohumír Koukal... Sípavý

František Řehák... Lodní rotmistr

Karel Kubes... Kapelník

Arna Pekárková... Stařena

František Brož... Starý námořník

Josef Husník... Dlouhý námořník

Oldřich Velen... Tetovaný

Leopold Franc... Námořník

Radúz Chmelík... První důstojník vracející se ze zajetí

Zdeněk Ornest... Druhý důstojník vracející se ze zajetí

Bohuslav Čáp... Oděsan, vůdce tlupy anarchistů

Eduard Pavlíček... Důstojník nepřátelského vojska

Kamil Marek... Polní kurát

Recenze:

črn. Pozoruhodná "Optimistická tragédie". *Lidová demokracie*, 30. 4. 1960, s. 3.

ja. Optimistická tragédie. *Stráž lidu*, 26. 4. 1960, s. 3.

Jd. Optimistická tragédie. *Lidová demokracie*, 21. 4. 1960, s. 3.

KRBÍLEK, Jaroslav. Dramatická epopej revoluce. *Nová Svoboda*, 24. 4. 1960, s. 5.

OBRAZOVÁ PŘÍLOHA

1. Fotografie z inscenace dramatu *Lidé, bděte!* Jurije Burjakovského. Na snímku Ilja Racek jako Mirek, Fučíkova spojka a Josef Bek jako Julius Fučík. Premiéra 11. 11. 1951. Fotografie z Divadelního ústavu.

2. Fotografie z inscenace *Talenty a ctitelé* Alexandra Nikolajeviče Ostrovského. Ilja Racek jako Petr Meluzov a Věra Motyčková v roli Alexandry Nikolajevny Něginy. Premiéra 9. 4. 1952. Fotografie z Divadelního ústavu.

3. Snímek z inscenace dramatu *Lipsko 1933* Lva Kompanějce a Leonida Kronfelda. Ilja Racek v roli obhájce dr. Teichert a Arna Pekárková jako Paskareva Dimitrovna, matka Jiřího Dimitrova. Premiéra 31. 1. 1953. Fotografie z Divadelního ústavu.

4. Fotografie z inscenace tragédie Williama Shakespeare *Romeo a Julie*. Ilja Racek (Romeo) a Anna Kreuzmannová (Julie). Premiéra 5. 9. 1953.

5. Ilja Racek jako Romeo v inscenaci Shakespearovy tragédie *Romeo a Julie*.

6. Fotografie z inscenace *Pekelník* autora George Bernarda Shawa. Ilja Racek jako Richard Dudgeon, Věra Bublíková jako Judita Andersonová. Premiéra 25. 2. 1956. Fotografie z Divadelního ústavu.

7. Fotografie z inscenace *Slamník* autorky Vlasty Petrovičové. Ilja Racek jako Pavel, posluchač Amu, a Slávka Budínová jako Věra. Premiéra 10. 6. 1956.

8. Fotografie z inscenace *Slamník*. Vlevo Ilja Racek jako Pavel a František Peterka jako Jíra.

9. Vlevo: Snímek z inscenace *Dům na předměstí* od Alexeje Arbuzova. Vpravo Ilja Racek jako Žeňa Šeremet', vlevo Otakar Vážanský jako Aljoša Kustov. Premiéra 17. 11. 1956

10. Vpravo: Fotografie z inscenace *Selská láska* od Miloslava Stehlíka. Vlevo František Brož jako kapitán, vpravo Ilja Racek jako baron. Premiéra 30. 3. 1957.

11. Fotografie z inscenace *Selská láska*. Zora Rozsypalová jako Milena, vpravo Ilja Racek jako Baron.

12. Na snímku Ilja Racek coby Hamlet v tragédii Williama Shakespeara *Hamlet*.
Premiéra 15. 6. 1957.

13. Fotografie z inscenace hry Richarda Nashe *Obchodník s deštěm*. Věra
Bublíková jako Líza Curryová, vpravo Ilja Racek coby Bill Starbuck.
Premiéra 20. 10. 1957.

14. Fotografie z inscenace *Taková láska* autora Pavla Kohouta. Zora Rozsypalová jako Lída Petrusová a Ilja Racek jako Petr Petrus. Premiéra 2. 3. 1958.

15. a 16. Snímek z inscenace *Taková láska*. Vlevo: S Věrou Bublíková jako Lídou Matysovou, vpravo s Bohdanem Denkem jako Milanem Stiborem.

17. Fotografie z inscenace *Třetího přání* Vratislava Blažka. Ilja Racek jako Petr a Slávka Budínová jako Věra. Premiéra 28. 9. 1958.

18. Fotografie z inscenace *Třetí přání*. Vlevo Bohuslav Čáp jako Lakýrník, Ilja Racek jako Petr a Liduška Becková j. h. jako Holčička.

19. Fotografie z inscenace *Pod starými jasany* autorky Valentiny Alexandrovny Ljubimové. Libuše Matějová jako Lída a Ilja Racek Gregorij Zubcov. Premiéra 7. 11. 1958.

20. Snímek z inscenace *Pod starými jasany*. Ilja Racek jako Gregorij Zubcov a Olga Doležalová jako Lena.

21. Inscenace hry Williama Shakespeara *Sen noci svatojanské*. Na snímku Olga Doležalová jako Hermie a Ilja Racek jako Lysander. Premiéra 8. 2. 1959.

22. *Sen noci svatojanské*. Zleva Olga Doležalová jako Hermie, Ilja Racek jako Lysander, Věra Bublíková jako Helena a Bohdan Denk jako Lev.

23. Fotografie z inscenace hry *Čtveřice* autorky Gabriely Zapolské. Ilja Racek v roli Milence a Sonja Sázavská jako Žena. Premiéra 5. 4. 1959.

24. Snímek z inscenace hry *Pohled z mostu* Arthura Millera. Vlevo Ilja Racek jako Eddie a Josef Husník coby Rodolpho. Premiéra 4. 10. 1959.

25. *Pohled z mostu*. Zleva Slávka Budínová jako Beatrice, Ilja Racek jako Eddie a Olga Doležalová jako Kateřina.

26. Fotografie z inscenace *Když tančí růže* Valeriho Petrova. Vlevo Ilja Racek jako Duch mladosti a František Brož jako Stařec. Premiéra 22. 11. 1959.

27. Snímek z inscenace *Dobry člověk ze Sečuanu* autora Bertolta Brechta. Ilja Racek jako letec Jang-Sun a Věra Bublíková jako Šen-Te – Šuej-Ta. Premiéra 7. 2. 1960.

28. *Dobry člověk ze Sečuanu*. Věra Bublíková, Ilja Racek. Fotografie z Divadelního ústavu.

29. Společná fotografie z inscenace *Optimistická tragédie* Vsevoloda Višněvského. Nahoře Ilja Racek jako Alexej, uprostřed Slávka Budínová jako komisařka. Premiéra 17. 4. 1960.

30. Hromadná fotografie z inscenace *Optimistická tragédie*. Ilja Racek coby námořník Alexej v první řadě druhý zleva.

LITERATURA

ČERNÝ, Jindřich. *Osudy českého divadla po druhé světové válce: divadlo a společnost 1945-1955*. Vyd. 1. Praha : Academia, 2007. 526 s.

JUST, Vladimír. *Divadlo v totalitní systému: Příběh českého divadla (1945-1989) nejen v datech a souvislostech*. Vyd. 1. Praha : Academia, 2010. 679 s.

POSPÍCHAL, Miloslav a kol. *Olomouc v novodobých dějinách: sborník prací*. Vyd. 1. Olomouc : Městský Národní Výbor - Park kultury a oddechu, 1965. 139 s.

STÝSKAL, Jiří. Dvacet let divadelního života v Olomouci. In POSPÍCHAL, Miloslav a kol. *Olomouc v novodobých dějinách: sborník prací*. Olomouc : Městský Národní Výbor - Park kultury a oddechu, 1965, s. 93-101.

STÝSKAL, Jiří. Obrisy vývoje činohry v Olomouci (1920 – 1983). In STEINMETZ, Karel (ed.). *Moravské divadlo Olomouc 1920-2000: almanach*. Olomouc : Moravské divadlo, 2000, s. 87 – 102.

STÝSKAL, Jiří. Stručný pohled do historie. In STEINMETZ, Karel (ed.). *Moravské divadlo Olomouc 1920-2000: almanach*. Olomouc : Moravské divadlo, 2000, s. 9 – 16.

ŠORMOVÁ, Eva. *Česká divadla. Encyklopedie divadelních souborů*. Vyd. 1. Praha: Divadelní ústav, 2000. 615 s.

ŠTEFANIDES, Jiří a kol. *Kalendárium dějin divadla v Olomouci – od roku 1479*. Vyd. 1. Praha : Pražská scéna, 2008. 271 s.

PRAMENY

Divadlo Oldřicha Stibora 1957/1958. Olomouc, 1958. 39 s.

CHARVÁTOVÁ, Zdenka – BARTONÍČKOVÁ, Marie. *Divadlo Oldřicha Stibora v desetiletí 1955-1965*. V Olomouci : Divadlo Oldřicha Stibora, 1965. 101 s.

KABELÁČ, Vojtěch – VÍTEK, Svetozar. *Olomoucké divadlo 1956 – 1957*. V Olomouci : Krajský národní výbor, 1957. 34 s.

KABELÁČ, Vojtěch – VÍTEK, Svetozar. *Olomoucké divadlo v desetiletí 1945-1955*. V Olomouci : Krajský národní výbor, 1957. 88 s.

STEINMETZ, Karel (ed.). *Moravské divadlo Olomouc 1920-2000: almanach*. Olomouc : Moravské divadlo, 2000. 152 s.

Divadelní hry:

- ARBUZOV, Alexej. *Dům na předměstí*. Praha : ČDLJ, 1956.
- BLAŽEK, Vratislav. *Třetí přání*. Praha: Československý spisovatel, 1967.
- BRECHT, Bertolt. *Dobry člověk ze Sečuanu*. Praha : Dilia, 1959.
- GORKIJ, Maxim. *Nepřátelé*. Praha : Dilia, 1972.
- GORKIJ, Maxim. *Měšťáci*. Praha : Dilia, 1971.
- JONSON, Ben. *Alchymista*. Praha : ČDLJ, 1956.
- KOHOUT, Pavel. *Taková láska*. Praha : Československý spisovatel, 1967. 95 s.
- LJUBIMOVA, Valentina Alexandrovna. *Pod starými jasaný*. Praha : ČDLJ, 1958.
- MILLER, Arthur. *Pohled z mostu*. Praha : Artur, 2010. 95 s.
- MOLIÈRE. *Amfitryon*. Praha : Artur, 2007.
- MOLIÈRE. *Don Juan*. Praha : Artur, 2006.
- NASH, Nathaniel Richard. *Obchodník s deštěm*. Praha : Orbis, 1957.
- PETROV, Valeri. *Když tančí růže*. Praha : ČDLJ, 1961.
- SHAKESPEARE, William. *Komedie*. Praha : Odeon, 1983.
- SHAKESPEARE, William. *Tragédie I*. Praha : Odeon, 1958.
- SHAW, George Bernard. *Pekelník*. Praha : Zátíší, 1926. 196 s.
- SHAW, George Bernard. *Svatá Jana*. Praha : Orbis, 1956.
- STEHLÍK, Miloslav. *Selská láska*. Praha : Orbis, 1956.
- TYL, Josef Kajetán. *Jan Hus. Kutnohorští havíři*. Praha : Orbis, 1951.
- VANČURA, Vladislav. *Jezero Ukereve*. Praha : Artur, 2012.
- VIŠNĚVSKIJ, Vsevolod. *Optimistická tragédie*. Praha : Orbis, 1957. 69 s.
- VRCHLICKÝ, Jaroslav. *Noc na Karlštejně*. Praha : Artur, 2010. 87 s.

Dramatické texty užívané v inscenacích:

- HIKMET, Nazim. *První den sváteční*. Praha : ČDLJ, 1954. Textová kniha.
- KOMPANĚJEC, Lev – KROMFELD, Leonid. *Lipsko 1933*. Praha : ČDLJ, bez roku vydání. Textová kniha – nápověda.
- MORSTIN, Ludwik Hieronim. *Xantipa*. Praha : ČDLJ, 1939. Textová kniha.
- PETROVIČOVÁ, Vlasta. *Slamník*. Praha : ČDLJ, 1941. Textová kniha.
- SIMUKOV, Alexandr. *Vrabčí hory*. Bez informací o nakladatelství a roku vydání. Textová kniha.

ZAPOLSKÁ, Gabriela. *Čtveřice*. Praha : ČDLJ, 1957. Textová kniha.

Divadelní programy:

Alexandr Nikolajevič Ostrovskij – Talenty a ctitelé. Premiéra 9. 4. 1952. Olomouc : Krajské oblastní divadlo v Olomouci, 1952.

Alexandr Simukov – Vrabčí hory. Premiéra 19. 12. 1949. Olomouc : Krajské oblastní divadlo v Olomouci, 1949.

Alexej Arbuzov – Dům na předměstí. Premiéra 17. 11. 1956. Olomouc : Krajské oblastní divadlo v Olomouci, 1956.

Arthur Miller – Pohled z mostu. Premiéra 4. 10. 1959. Olomouc : Divadlo Oldřicha Stibora, 1959.

Ben Jonson – Alchymista. Premiéra 10. 3. 1956. Olomouc : Krajské oblastní divadlo v Olomouci, 1956.

Bertolt Brecht – Dobrý člověk ze Sečuanu. Premiéra 7. 2. 1960. Olomouc : Divadlo Oldřicha Stibora, 1960.

Gabriela Zapolská – Čtveřice. Premiéra 5. 4. 1959. Olomouc : Divadlo Oldřicha Stibora, 1959.

George Bernard Shaw – Pekelník. Premiéra 25. 2. 1956. Olomouc : Krajské oblastní divadlo v Olomouci, 1956.

George Bernard Shaw – Svatá Jana. Premiéra 21. 12. 1958. Olomouc : Divadlo Oldřicha Stibora, 1958.

Honoré de Balzac – Sestřenice Běta. Premiéra 2. 2. 1957. Olomouc : Krajské oblastní divadlo v Olomouci, 1957.

Jan Grabowski – Vlk, koza a kůzlátka. Premiéra 26. 12. 1956. Olomouc : Krajské oblastní divadlo v Olomouci, 1956.

Jaroslav Vrchlický – Noc na Karlštejně. Premiéra 13. 9. 1950. Olomouc : Krajské oblastní divadlo v Olomouci, 1950.

Lope de Vega - Pes na seně. Premiéra 18. 10. 1952. Olomouc : Krajské oblastní divadlo v Olomouci, 1950.

Molière – Amfitryon. Premiéra 23. 9. 1956. Olomouc : Krajské oblastní divadlo v Olomouci, 1956.

Molière – Don Juan. Premiéra 3. 2. 1952. Olomouc : Krajské oblastní divadlo v Olomouci, 1952.

Josef Kajetán Tyl – Jan Hus. Premiéra 11. 4. 1953. Olomouc : Krajské oblastní divadlo v Olomouci, 1953.

Jurij Burjakovskij – Lidé, bděte! Premiéra 11. 11. 1951. Olomouc : Krajské oblastní divadlo v Olomouci, 1951.

Karel Čapek – Bílá nemoc. Premiéra 27. 4. 1958. Olomouc : Divadlo Oldřicha Stibora, 1958.

Leonid Kronfeld – Lev Kompanějec – Lipsko 1933. Premiéra 31. 1. 1953. Olomouc : Krajské oblastní divadlo v Olomouci, 1953.

Ludwik Hieronim Morstin – Xantipa. Premiéra 8. 6. 1958. Olomouc : Divadlo Oldřicha Stibora, 1958.

Maxim Gorkij – Nepřátelé. Premiéra 29. 4. 1956. Olomouc : Krajské oblastní divadlo v Olomouci, 1956.

Miguel Cervantes de Saavedra – Lišák Pedro. Premiéra 21. 2. 1953. Olomouc : Krajské oblastní divadlo v Olomouci, 1953.

Miloslav Dismán – Tři medvíd'ata. Premiéra 6. 5. 1956. Olomouc : Krajské oblastní divadlo v Olomouci, 1956.

Miloslav Stehlík – Selská láska. Premiéra 30. 3. 1957. Olomouc : Krajské oblastní divadlo v Olomouci, 1957.

Miloslav Stehlík – Vysoké letní nebe. Premiéra 24. 9. 1955. Olomouc : Krajské oblastní divadlo v Olomouci, 1955.

Nazim Hikmet – Josef a bratři jeho. Premiéra 7. 1. 1956. Olomouc : Krajské oblastní divadlo v Olomouci, 1956.

Nazim Hikmet – První den sváteční. Divadlo Oldřicha Stibora, premiéra 7. 6. 1959. Olomouc : Divadlo Oldřicha Stibora, 1959.

Nathaniel Richard Nash – Obchodník s deštěm. Premiéra 20. 10. 1957. Olomouc : Krajské oblastní divadlo v Olomouci, 1957.

Pavel Kohout – Taková láska. Premiéra 2. 3. 1958. Olomouc : Krajské oblastní divadlo v Olomouci, 1958.

Sofokles – Antigona. Premiéra 22. 12. 1957. Olomouc : Krajské oblastní divadlo v Olomouci, 1957.

Valentina Alexandrovna Ljubimová – Pod starými jasaný. Premiéra 7. 11. 1958. Olomouc : Divadlo Oldřicha Stibora, 1958.

Valeri Petrov – Když tančí růže. Premiéra 22. 11. 1959. Olomouc : Divadlo Oldřicha Stibora, 1959.

Viktor Gusjev – Sláva. Premiéra 8. 5. 1952. Olomouc : Krajské oblastní divadlo v Olomouci, 1952.

Vladislav Vančura – Jezero Ukereve. Premiéra 1. 12. 1956. Olomouc : Krajské oblastní divadlo v Olomouci, 1956.

Vlasta Petrovičová – Slamník. Premiéra 10. 6. 1956. Olomouc : Krajské oblastní divadlo v Olomouci, 1956.

Vratislav Blažek – Třetí přání. Premiéra 28. 9. 1958. Olomouc : Divadlo Oldřicha Stibora, 1958.

Vsevolod Višněvskij – Optimistická tragédie. Premiéra 17. 4. 1960. Olomouc : Divadlo Oldřicha Stibora, 1960.

William Shakespeare – Hamlet. Premiéra 15. 6. 1957. Olomouc : Krajské oblastní divadlo v Olomouci, 1957.

William Shakespeare – Othello. Premiéra 30. 9. 1951. Olomouc : Krajské oblastní divadlo v Olomouci, 1951.

William Shakespeare – Romeo a Julie. Premiéra 5. 9. 1953. Olomouc : Krajské oblastní divadlo v Olomouci, 1953.

William Shakespeare – Sen noci svatojanské. Premiéra 8. 2. 1959. Olomouc : Divadlo Oldřicha Stibora, 1959.

William Shakespeare – Veselé windsorské paničky. Premiéra 5. 11. 1955. Olomouc : Krajské oblastní divadlo v Olomouci, 1955.

William Shakespeare – Zkrocení zlé ženy. Premiéra 13. 9. 1952. Olomouc : Krajské oblastní divadlo v Olomouci, 1952.

Program divadla Olomouckého kraje 1, 1950, č. 2, 3, 7 – 8, 11 – 12.

Program divadla Olomouckého kraje 2, 1951, č. 1, 2, 3, 4, 5, 6 – 7, 8 – 10.

Programové listy:

Programový list. Krajské oblastní divadlo v Olomouci, 1955, č. 1, 2, 6 – 8, 10, 11.

Programový list. Krajské oblastní divadlo v Olomouci, 1956, č. 1, 2, 4 – 7, 9 – 10.

Programový list. Krajské oblastní divadlo v Olomouci, 1957, č. 1, 2, 4, 6, 7.

Fotografie uložené v archivu Moravského divadla:

- 4 čb. fotografie z inscenace Romeo a Julie (1953).
- 17 čb. fotografií z inscenace Pekelník (1956) .
- 4 čb. fotografie z inscenace Slamník (1956).
- 21 čb. fotografií z inscenace Dům na předměstí (1956).
- 4 čb. fotografie z inscenace Selská láska (1957).
- 13 čb. fotografií z inscenace Hamlet (1957).
- 25 čb. fotografií z inscenace Obchodník s deštěm (1957).
- 28 čb. fotografií z inscenace Taková láska (1958).
- 13 čb. fotografií z inscenace Třetí přání (1958).
- 13 čb. fotografií z inscenace Pod starými jasy (1958).
- 4 čb. fotografie z inscenace Sen noci svatojanské (1959).
- 8 čb. fotografií z inscenace Čtveřice (1959).
- 30 čb. fotografií z inscenace Pohled z mostu (1959).
- 8 čb. fotografií z inscenace Když tančí růže (1959).
- 9 čb. fotografií z inscenace Dobrý člověk ze Sečuanu (1960).
- 8 čb. fotografií z inscenace Optimistická tragédie (1960).

Fotografie z Divadelního ústavu:

- 7 čb. fotografií z inscenace Lidé, bděte! (1951).
- 4 čb. fotografie z inscenace Talenty a ctitelé (1952).
- 11 čb. fotografií z inscenace Lipsko 1933 (1953).
- 6 čb. fotografií z inscenace Dobrý člověk ze Sečuanu (1960).

Rozhovory a články:

KOLÁŘ, Bohumír. Jubilant, na kterého se stále vzpomíná... *Hanácké noviny*, 22. 6. 1995, s. 4.

MACHALICKÁ, Jana. Ilja Racek: Na cestě od Černých baronů na Vinohrady. *Divadelní noviny*, roč. 9, 2000, č. 3, s. 16. – č. 4, s. 16. – č. 5, s. 16. – č. 6, s. 16. – č. 7, s. 16.

MACHALICKÁ, Jana. Jsem takový podomní herec. *Lidové noviny*, 11. 1. 2001, s. 17, 25.

SION, František. Na pět minut s Iljou Rackem. *Ochotnické divadlo*, 1963, č. 8., s. 181.

ŠVARCOVÁ, Jitka. Herec s duší diváka. *Lidové noviny*, 23. 6. 1990, s. 8.

UHLÁŘ, Břetislav. Měl jsem štěstí na krásné role. *Svoboda*, 4. 8. 1995, s. 13.

Uhrančivé figury Ilji Racka. *Pražský deník*, 6. 9. 2011, s. 11.

Noviny a časopisy:

Divadelní noviny: 1958 – 1960

Květy: 1951 – 1958

Lidová demokracie: 1951 – 1960

Lidové noviny: 1952

Literární noviny: 1956

Mladá fronta: 1956 – 1960

Nová politika: 1951

Nová Svoboda: 1960

Práce: 1951 – 1959

Rudé právo: 1951 – 1957

Smena: 1956

Stráž lidu: 1951 – 1960

Svět Sovětů: 1957

Svět v obrazech: 1956

Svobodné slovo: 1952 – 1960

Večerní Praha: 1957 – 1958

Elektronické zdroje:

ČERNÝ, Milan. Ilja Racek. *ČSFD.cz* [online]. © 2001-2015 [cit. 2015-03-27].

Dostupné z: <http://www.csfd.cz/tvurce/1772-ilja-racek/>

argenson. Ilja Racek – životopis. *Fdb.cz* [online]. © 2003-2015 [cit. 2015-03-27].

Dostupné z: <http://www.fdb.cz/lidi-zivotopis-biografie/21343-ilja-racek.html>